

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**MECMU'A-YI EŞ'ARIN SÜLEYMANİYE
KÜTÜPHANESİ FATİH KİTAPLIĞI 3849 NUMARADA
(vr. 121^b-156^a) METİN VE İNCELEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖMER YALÇIN

İstanbul 2010

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**MECMU'A-YI EŞ'ARIN SÜLEYMANİYE
KÜTÜPHANESİ FATİH KİTAPLIĞI 3849 NUMARADA
(vr. 121^b-156^a) METİN VE İNCELEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖMER YALÇIN

TEZ DANIŞMANI:

DOÇ. DR. HAKAN TAŞ

İstanbul 2010

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Ömer Yalçın'ın "Mecmu'a-yı Eş'arın Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 Numarada (vr.121b -156a) Metin ve İnceleme" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği /-oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Doç.Dr. Hakan Taş
Üniversitesi Marmara

İmza
.....

Üye : Dr. Üzeyir Aslan
Üniversitesi Marmara

.....

Üye : Yrd.Doç.Dr. Mehmet Taştanir
Üniversitesi Marmara

.....

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 14.10.2010 / 2010 tarih ve 2010/15-6 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Emel KEFELİ
Müdür

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR	VI
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ	VII
GİRİŞ	1
1. İNSANDA GÜZELLİK ARAYIŞI VE BUNUN NETİCESİ OLARAK NAZİRE ...	1
1.1. Sanat-Taklit ve Nazire-Taklit İlişkileri	2
1.2. Nazireleri Taklitten Uzaklaştıran Bir Unsur: Nazım Biçimi Yönüyle Nazirenin Model Şiirle Benzerliği	3
1.3. Klasik Türk Edebiyatının Yapı Taşlarından Biri	4
1.4. Bir Şiire Nazire Denilebilmesinin Ölçütü	6
1.5. Nazirenin Tespitinde Dikkate Alınması Gereken Hususlar	7
1.6. Nazire Yazmaktaki Maksat	8
1.7. Nazirenin Günümüze Ulaşan Faydaları	9
2. MECMUADAKİ NAZİRELER	10
[ĞAZELİYYÂT]	19

[MEṬĀLĪ ^c]	96
DİZİN	118
KAYNAKLAR	122
ORİJİNAL METİN	126

ÖNSÖZ

İnsanoğlunun fitratında mevcut olan “güzellik”, insanoğlunun hayatını şekillendirmede daima etkili olmuştur. İnsanlar; kendi kabiliyetleri, düşünceleri, duyguları doğrultusunda “güzel”e meyletmışler, “güzel”e ulaşmak ve “güzel”i anlatmak için bir arayış içerisinde olmuşlardır. Edebî eserler de insandaki bu “güzellik” anlayışının ve arayışının bir tezahürüdür. Şairler, kendi güzellik arayışlarını mesneviler, gazeller, kasideler, koşmalar, ilahiler vb. şekillerde neticelendirmişlerdir. Şiir mecmuaları da güzellikleri bir araya toplayan ve ilgililere sunan bir “güzellik merkezi” olmuştur. Şiir mecmuaları, mecmuayı tertip edenin duygularını, düşüncelerini; tertip edildiği devrin ve o devirde yaşayan insanların ilgilerini, kültürünü, anlayışını yansıtmaları bakımından; kısacası “güzel”e bakış yönüyle son derece önem arz eder.

Bu çalışmada Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 numarada kayıtlı olan şiir mecmuasının “121^b-156^a” varakları çeviriyazıyla günümüz harflerine aktarılmıştır. Mecmuadaki şiirlerle yayınlanmış divanlardaki şiirler karşılaştırılmış; mecmua ile divanlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar dipnot yoluyla belirtilerek tenkitli metin oluşturulmuştur. Manzumelerin vezinleri ve şairleri, baş taraflarında verilmiştir. Metin tamiri isteyen yerler tamir edilip köşeli ayraçla [] gösterilmiştir. Çalışmada ilmî çevrelerce kabul görmüş çeviriyazı sistemi uygulanmıştır. “Giriş” kısmında insanın güzele ve daha güzele kavuşmasının bir neticesi olarak düşündüğümüz “nazire” kavramı, nazirecilik geleneği, Türk Edebiyatında nazire ile ilgili genel konular ve mecmuadaki nazireler hakkında bilgi verildi.

Tezimin danışmanlığını yürütmeyi kabul ederek büyük bir fedakârlıkta bulunan, daima kolaylaştırıcı anlayışıyla karşılaştığım güçlüklerin üstesinden gelmeme yardımcı olan ve tecrübelerini benimle paylaşan danışmanım Doç. Dr. Hakan Taş’a teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Edebî eserler, insandaki “güzellik” anlayışının ve arayışının bir tezahürüdür. Şairler, kendi güzellik arayışlarını mesneviler, gazeller, kasideler, koşmalar, ilahiler vb. şekillerde neticelendirmişlerdir. Şiir mecmuaları da güzellikleri bir araya toplayan ve ilgililere sunan bir “güzellik merkezi” olmuştur. Şiir mecmuaları, mecmuayı tertip edenin duygularını, düşüncelerini; tertip edildiği devrin ve o devirde yaşayan insanların ilgilerini, kültürünü, anlayışını yansıtmaları bakımından; kısacası “güzel”e bakış yönüyle son derece önem arz eder.

Bu çalışmada Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 numarada kayıtlı olan şiir mecmuasının “121^b-156^a” varakları çeviriyazıyla günümüz harflerine aktarılmıştır. Mecmuadaki şiirlerle yayınlanmış divanlardaki şiirler karşılaştırılmış; mecmua ile divanlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar dipnot yoluyla belirtilerek tenkitli metin oluşturulmuştur. Tezimizde ayrıca nazire ve tanzir kavramları hakkında bilgi verilmiş, mecmuadaki nazirelere değinilmiştir.

ABSTRACT

Literary works are appearing of sense and search of beauty. Poets had concluded their searching of beauty as masnavis, ghazals, eulogies, poems which is called “koşma” and spirituals. Poem journals, which concentrating and presenting to those concerned, have become centre of beauty. They, in terms of reflecting to emotions, thoughts of editors and concerns, cultures and perceptions of their age and of people who had lived in that time, have importance.

In this study, “121^b-156^a” varaks of poem journal which is officially registered to library of Süleymaniye and corpus of Fatih in 3849, have been translated today’s characters with transcription. It is compared with poems in journal and poems which published in diwan. Critical text has been constituted being emphasized differences and similarities between journal and diwan. Besides it is informed about analogy which is called “tanzir” and nazires which is called a poem modeled after another poem in respect to both content and form in our thesis. It is touched upon nazires in journal.

KISALTMALAR

[AD]	Âhî Divanı
[BK]	Bâkî Divanı
[ED]	Emrî Divanı
[FD]	Figânî Divançesi
[FUZ]	Fuzûlî Divanı
[g]	Gazel
[HD]	Hayretî Divanı
[İD]	İshâk Divanı
[m]	Metâli
[ND]	Nev'î Divanı
[NeD]	Necâtî Divanı
[RD]	Revânî Divanı
[RUD]	Rûhî Divanı
[S]	Sânî: TARLAN, Ali Nihad: <i>Şiir Mecmualarında XVI-XVII. Asır Divan Şiiri: Revânî-Hayretî-Haverî-Âhî-Peyâmî-Sânî</i> : İstanbul 1949, İstanbul Üniversitesi Yayınları.
[ŞD]	Şem'î Divanı
[SFM]	Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 numarada kayıtlı Mecmûa-i Eş'âr

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا a, e, ʾ

آ ā, a

ب b

پ p

ت t

ث s

ج c

چ ç

ح ḥ

خ ḫ

د d

ذ ẓ

ر r

ز z

ژ j

س s

ش š

ص ṣ

ض ḏ, ḍ

ط ṭ

ظ ẓ

ع ʿ

غ ğ

ف f

ق q

ك k, g, ŋ

ل l

م m

ن n

و v (o, ö, u, ü, ū, ū, ō)

ه h (a, e)

ي y (i, ī)

GİRİŞ

1. İNSANDA GÜZELLİK ARAYIŞI VE BUNUN NETİCESİ OLARAK NAZİRE

İnsan; hayatı boyunca güzel olan ne varsa peşinden koşmuş, o güzeli yakalamaya ve ele geçirmeye çalışmış, daha da güzeline ulaşmak için gayret sarf etmiştir. İnsanın, güzeli ve daha güzeli ortaya koyma kabiliyetinin ve özelliğinin sadece bir neticesi olarak düşündüğümüz nazire, sözlük manası itibariyle “bir şeye benzemek üzere yapılan şey, örnek, mesel, karşılık¹” anlamlarına gelmektedir. Edebî bir terim olarak ise nazire, “Bir şairin genellikle bir gazelinin veya mesnevisinin, başka bir şair tarafından aynı şekil, vezin, tema ve redifle onu örnek alma, benzeştirme (büyük sanatçıların elinde orijinal eser) yoluyla yeniden üretilmesidir.²” şeklinde tanımlanmaktadır.

Nazire yazmaya yer yer tanzîr etme, nazire deme, cevap verme de denilmiş; nazire yazan kişiye ise nazîre-gû veya nazîre-perdâz adı verilmiştir. Nazire ile alâkalı yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde elde ettiğimiz nazire tanımlamalarında bir şiirin nazire olabilmesi için vezin ve kafiye birliği şartı arandığını gördük. Ancak M. Fatih Köksal, Türk diliyle yazılmış belâgat kitaplarından hareketle nazirede “anlam ve kasıt beraberliği³”nin de arandığını dile getirmiştir. Aynı fikir doğrultusunda Haluk İpekten nazirenin, örnek alınan şiirle aynı manayı taşıması gerektiğini ifade ettikten sonra “Ters anlamda söylenmişse buna Nakîze denir.⁴” demektedir.

¹ Ş[emseddin] Sami: *Kâmûs-i Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2007

² AKTAŞ, Hasan: “Nazirecilik Geleneği ve Çağdaş Şiirimizin Ufukları”, 282. s.

³ KÖKSAL, M. Fatih: “Nazire Kavramı ve Klâsik Türk Şiirinde Nazire Yazıcılığı”, 217. s.

⁴ İPEKTEN Haluk: *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, 19. s.

1.1. Sanat-Taklit ve Nazire-Taklit İlişkileri

Hayatta artık söylenecek hiçbir şey kalmamıştır, bu zamana kadar dile getirilecek ne varsa aktarılmıştır; ne var ki insanlar, söylenilenleri hâlâ pür dikkat dinlemekte, yazılanları heyecanla hâlâ okumaktalar. Görülüyor ki, böyle bir durumu meydana getiren başlıca âmil; konu değil sunuşun, üslubun farklılık arz etmesidir nazariyesi, sanatta ne şekilde olursa olsun taklidin olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Zira sanatta orijinalliğin, mükemmelliğin ilk basamağı, bir model üzerinden hareket etme; yani taklit etmedir. Bu düşüncelerden hareketle hiç kimsenin bir nesnenin, bir varlığın, bir duygunun ya da bir düşüncenin her yönünü tamamiyle anlatamayacağı kanaatine varabiliriz. Zira herkes kendi miktarınca, kabiliyetince üslubunun gerektirdiği ölçüde bir şeyler sunar. Bu durumu yap-boz oyuncağına benzetebiliriz. Sanatın bu büyük eserinin her parçasını bir başkası tamamlamaktadır. Bizim bu düşüncemizi Tevfik Fikret, “Erbâb-ı felsefe taklîde pek büyük bir ehemmiyet vererek âdetâ: Hey’et-i ictimâ’iyyenin medâr-ı esâsî-i teşekkülü taklîddir; taklîdsiz terakki ve tekemmül kâbil olamaz; her ferd, her cem’iyyet, her kavim evzâ ve ahvâl ve mu’âmelâtını bir diğer kavme, bir diğer cem’iyyete, bir diğer ferde benzete benzete bir şeye benzer diyorlar.” sözleriyle ifade ettikten sonra şu karara varır: “Kalıptan kalıba, sûretten sûrete, renkten renge, hâlden hâle girerek bu günkü hey’et-i mükemmeliyeti almış...⁵”

Nazire tanımında yer alan “benzer şiir, taklîden söylenilen şiir” gibi ifadeler, akla “Nazire; bir taklit mi, çalıntı mı, intihal mi?” sorunu getirmekte, yanlış anlamalara yol açmaktadır. Şunu söylemek gerekir ki nazire, ne taklittir ne de çalıntıdır. Biz, sanat hayatını bir merdiven olarak düşündüğümüzde nazirenin, sanat hayatının basamaklarını ikiye ikiye veya üçer üçer; ama sağlam bir şekilde atlamada bir vasıta olacağı kanaatindeyiz. Zira şair; beğendiği, takdir ettiği bir şairin şiirindeki zevki, hayâl dünyasını, ahenk unsurlarını kullanarak o zevki, ahenk unsurlarını, hayâl dünyasını yeniden şekillendirmiş, “mizaçları doğrultusunda kendi damgalarını⁶” yerleştirmiştir. Bu doğrultuda M. Fatih Köksal’ın şu tespiti oldukça manidardır: “Biz

⁵ TEVFIK FİKRET: [Hazırlayan:] İsmail PARLATIR. *Dil ve Edebiyat Yazıları*: “Nazîre-perdâzlık”, 13. s

buna ilâve olarak -Latîfî'nin isabetle tespit ettiği gibi- şair eserine kendi üslûbunu koyabilmiş, taklide düşmemiş, yani esere kendi mührünü vurabilmişse, mevzuda önemli bir değişikliğe gitmemiş de olsa o eserin nazire kabul edilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.⁷ Nihad Sami Banarlı ise nazirenin taklit olarak değerlendirilemeyeceğini, onun bir “kreasyon” olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Banarlı, bu düşüncesini Doğu ve Batı klasiklerinden örnek vererek açıkladıktan sonra düşüncesini şöyle sürdürmüştür: “Bu sebeptendir ki gerek Doğu, gerek Batı edebiyatında aynı eserin, bu edebiyatların birçok şairleri tarafından tekrar tekrar yazıldığı görülür. Bu tekrarları taklit sanmak hatâdır. Bunlar, eski üstadların izinde bir saygı yürüyüşüdür ki bir taraftan onların eserlerini yeni bir dil ve üslûp hamlesiyle ve yeni bir görüş ve düşünüşle tazelemek ve yüceltmek hedefindedir.

O kadar güzel ve üstün bir eseri, bir defa daha yazmak zevki, heyecânı ve an'anesi, her iki edebiyatta bu çeşit eserleri çoğaltmıştır. Böyle eserlerin yine her edebiyatta yeni ve orijinal eser sayılmalarıdır ki onların defalarca yazılmasını sağlamış ve bu gelenek zamanımıza kadar gelmiştir.⁸”

1.2. Nazireleri Taklitten Uzaklaştıran Bir Unsur: Nazım Biçimi Yönüyle Nazirenin Model Şiirle Benzerliği

Nazirelerin gazel, kaside, mesnevi, musammat, murabba vb. nazım şekilleriyle; kısaca klasik Türk edebiyatının hemen hemen bütün nazım biçimleriyle yazıldığını gerek divanlarda gerekse mecmualarda ve nazire mecmualarında görmekteyiz. Bununla birlikte nazirenin sözlüklerdeki, belâgat kitaplarındaki tanımlarında geçen “benzerlik” ifadesi, akla şu soruyu getirmektedir: Nazireler, esas alınan şiirle aynı nazım şekliyle mi yazılmıştır? Genel itibariyle nazirelerin, esas alınan şiirle aynı nazım biçimiyle kaleme alındığını; ancak farklı bir nazım şekliyle de karşılaşılabileceğini ifade edebiliriz. Nitekim nazire mecmualarında kasidelere gazelle, gazellere kasideyle veya murabba ile cevap verildiğine rastlanmaktadır.

⁶ İSEN, Mustafa: “Divan Şiirinde Nazire Geleneği”, 24. s.

⁷ KÖKSAL, M. Fatih: “Nazire Kavramı ve Klâsik Türk Şiirinde Nazire Yazıcılığı”, 223. s.

⁸ BANARLI, Nihad Sami: *Büyük Nazîreler Mevlid ve Mevlid'de Millî Çizgiler*, 3. s.

Nazım biçimi yönüyle nazirenin model şiirle benzerliğini Hikmet İlaydın⁹,

- a) Kaside ve gazeller (vezin, kafiye ve redif değişmez)
- b) Mesnevi (Ekseriya konu ve vezin muhafaza edilir. Bazan örnek eserlerine paralel yeni bir konu yaratılır.)
- c) Musammatlar (Vezin değişmez. Konu ya muhafaza edilir, yahut evvelkine uygun bir yenisi alınır.)

şeklinde tasnif ederken M. Fatih Köksal, Hikmet İlaydın'ın bu tasnifi için “Bu tasnif, nazım şekilleri bakımından doğrudur. Ancak ‘nazire’, bir tek şiire yazılan ‘benzer’den daha şümüllü bir kavram olduğu için...”¹⁰” diyerek kendi tasnifini şu şekilde yapmıştır:

- a) Mesnevilere Yazılan Nazireler,
- b) Diğer Nazım Şekillerine Yazılan Nazireler,
- c) Bir Eserin Tümüne Yazılan Nazireler.

Ancak biz, Şemseddin Sami'nin “Meşâhîr-i şû'arânın ba'zı meşhûr gazellerine çok nazireler yazılmıştır.”¹¹ sözünden hareketle M. Fatih Köksal'ın sınıflamasına sadık kalarak şöyle bir tasnifi daha uygun bulduk:

- a) Gazellere Yazılan Nazireler
- b) Mesnevilere Yazılan Nazireler
- c) Diğer Nazım Şekillerine Yazılan Nazireler
- d) Bir Eserin Tümüne Yazılan Nazireler

1.3. Klasik Türk Edebiyatının Yapı Taşlarından Biri

Klasik Türk edebiyatını kökleştiren, yaygınlaştıran, uzun süreler devam etmesine zemin oluşturan, bugünkü şairlerin bile bu edebiyattan etkilenmesini sağlayan nazire midir? Yetiştiricilik ve icra edilen sanatta/işte yeterlilik bakımından

⁹ İLAYDIN, Hikmet: *Türk Edebiyatında Nazım*, 104. s.

¹⁰ KÖKSAL, M. Fatih: “Nazire Kavramı ve Klâsik Türk Şiirinde Nazire Yazıcılığı”, 223. s.

¹¹ Ş[emseddin] Sami: *Kâmûs-i Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2007

ele aldığımızda nazireyi; Selçuklular'da “ahi teşkilatı”na, Osmanlılar'da “lonca teşkilatı”na benzettiğimizde bu soruya “Evet!” cevabını alırız. Zira bazı edebiyatçıların, araştırmacıların, belâgatçilerin “mektep”, kimilerinin ise “usta-çırak ilişkisi”, kimilerinin ise “atölye” olarak gördüğü nazire; sanat alışverişini sağlamada, tecrübelerin paylaşımına ortam hazırlamada önem arz etmekte; dolayısıyla da şairler, kendilerini yetiştirebilmekte, şiirlerini daha titiz bir şekilde dokuyabilmekte, hayâl dünyalarına zenginlik katabilmekte, eksikliklerini tamamlayabilmektedirler. Bu durum da daha güzel işlenmiş, zenginleşmiş, dolgun şiirlerin çıkmasını sağlamaktadır. Daima güzelin ve daha da güzelin peşinde koşan insan da bu köklü, donanımlı şiirin devamını sağlamaktadır. Bu durumu Mustafa İsen şu şekilde özetlemektedir: “...Bir kuyumcu titizliğiyle işlenmiş, her kelimesi üzerinde ayrı ayrı durulmuş, manaca dolgun, fazlalıklardan arınmış şiirler ortaya çıkmıştır.¹²” Klasik şiirin günümüz şairlerini bile etki dairesi içerisine almasını Mehmet Törenek “Bu etkileşimde eski şiirin zenginliği ve köklü bir geleneğe sahip oluşu yanında, yaygın olan nazireciliğin şiiri sevenler için bir çıraklık eğitimi sayılabilecek egzersizlerinin de payı vardır.¹³” sözleriyle değerlendirmektedir.

İnsanın güzellik arayışının bir ürünü olan nazire, bir bakıma “meydân-ı sühan” olarak telakki edildiğinde âdeta bir yarışmaya dönüşmekte, bu da en kaliteli şiirin oluşumuna, belirlenmesine katkı sağlamaktadır. Günümüze kadar gelen, çok sevilen, dilden dile aktarılan şiirler de bu yarışmada dereceye girenler veya bu yarışmadan geçenler olsa gerek. Nitekim bir şiire sayısız nazireler yazılması, daha genel bir ifadeyle nazire yazımı; o şiirin ne derece mükemmel ve başarılı bir kuruluşunun, hayâl dünyasının olduğunu, ahengi sağlamada başarı gösterdiğini ve geniş çevrelerce –ki etkisi günümüz şairlerini de kapsamaktadır- sevilip dillerde dolaştığını göstermektedir. Bir yarışma olarak değerlendirdiğimiz nazire hakkında Nihad Sami Banarlı şunları kaydetmektedir: “Bu şairler üstadlarını geçemeseler bile onların yolunda yetişerek, bilhassa onların söyleyişlerindeki sırlara ulaşarak büyük bir şiir seviyesini muhafaza ediyorlar, bir söyleyiş ve anlayış seviyesine

¹² İSEN, Mustafa: “Divan Şiirinde Nazire Geleneği”, 24. s.

¹³ TÖRENEK, Mehmet: “Recaizade Mahmut Ekrem'in 'Bülbül' Redifli Şiiri ve Ona Yazılan Nazireler”, 169. s.

yükseliyorlar, hatta bu seviyeyi bütün yurt aydınları ölçüsünde üstün tutmaya muvaffak oluyorlardı.¹⁴”

Hemen hemen klasik edebiyatın oluşumundan itibaren başlayan nazire geleneği, ne gibi faydalar getirmiştir; yahut ne gibi olumsuz taraflar oluşturmuştur? Şunu söylemek gerekir ki; en güzel ve en değerli bir kumaş, kabiliyetsiz ve beceriksiz bir terzi elinde nasıl heba olabiliyorsa şiirde mahir olmayan şairler de nazire yazarken bu terzi gibi esas aldığı şiirden daha berbat; göze, gönle ve kulağa hoş gelmeyen bir şiir meydana getirerek yetişmekte olan şairlere kötü bir örnek oluşturmuştur. Bu hususu nazirenin, ehil olmayan şairlerden kaynaklanan olumsuz yönü olarak değerlendirebiliriz. Nazirenin; olumsuz yönlerden çok şaire, okuyucuya, şiir geleneğine, kendini yetiştirmekte olanlara çok faydası olduğu düşüncesindeyiz. Bu faydaları şöyle maddelendirebiliriz:

- Şairlerin, ustalıklarını gösterebileceği, takdir edilme duygularını tatmin edebilmelerini sağlar.
- Şairlerin şiir sanatında ehil olmaları için zemin hazırlar.
- Şairlerin, eksik yönlerinin tamamlanmasına ya da yanlışlıklarını düzeltmesine fırsat verir.
- Ortaya konulan şiir, titizlikle ele alındığı için kaliteli olur. Zengin bir hayâl dünyasını içerisinde barındırır. Ahenkte zirveye yaklaştığı için kulağa, göze ve gönle hitap eder.
- Okuyucuyu yüksek seviyedeki şiirlerle buluşturur.
- Kendini yetiştirmekte olanlara; deneme ve kabiliyetlerini ortaya koyabilme ve ilerletebilme fırsatı verir.

1.4. Bir Şiire Nazire Denilebilmesinin Ölçütü

Nazire üzerine yapılan yorumlar ve tanımlar, bize şu soruyu sordurmaktadır: Kafiyesi, redifi ve vezni aynı olan her şiire nazire diyebilir miyiz? Yahut kafiyesi, redifi ve vezni aynı olmayan bir şiir, nazire olamaz mı? Bu soru üzerine verilen

¹⁴ BANARLI, Nihad Sami: *Büyük Nazîreler Mevlid ve Mevlid'de Millî Çizgiler*, 7. s.

cevaplarda tam bir netlik olmasa da Fatih Köksal¹⁵ şu üç özelliğin esas alınabileceğini söylemiştir:

- a) Örnek alınan şiirle, yani zemin şiirle veya model şiirle¹⁶ vezin birliği,
- b) Zemin / model şiirle kafiye, varsa redif birliği,
- c) Zemin / model şiirle söyleyiş (edâ), anlam ve hayâl benzerliği.

Divanlarda, mecmua ve nazire mecmualarında nazire olarak yer alan şiirler, genel itibarıyla model / zemin şiirle aynı vezinde yazılmış; ancak istisnaları da görülmüştür. Kafiye ve redif benzerliği hususu da vezinde olduğu gibi genel kabul olmakla birlikte vezne göre “olmazsa olmaz” bir şart olarak algılanmamıştır. Zemin / model şiirle aynı kafiyede ve redifte nazirelere rastlandığı gibi kafiyesi farklı nazirelere, redifi aynı; ama kafiyesi farklı nazirelere de denk gelinmiştir.

Hikmet İlaydın’ın, “Nazire daha çok bir şekil meselesidir. İkinci eserin mâna ve ruh bakımından birinciye aynen benzemesi gerekmez; onu hatırlatması kâfidir. En başarılı nazireler ruh orijinalliğini koruyabilenlerdir.” diyerek üzerinde durduğu eda, anlam ve muhteva; orijinalliği yakalamada daha mühim olsa gerek. Sadece şekil yönüyle ele alınan, muhteva ve hayâl unsurları bakımından yeni bir şeyler eklemeyen söylenen nazireler; terakkiyi gerçekleştiremez, mükemmeliyete ulaştıramaz; dolayısıyla faydadan çok zarar getirir.

1.5. Nazirenin Tespitinde Dikkate Alınması Gereken Hususlar

Nazirelerin tespitinde dikkate alınacak hususlar, her nazirenin belirlenmesinde tam bir ölçü olmasa da tespitite bize birtakım ipuçları vermektedir.

- Daha önce de değinildiği gibi nazirelerin büyük çoğunluğu aynı vezinde yazılmıştır.
- Bazı nazireler, zemin ya da model şiirle kafiye ve redifte benzerlik arz eder.

¹⁵ KÖKSAL, M. Fatih: “Nazire Kavramı ve Klâsik Türk Şiirinde Nazire Yazıcılığı”, 228. s.

¹⁶ Fatih Köksal, model ve zemin şiir terimlerini şu şekilde tanımlamaktadır: “Zemin şiir” tabiri, o kafiye ve redifte yazılan ilk şiiri, yani kendisine nazire(ler) yazılan şiir anlamındadır. “Model şiir” ise, o kafiye ve redifte yazılan ilk şiir olup olmamasına bakılmaksızın, bir şairin tanzir ettiği şiiri ifade eder.

- Bazı nazirelerde, tanzir edilen şiirin sahibinin mahlası yer alabilmektedir. Yahut nazirenin başına “Nazîre-i Fuzûlî” gibi bir başlık da konulabilmektedir.
- Zemin veya model şiirde yer alan birtakım değişik, ilginç olan ifadeler ya da tenasüplü kelimeler nazirede de bulunabilmektedir.
- Kalıplaşmış söz öbekleri, deyimler, atasözleri nazirelerde de olabilmektedir.
- Esas alınan şiirde geçen ve tesadüf olarak algılanamayacak kelimeler, kafiye ve redifler, söz kalıpları; şiirin nazire olup olmadığını bize işaret edebilmektedir.

1.6. Nazire Yazmaktaki Maksat

Yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde her işte olduğu gibi nazire demenin, cevap vermenin de bir amacının olduğunu gördük. Nazire yazmaktaki maksatları şu şekilde sıralayabiliriz.

- Şairin; örnek, üstat olarak benimsediği şaire hayranlığını belirtmek istemesi. Bu türden nazirelerde örnek alınan şairi geçme arzusu yoktur. Nihad Sami Banarlı bu amaçla nazire yazan şairleri “üstadların izinde yürümeyi sanata bir saygı bilen bu iyi ruhlu anlayış¹⁷” şeklinde değerlendirmektedir.
- Klasik Türk şiirinde şiir yazarken özellikle kafiye ve redifte zorluklar çekilmiştir. Bazı şairler, beğendiği kafiye ve redifi kendi şiirinde kullanmış; bir bakıma hazır kalıbı kendi şiirine tatbik etmiştir.
- Şairler, zaman zaman dostluklarını pekiştirmek amacıyla da nazireler yazmışlardır.
- “Meydan-ı sühan” olarak telakki edilen nazire; şairlerin birbirlerine cevap vermede, meydan okumada, övünmede bir vasıta olmuştur.

¹⁷ BANARLI, Nihad Sami: *Büyük Nazîreler Mevlid ve Mevlid'de Millî Çizgiler*, 6. s.

- Esas alınan şiiri geçme arzusu, nazirede yazmadaki asıl ve en önemli maksat olarak görülmüştür. Hatta bu hususta Tevfik Fikret, zemin/model şiiri geçemeyen, orijinal ifadelerle ve hayâl dünyasıyla örnek alınan şiirden sıyrılamayan şiirin taklit bile kabul edilemeyeceğini dile getirmektedir.

1.7. Nazirenin Günümüze Ulaşan Faydaları

Ömer Faruk Akün'ün “Nazîre demek o gazelin, şiir dünyasının aktüelinde kalması demek.”¹⁸ şeklinde ifade ettiği gibi nazire; çok beğenilen, sevilen, mükemmellikte belli bir zirveye ulaşmış şiiri gelecek nesille tanıştırmak o güzelliğin devamını sağlamakta, o şiirden daha güzelini yazmak için yeni şairlerin çaba sarf etmesini sağlamakta, dolayısıyla güzellik ve mükemmellik anlayışının çıtasını yükseltmekte ve yeni şairlerin yetişmesine imkân sağlamaktadır.

Her şairin; bilgi birikimi, kelime hazinesi, zekâsı, mahareti, tecrübesi, hayâl dünyası, çabası, şiire olan ilgisi ve şiirden beklentisi, döneminin sunduğu imkân ve fırsatlar farklı farklıdır. Dolayısıyla ortaya konulan mahsuller, az veya çok birbirinden farklılık arz eder. Bu açıdan bakıldığında nazireler, aynı şiire nazire yazan şairleri ve şiirleri birçok yönden karşılaştırmaya imkân sağlar. Nazirenin sağladığı imkânları şu şekilde belirtebiliriz: Şairlerin edebî kişiliği, kimleri örnek aldığı ve kimleri etkilediği, şairler arasındaki şahsî veya edebî münasebetler; en beğenilen hayâl unsurları, şiirler, şairler, kafiye ve redifler, nazım şekilleri, vezinler; ortaya konulan edebî eserlerin, yazıldığı dönemle bağlantısı... Nazirelerin araştırmacılara sağladığı en önemli faydayı ise Metin Hakverdioğlu şu şekilde dile getirmektedir: “Nazîresi yazılan şiir için, ön yargılı olarak, dîvânın en güzel ve devrinin en beğenilen şiirlerindendir dersek yanılmış olmayız. Nazîre bir devrin ortak sevgilerinin, ortak hislerinin ve ortak zevklerinin bir tezahürüdür.”¹⁹

¹⁸ AKÜN, Ömer Faruk: “Divan Edebiyatı”, 406. s.

¹⁹ HAKVERDİOĞLU, Metin: “Mihri Hatun'un Necâtî Bey'in Şiirlerine Nazireleri”, 523. s.

2. MECMUADAKİ NAZİRELER

Mecmuanın incelemeye tabi tuttuğumuz bölümlerinde (121^b-156^a) çok sayıda nazireye rastlanmıştır. İlk varaklarda gazelin; nazire olduğu başlıklarda belirtilmiş, zemin/model şiir verildikten sonra nazireleri sıralanmıştır. Son varaklara doğru başlıklarda; gazelin nazire olup olmadığı belirtilmemiş, sadece şairi yer almıştır; ancak biz, mecmuanın genel tertibinden hareketle (ilk önce zemin/model şiirin verilmesi, ardından o şiire yazılan nazirelerin verilmesi) bazı gazelleri vezin, kafiye-redif ve mana yönlerinden hareket ederek nazire olarak değerlendirdik.

Şavābī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Severüz şüret-i hūbı ‘ulemā kavlince
İçerüz bāde-i nābı hükemā kavlince
Ğabğabı sīb ü sözi kand ü dehānı beste
Yār bir vaşla’-i cāndur zürefā kavlince
3. Medhin eyler begenür şāh u gedā görse anı
Bir cüvāndur o güzel şāh u gedā kavlince
Fūrkat-ı yārdan evvel vérelüm cānumuzı
Ölmedin ön ölelüm ehl-i fenā kavlince
5. Bir yerinde ser-i mū deñlü haťası yokdur
Bu ğazel düşdi Şavābī şu‘arā kavlince

(Bu gazel, aynı mecmuanın bizden önceki incelemesinde mevcuttur, 120^a)

Hem Hısālī²⁰ hem de Feyzī²¹, Savābī’ye yazdıkları nazirede aynı vezni (Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün) kullanmışlardır. Hem zemin şiirde hem de nazirelerinde “kavlince” redifi ortaktır. Üç şair de aynı kafiyei kullanmışlardır. Zemin gazelle Feyzī’nin naziresinde kullanılan ortak kelimeler şunlardır: ‘ulemā, hükemā, zürefā, şu‘arā, fenā. Zemin gazelle Hısālī’nin naziresinde kullanılan ortak

²⁰ 121^b, 2. Gazel [SFM]

²¹ 121^b, 1. Gazel [SFM]

kelimeler ise şunlardır: ‘ulemā, hükemā, zürefā, şu‘arā, fenā, şāh u gedā, Ölmedin ön ölelüm (Ölelüm ölmedin).

Sürûrî’nin gazeline yazılan nazireler, başlıklarda “Nazîre-i ‘Îzârî²², Nazîre-i Behîştî²³” şeklinde belirtilmiştir. Mecmuadaki her iki nazire de zemin şiirle aynı vezinde; yani aruzun “Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün” kalıbıyla yazılmıştır. Zemin gazelle İzârî’nin naziresi arasında kafiye-redif benzerliği ve kullanılan kelimeler bakımından ortaklık olsa da eda bakımından tam bir yakınlık yoktur. Zira Sürûrî’de “Çîn, mülk-i Hotan, Rûm, Îsî-nefes, tâcir-i Hindî, sultan-ı Türkistan, Cem” gibi ifadelerle çeşitli hatırlatmalara başvurulurken İzârî’nin naziresinde bu tür ifadelerin hiçbirine rastlanmamaktadır. Eda bakımından aynı durum Behîştî’nin naziresinde de mevcuttur. Zemin şiirle nazireler arasında edadan çok vezin, kafiye-redif bakımlarından benzerlik söz konusudur.

Rahmî²⁴,nin “surh” redifli gazeline İzârî²⁵ ve Misâlî²⁶ aynı redifle nazire yazmışlardır ve bu gazellerin nazire oldukları gazellerin baş kısımlarında belirtilmiştir. Rahmî’nin “Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün” vezniyle yazdığı gazele, İzârî ve Misâlî de aynı vezinle cevap vermişlerdir. Zemin şiirle nazireler arasında eda bakımından çok benzerlik olmasa da kullanılan kafiye ve redifler, yüzde seksen oranında benzerdir. Zemin şiirin kafiye ve redifleri (beyit sırasına göre): şarâb-ı surh / habâb-ı surh, âfitâb-ı surh, la‘l-i nâb-ı surh, kebâb-ı surh, câme-hâb-ı [surh]. İzârî’nin naziresinin kafiye ve redifleri (beyit sırasına göre): şarâb-ı surh / la‘l-i nâb-ı surh, kebâb-ı surh, âfitâb-ı [surh], habâb-ı surh, nikâb-ı surh. Misâlî’nin naziresinin kafiye ve redifleri (beyit sırasına göre): şarâb-ı surh / âfitâb-ı surh, kebâb-ı surh, âfitâb-ı surh, nikâb-ı surh, şihâb-ı surh.

Emrî²⁷,nin gazeline Nev’î²⁸ ve Rızâyî²⁹ aynı vezinle (Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün) nazire yazmışlardır. “Murâd” redifli zemin şiir ile aynı redifli

²² 125^b, 20. Gazel [SFM]

²³ 125^b, 21. Gazel [SFM]

²⁴ 125^a, 22. Gazel [SFM]

²⁵ 125^a, 23. Gazel [SFM]

²⁶ 126^b, 24. Gazel [SFM]

²⁷ 126^b, 25. Gazel [SFM]

²⁸ 126^b, 26. Gazel [SFM]

²⁹ 126^a, 27. Gazel [SFM]

nazirelerde edadan çok kafiye-redif benzerliği bulunmaktadır. Zemin şiirin beyit sırasına göre kafiye ve redifleri şöyledir: dünyā murād / nā-murād, ašlā murād, ẓat‘ ā murād, gül-i ra‘ nā murād, mā-fī-hā murād. Nev’î’nin naziresinin beyit sırasına göre kafiye ve redifleri şöyledir: istignā murād / nā-murād, mā-fī-hā murād, sāğar-ı mīnā murād, dünyā murād, dünyā murād. Rızâyî’nin naziresinin beyit sırasına göre kafiye ve redifleri şöyledir: dünyā murād / nā-murād, ẓat‘ ā murād, bülbül-i şeydā murād, gül-i ra‘ nā murād, mā-fī-hā murād.

İncelemiş olduğumuz mecmuada, “Naẓîre-i Rūhî³⁰, Naẓîre-i Şānî³¹, Naẓîre-i Ümîdî³², Naẓîre-i Ref‘î³³” başlıklarıyla anılan gazellerin, Râyî’nin gazeline mi; yoksa Bâkî³⁴’nin gazeline mi nazire olarak yazıldıkları belli değildir. Ancak hem vezin itibariyle hem de kafiye itibariyle yukarıda bahsedilen nazirelerin, Râyî’nin gazeline nazire olarak yazıldığını; Bâkî’nin gazelinin de Râyî’nin gazelinin naziresi olduğunu söyleyebiliriz. Bu kanaate varmamızda mecmuanın tertibi de etkili olmuştur. Mecmuada son kısımlar hariç “Ġazel-i Râyî” gibi adlandırma yapıldıktan sonra nazireleri, “Naẓîre-i Rūhî” vb. şeklinde sıralanmıştır. Ayrıca müstensihin, “Naẓîre-i Bâkî” notunu düşmeyi unutmuş olabileceği de göz ardı edilmemelidir. Bahsi geçen zemin şiirde ve nazirelerinde vezin, remel bahrinin “Fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün” kalıbıyladır. Hem zemin şiirde hem de nazirelerinde redif yoktur, kafiye ise hepsinde “ād” şeklindedir. Kafiye esas olan kelimeler ise şunlardır: bünyād, ābād, şimşād, ad, murād, āzād, yād, şād, ħussād, ziyād, şimşād, münķād, dād, feryād, ābād, Ferhād, üstād, şimşād, dil-şād, berbād, zühhād, ķannād.

İzârî’nin³⁵ ve Mecdî’nin³⁶, Nev’î’nin³⁷ gazeline yazdıkları nazireler zemin şiirle mana ve hayâl unsurları yönüyle benzerlik göstermekte; sevgilinin âşığı cezbeden özellikleri üzerinde durulmaktadır. Kafiye ve redif benzerliği de dikkat çekicidir. Zira kullanılan kafiye ve redifler zemin şiirde de nazirelerde de hemen

³⁰ 127^b, 30. Gazel [SFM]

³¹ 127^a, 31. Gazel [SFM]

³² 127^a, 32. Gazel [SFM]

³³ 127^a, 33. Gazel [SFM]

³⁴ 127^b, 29. Gazel [SFM]

³⁵ 128^b, 35. Gazel [SFM]

³⁶ 128^a, 36. Gazel [SFM]

³⁷ 128^b, 34. Gazel [SFM]

hemen aynıdır. Zemin şiirdeki kafiye ve redifler beyit sırasına göre şöyledir: güller / bülbüller, kāküller, sünbüller, fülfüller, қарanfıller. İzârî'nin naziresindeki kafiye ve redifler beyit sırasına göre şöyledir: güller / bülbüller, қарanfıller, sünbüller, fülfüller, müller. Mecdî'nin naziresindeki kafiye ve redifler ise beyit sırasına göre şöyledir: güller / bülbüller, қарanfıller, ta'allar, sünbüller, fülfüller. Hem zemin şiir hem de nazireler aynı vezinle; yani hezec bahrinin "Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün" kalıbıyla kaleme alınmıştır.

Nihânî'nin³⁸ gazeline nazire yazan şairler, mecmuada şu şekilde sıralanmıştır: Vâlihî³⁹, Refî⁴⁰, Râyî⁴¹, İzârî⁴², Mecdî⁴³, Rızâyî⁴⁴. Rızâyî'nin naziresi hariç diğer nazireler, zemin şiirle aynı bahirde ve aynı vezinde (Remel bahrinin "Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün" kalıbı) yazılmıştır. Zemin şiirde ve nazirelerinde (Rızâyî'nin gazeli hariç) kafiye "ân", redif ise "-ın alur" şeklindedir. Eda ve hayâl unsurları yönüyle de nazireler (Rızâyî'nin gazeli hariç), zemin şiirle benzerlik arz etmektedir. Gazelerde sevgilinin âşığı cezbeden yönleri konu edinilmiştir. Zemin şiirde ve Rızâyî'nin gazeli haricindeki nazirelerde kafiye ve redife esas olan kelimeleri şu şekilde sıralayabiliriz (hem zemin şiirde hem de nazirelerde kelimeler hemen hemen aynıdır): būs-ı la'l-i cānānın alur, cānın alur, қanın alur, yanın alur, girībānın alur, dāmānın alur, peykānın alur, girībānın alur, ĩmānın alur. Her ne kadar mecmuada Rızâyî'nin gazeli, Nihânî'nin gazeline nazire şeklinde işaret edilerek "Nazîre-i Rızâyî" şeklinde belirtilmiş olsa da Rızâyî'nin gazeliyle Nihânî'nin gazeli arasında hem vezin hem kafiye ve redif hem de eda yönüyle farklılık vardır. Nihânî'nin gazeli, Remel bahrinin "Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün" kalıbıyla yazılmışken Rızâyî'nin gazeli Remel bahrinin "Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün" kalıbıyla kaleme alınmıştır. Ayrıca her iki gazel de redif itibarıyla farklılık arz eder. Nihânî, "alur" redifini tercih etmişken Rızâyî, "olur" redifini kullanmıştır. Dolayısıyla Rızâyî'nin gazelini nazire olarak değerlendiremeyiz. Bu gazelin başına

³⁸ 128^a, 37. Gazel [SFM]

³⁹ 128^a, 38. Gazel [SFM]

⁴⁰ 129^b, 39. Gazel [SFM]

⁴¹ 129^b, 40. Gazel [SFM]

⁴² 129^a, 41. Gazel [SFM]

⁴³ 129^a, 42. Gazel [SFM]

⁴⁴ 129^a, 43. Gazel [SFM]

“Naẓîre-i Rızâyî” başlığı konmasını ise, müstensihin hatası olarak değerlendirmemiz gerekir. “Naẓîre-i Rızâyî” olarak belirtilen bu gazeli, sonraki gazelle; yani Şuhûdî’nin⁴⁵ gazeliyle beraber değerlendirmek gerekir.

Nev’î’nin⁴⁶ “Meʿülü fâʿilâtü mefâʿilü fâʿilün” vezniyle yazdığı gazeline Ümîdî⁴⁷, aynı vezinle cevap vermişken İzârî⁴⁸ ve Mecdî⁴⁹, Remel bahrinin “Feʿilâtün feʿilâtün feʿilün” kalıbıyla karşılık vermişlerdir. Hem zemin şiirde hem de nazirelerinde “âr” kafiyesi kullanılmıştır. Zemin şiirde kafiye esas kelimeler şu şekildedir: rûzgâr / üstüvâr, ẖar ẖar, inkisâr, cûybâr, nigâr. Ümîdî’nin naziresi: zer-nigâr / ẖalb-i ğam-güsâr, iʿtizâr, zînhâr, şîvekâr, âh u zâr. İzârî’nin naziresi: şehvâr / leb-i yâr, zaẖm-ı ten-i zâr, çeşm-i deryâ, ezhâr, enhâr. Mecdî’nin naziresi: geşt ü güzâr / seg-i yâr, dildâr, var, aġyâr, ‘İsî-güftâr. Nev’î’nin⁵⁰ yine aynı vezinle (Meʿülü fâʿilâtü mefâʿilü fâʿilün) ve aynı kafiyeyle (-âr) kaleme aldığı diğer bir gazeline, Rızâyî⁵¹ ve Sırrî⁵² aynı vezin ve kafiye nazire yazmışlardır.

Mecmuada nazire belirtiminde edadan çok vezin, kafiye ve redifin esas alındığını gördük. İncelemeye tabi tuttuğumuz kısımda (121^b-156^a) 54. gazelden sonra, ilk önce zemin/model şiirin verilmesi, ardından o şiire yazılan nazirelerin sıralanması tertibi bulunmamaktadır. Ancak biz, genel tertipten hareketle aralarında vezin, kafiye/redif benzerliği bulunun şiirleri de gazel numaralarıyla aşağıda vermeyi uygun bulduk.

54. gazel⁵³ ile 55. gazel⁵⁴, “Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün” vezniyle yazılmıştır. Her iki gazelde de “şikâr” redifi ve “-ân” kafiyesi kullanılmıştır.

56⁵⁵, 57⁵⁶, 58⁵⁷, 59⁵⁸ ve 60.⁵⁹ gazellerin vezni “Feʿilâtün mefâʿilün feʿilün”, kafiyesi “-er”dir.

⁴⁵ 130^b, 44. Gazel [SFM]

⁴⁶ 130^a, 47. Gazel [SFM]

⁴⁷ 130^a, 48. Gazel [SFM]

⁴⁸ 131^b, 49. Gazel [SFM]

⁴⁹ 131^b, 50. Gazel [SFM]

⁵⁰ 131^a, 51. Gazel [SFM]

⁵¹ 131^a, 52. Gazel [SFM]

⁵² 131^a, 53. Gazel [SFM]

⁵³ 132^b [SFM]

⁵⁴ 132^b [SFM]

⁵⁵ 132^b [SFM]

61⁶⁰, 62⁶¹, 63.⁶² gazeller, “Mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün” vezniyle kaleme alınmıştır. Kafiyesi “-er”, redifi “-dür”dür.

64⁶³, 65⁶⁴, 66⁶⁵, 67.⁶⁶ gazellerde vezin, “Mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün” iken kafiye “-ām”, redif ise “-dur/-dür”dür.

68⁶⁷, 69⁶⁸, 70.⁶⁹ gazeller, “Mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün” veznindedir. Bu gazellerin kafiyesi “-at”, redifi ise “-mıřdur” dur.

71.⁷⁰ ve 72.⁷¹ gazellerin vezni “Mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün”, kafiyesi “-ir”, redifi ise “dür”dür.

73.⁷² ve 74.⁷³ gazeller “Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün” vezniyle yazılmıştır. Gazellerde “-āb”, kafiye; “-dur” ise redif olarak kullanılmıştır.

75⁷⁴, 76⁷⁵, 77.⁷⁶ gazeller “Mef‘ ülü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün” veznindeyken kafiyesi “-ā”, redifi ise “-yı gör”dür.

78⁷⁷, 79⁷⁸, 80.⁷⁹ gazellerde vezin “Fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün”, kafiye “-ag”, redif ise “ister”dir.

⁵⁶ 132^a [SFM]

⁵⁷ 132^a [SFM]

⁵⁸ 133^b [SFM]

⁵⁹ 133^b [SFM]

⁶⁰ 133^b [SFM]

⁶¹ 133^a [SFM]

⁶² 133^a [SFM]

⁶³ 134^b [SFM]

⁶⁴ 134^b [SFM]

⁶⁵ 134^a [SFM]

⁶⁶ 134^a [SFM]

⁶⁷ 134^a [SFM]

⁶⁸ 135^b [SFM]

⁶⁹ 135^b [SFM]

⁷⁰ 135^a [SFM]

⁷¹ 135^a [SFM]

⁷² 135^a [SFM]

⁷³ 136^b [SFM]

⁷⁴ 136^b [SFM]

⁷⁵ 136^a [SFM]

⁷⁶ 136^a [SFM]

⁷⁷ 136^a [SFM]

⁷⁸ 137^b [SFM]

81.⁸⁰, 82.⁸¹, 83.⁸² ve 84.⁸³ gazeller “Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün” kalıbıyla, “-ān” kafiyesiyle, “getürür” redifiyle kaleme alınmıştır.

85.⁸⁴, 86.⁸⁵, 87.⁸⁶ gazeller “Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün” vezniyle, “-ān” kafiyesiyle, “yer yer” redifiyle kaleme alınmıştır.

88.⁸⁷, 89.⁸⁸, 90.⁸⁹, 91.⁹⁰, 92.⁹¹ gazeller “Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün” vezniyle, “-et” kafiyesiyle, “-dür” redifiyle kaleme alınmıştır.

93.⁹² ve 94.⁹³ gazeller “Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün” kalıbıyla, “-ār” kafiyesiyle, “eyler” redifiyle yazılmıştır.

95.⁹⁴, 96.⁹⁵, 97.⁹⁶ gazellerde vezin “Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün”, kafiye “-üz”, redif ise “-ümüz”dür.

98.⁹⁷, 99.⁹⁸, 100.⁹⁹, 101.¹⁰⁰, 102.¹⁰¹ gazellerde vezin “Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün”, kafiye “-ā”, redif “kalmaz”dır.

103.¹⁰², 104.¹⁰³, 105.¹⁰⁴, 106.¹⁰⁵, 107.¹⁰⁶, 108.¹⁰⁷ gazellerde vezin “Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün”, kafiye “-ān”, redif “gitmez”dir.

⁷⁹ 137^b [SFM]

⁸⁰ 137^b [SFM]

⁸¹ 137^a [SFM]

⁸² 137^a [SFM]

⁸³ 138^b [SFM]

⁸⁴ 138^b [SFM]

⁸⁵ 138^a [SFM]

⁸⁶ 138^a [SFM]

⁸⁷ 138^a [SFM]

⁸⁸ 139^b [SFM]

⁸⁹ 139^b [SFM]

⁹⁰ 139^a [SFM]

⁹¹ 139^a [SFM]

⁹² 139^a [SFM]

⁹³ 140^b [SFM]

⁹⁴ 140^b [SFM]

⁹⁵ 140^a [SFM]

⁹⁶ 140^a [SFM]

⁹⁷ 140^a [SFM]

⁹⁸ 141^b [SFM]

⁹⁹ 141^b [SFM]

¹⁰⁰ 141^a [SFM]

¹⁰¹ 141^a [SFM]

109¹⁰⁸, 110.¹⁰⁹ gazellerde vezin “Meḥā’ ilün meḥā’ ilün meḥā’ ilün meḥā’ ilün”, kafiye “-āk”, redif “-üz biz”dir.

111¹¹⁰, 112.¹¹¹ gazellerde vezin “Meḥ ulü fā’ ilätü meḥā’ ilü fā’ ilün”, kafiye “-ād”, redif “-umuz”dur.

113¹¹², 114¹¹³, 115¹¹⁴, 116¹¹⁵, 117¹¹⁶. gazeller “Fe’ ilätün fe’ ilätün fe’ ilätün fe’ ilün” kalıbıyla, “-ar/ara” kafiyesiyle, “-amaz/maz” redifiyle kaleme alınmıştır.

118¹¹⁷, 119¹¹⁸, 120¹¹⁹, 121.¹²⁰ gazellerde vezin “Meḥ ulü fā’ ilätü meḥā’ ilü fā’ ilün”, kafiye “-āl”, redif “-umuz/-ümüz”dür.

122¹²¹, 123¹²², 124¹²³, 125¹²⁴, 126¹²⁵, 127.¹²⁶ gazeller “Fe’ ilätün fe’ ilätün fe’ ilätün fe’ ilün” kalıbıyla, “-et” kafiyesiyle, “-ümüz” redifiyle kaleme alınmıştır.

128¹²⁷, 129¹²⁸, 130¹²⁹, 131.¹³⁰ gazellerde vezin “Meḥ ulü fā’ ilätü meḥā’ ilü fā’ ilün”, kafiye “-ār”, redif “-umuz”dur.

¹⁰² 141^a [SFM]

¹⁰³ 142^b [SFM]

¹⁰⁴ 142^b [SFM]

¹⁰⁵ 142^a [SFM]

¹⁰⁶ 142^a [SFM]

¹⁰⁷ 143^b [SFM]

¹⁰⁸ 143^b [SFM]

¹⁰⁹ 143^b [SFM]

¹¹⁰ 143^a [SFM]

¹¹¹ 143^a [SFM]

¹¹² 144^b [SFM]

¹¹³ 144^b [SFM]

¹¹⁴ 144^b [SFM]

¹¹⁵ 144^a [SFM]

¹¹⁶ 144^a [SFM]

¹¹⁷ 145^b [SFM]

¹¹⁸ 145^b [SFM]

¹¹⁹ 145^b [SFM]

¹²⁰ 145^a [SFM]

¹²¹ 145^a [SFM]

¹²² 146^b [SFM]

¹²³ 146^b [SFM]

¹²⁴ 146^b [SFM]

¹²⁵ 146^a [SFM]

¹²⁶ 146^a [SFM]

¹²⁷ 147^b [SFM]

132¹³¹, 133.¹³² gazeller “Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün” kalıbıyla, “-ān” kafiyesiyle, “-sız yürimez” redifiyle kaleme alınmıştır.

134¹³³, 135¹³⁴, 136¹³⁵, 137.¹³⁶ gazeller “Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün” kalıbıyla, “-an” kafiyesiyle, “-dırmış” redifiyle yazılmıştır.

138¹³⁷, 139.¹³⁸ gazeller “Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün” vezniyle yazılmıştır. Gazellerde “-af/-ef”, kafiye olarak kullanılmıştır.

140¹³⁹, 141¹⁴⁰, 142.¹⁴¹ gazeller “Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün” vezniyle yazılmıştır. Gazellerde “-ān”, kafiye; “-un”, redif olarak kullanılmıştır.

143¹⁴², 144¹⁴³, 145¹⁴⁴, 146.¹⁴⁵ gazeller “Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün” kalıbıyla, “-en” kafiyesiyle, “-ün” redifiyle kaleme alınmıştır.

¹²⁸ 147^b [SFM]

¹²⁹ 147^b [SFM]

¹³⁰ 147^a [SFM]

¹³¹ 147^a [SFM]

¹³² 148^b [SFM]

¹³³ 148^b [SFM]

¹³⁴ 148^b [SFM]

¹³⁵ 148^a [SFM]

¹³⁶ 148^a [SFM]

¹³⁷ 149^b [SFM]

¹³⁸ 149^b [SFM]

¹³⁹ 149^b [SFM]

¹⁴⁰ 149^a [SFM]

¹⁴¹ 149^a [SFM]

¹⁴² 150^b [SFM]

¹⁴³ 150^b [SFM]

¹⁴⁴ 150^b [SFM]

¹⁴⁵ 150^a [SFM]

[ĠAZELIYYĀT]

1.

Nazîre-i Feyzî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Olmayan kavline şâdık ‘ulemâ kavlince
Hikmet-i ‘ışka erişmez hükemâ kavlince
Bu fenâ deyre gelüp mâyl-i şüret olma
‘Âlem-i sîrete ‘azm ét fuḳarâ kavlince
3. Râst geldüm gece şüfî mey-i şâfî içmiş
Bî-nevâlıkḳlar éder ehl-i hevâ kavlince
Kerbelâ teşneleri bezmine dâhil olmaz
Cân nişâr eyleyeyin âl-i ‘abâ kavlince
5. **Feyziyâ** tarz-ı hoş-âyendeñe kâbil olduk
Haḳ bu kim şî‘r démişsin şu‘arâ kavlince

2.

Nazîre-i Hıṣālî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. ‘Âşıkuz hūblara biz ‘ulemâ kavlince
Görürüz cām-ı şarābı hükemâ kavlince
Kāmeti serv yüzi mihr anuñ ḳaşı hilāl
Başdan ayaḡa güzeldür zürefâ kavlince
3. İçelüm cām-ı maḥabbet olalum mest ü ḡarāb
Ölelüm ölmedin evvel fuḳarâ kavlince
Heft iḳlîmi eger geşt ü güzār eyleseler
Böyle bir hūb bulunmaz şu‘arâ kavlince
5. Éy **Hıṣālî** mey-i gül-fām-ıla şaḡn-ı gülde
Bir cüvân olsa bize şāh u gedâ kavlince

3.

Ġazel-i Veysi

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Nāmeñe baķmaduđına ol nigār-ı bī-vefā
Éy dil-i dīvāne benden bir ķolac kākıd saña
Bezm-i meyde étdüğüñ iķrārı işbāt eyledüm
Oldı meclis şāhidi sākī ile muķrib aña
3. Dām édersin murğ-ı cāna zülfüñ ammā ķorķarın
Bu tutumla öldürürsin sen beni éy meh-liķā
Ĥāk-i pāy-ı yār olaldan bir ' aceb hayretdedür
Gözine girsem beni görmez raķīb-i nā-sezā
5. Nāle-i **Veysiye** demsāz olmaķ istermiş gibi
Ġam degül diñlenmese gülşende murğ-ı hoş-nevā

4.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Bīsütün-ı ġamı ben āh-ıla étdüm berbād
Vārsun tīşesini başına ķalsun Ferhād
Vehmi olmasa eger ġamze-i ĥün-rīzūñden
Böyle ķan dökmege boyun mı ururdı cellād
3. ' Āşık-ı ĥasta-dilüñ biñ de birin faşd étseñ
Ṭās-ı gerdün ṭola mānende-i ṭaşṭ-ı faşşād
Sedd-i İskender iseñ de şaķın éy şāh k' olur
Āh-ı mazlüm ġüzārende-i kūh-ı pūlād
5. **Veysiyā** çıķmadı bir böyle ġirān-māye ġüher
Mevc-ĥīz olalı deryā-yı ġüher-rīz midād
Feyz-i nīsān-ı dūr-efşān-ı belāġat mı degül
Reşḥa-i ĥāme-i üstād-ı Zahīr-isti' dād
7. Ol keremķār ki anuñ ṭab' -ı şafā-baḥşında
Lūṭf u iḥsān-ı Ĥudā dād u kerem māder-zād

5.

Veysî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Hâlet-i vuşlat-ı dilber ne ‘aceb yerler olur
Âdemüñ ‘aklı gider zevk u şafâdan yer olur
Târ-ı müy-ı siyehüñ éllere miskînlik éder
Dil-i sevdâ-zedemi görse hemân ejder [olur]
3. Étme şemşîr-i dili seng-i cefâyıla şikest
Şakın éy dost ki her pâresi bir hancer olur
‘Âşıküñ almaz iseñ teff-i semûm-ı âhın
Mîve-i bâğ-ı cemâlüñ dahı nâzûk-ter olur
5. Def‘ éderler oturup bir yere hicrân elemin
Mey olur sâğar olur **Veysî**-i gam-perver olur

6.

Velehu

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Şakın dağ-ı dilüñ açma aña kim hâlüñi bilmez
Bu bir verd-i nihâl-i derddür her yerde açılmaz
Şayar bir bûsesin biñ kerre baña ol güzel ammâ
Benüm harc étdigüm nakd-i sirişk-i dîde şayılmaz
3. Harâb eyler gönül Mısrını bir gün korqarın zîrâ
Benüm seyl-âb-ı Nîl-i eşk-i çeşmüm artar eksilmez
Söker bir yanımı şemşîr-i miñnet görmesem yârı
Belâ bu yolda ol âfet görür âvâresin ilmez
5. Kanı bir hasta-i gam ki şifâ ümmîdin étdükçe
Felek birden biter biñ dürlü derde mübtelâ kılmaz
Ne bilsün hâlümü bî-derd-i ‘ışk-ı yâr olan **Veysî**
Mağabbet bir belâdur ki giriftâr olmayan bilmez

7.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Bezm-i iķbālını tār eylemeyevérse felek
Kişi yakdığı çerāğ üstine pervāne gerek
Böyle vaz' édeni āzürde-i hicv eylerler
Hele benden saña éy şūh-ı cefā-pişe démek
3. Süfre-i meclis-i aġyāra nedendür varmak
Yoġ-iken ortada éy şūh-ı cihān nān u nemek
‘ Āşıkı terbiyet-i ‘ ışkı tüvānā eyler
Démez ālūde-i şehd-i lebi sîmurġa siñek
5. Şāh-ı ġam mülk-i dil-i **Veysiye** ‘ asker çekicek
Her tarafından yetişür na‘ me-i naşra[llah] lek

8.

Veysî

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Göñline girmek-idi ol büt-i şîrîn-dehenün
Taşlar kesmeden éy dil ġaraží Kūhkenün
Ġonça-veş tūġmeñi çöz sîneñi aç ġülşende
Çāk kıll şevķ-ıla pirāhenini yāsemenün
3. Kandasın éy ġül-i nev-hîz-i ġülistān-ı ġüsn
Yılda ancak görür o daķ ruķ-ı zîbāñı senün
Tek beni sen resen-i dār-ı cefādan kırtar
Minneti boynuma ol turre-i ‘ anber-şikenün
5. **Veysiyā** ġonçalar açıldı ruķ-ı yār gibi
Ĥaylî ra‘ nālġı var ĥāşılı şaĥn-ı çemenün

7 122^b
5 naşra[llah] lek: Allah sana yardım etsin.
8 122^a

9.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Dil-i ağıyāra n'ola urmaz ise tīr-i sitem
Kulınuñ hātırını gözler o şāh-ı 'ālem
Bağmaduñ hāl-i dil-i 'āşıka dünyādur bu
Olma mağrūr cemāle bağ a sulṭān-ı kerem
3. Dehen-i tengüñe dērlerse n'ola hātem-i la'l
Hağ budur ki ele girmez aña beñzer hātem
Farqına na'l kesüp çihresini zerd étmiş
Olup üftāde-i naḥl-ı qad-i dildār-ı 'ālem
5. Gül gül étدی tenümüñ dağların peykānuñ
Güllerüñ tazeledi bağ-ı belānuñ şebnem
Duğter-i rez ki şafā-bağş-ı dil-i 'ālemdür
Bu 'acebdür baña geldükce olur māye-i ğam
7. Naḥl bir mīve-i bostān-ı hünerdür **Veysī**
Ser-nigün olsa n'ola bağ-ı belāğatde qalem

10.

Veysī

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . . - / - . . - / - . . - / - . . -

1. Qanı ol demler ki derd ü ğuşşadan mehcūr idüm
Sen benüm qatlümle qāni' ben aña mesrūr idüm
Bī-tekellüf yār idüm şemşīr-i hūn-rīzūñle ben
Aña cān vėrmekde te'hīr eylesem ma' zūr [idüm]
3. Her vişālūñ biñ firāqın şanma bilmezdüm beni
N'eyleyin sulṭānum ammā lütfuña mağrūr [idüm]
Qanda gitseñ pāy-būsuñla müşerref ḥāk idüm
Baña göz dikmişdi 'ālem herkese manzūr idüm
5. Qanı ol demler ki **Veysī** yār-ı bī-agyār iken
Ğuşşadan mehcūr idüm derd ü belādan dūr idüm

11.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Dil vérelden âteş-i ruhsāre-i cānāna ben
Dağlar yaqdum derūn-ı sīne-i sūzāna ben
Baş u cān kaydı reh-i ' ışkuñda olmaz pāy-bend
Bir gedāyam qalmazam yoluñda baş u cāna ben
3. Şöyle sūzān olmışam ' ışkuñda kim yanmağ degül
Tāb vérdüm sūz-ı dilden âteş-i hicrāna ben
Ġayrı Leylī kūyına Mecnūn gibi yüz sürmezem
Sen gözi āhū tırurken gitmezem yabana ben
5. Yār nice maḥrem-i bezm-i vişāl étsün beni
Veysiya bir lā'ubālī ' āşığ-ı dīvāne ben

12.

Veysi

Mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

Hezec - - . / - - . / - - . / - -

1. ' Ālem kırlur kākül-i fettānuñ ucından
Ādemler ölür ġamze-i bürrānuñ ucından
Dağlar yaqayın kelle-i bī-devlete cānā
Başuñdaki destār-ı perişānuñ ucından
3. Āḥir başum alur giderin kūy-ı fenāya
Éy şūḥ senüñ nīze-i hicrānuñ ucından
Ser-rişte-i zūlfüñ hevesi geçse göñülden
Bağrum delinür sūzen-i müjgānuñ ucından
5. Şi' rüñ gören Ġşār-ı cevāhir éder éy dil
Dürler dökilür kilik-i dür-efşānuñ u[cından]
Veysi gece meclisde ' aceb yandı yakıldı
Pervāne-veş ol şem' -i şebistānuñ [ucından]

13.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Nev-bahār oldı güzellendi cihān ğāyet-ile
Naḥl-ı gül gibi şalın sen de yeñi ḥil' at-ile
Ebr-i dest-i keremüñ 'ālemi sīr-āb étsün
Serv-i dil-cüy-ı ḳadūñ çok yaşasın devlet-ile
3. Devlet ü ' izzet iki peyk-i devānuñ olsun
Ḳanda ' azm eyler iseñ devlet-ile ' izzet-ile
Himmet étseñ saña eş' ār-ı şafā-baḥş désem
Nice eş' āruña siḥr étmek olur himmet-ile
5. Görme nādān-ıla **Veysī**-i suḥan-perveri bir
Bir midür seng-i siyeh gevher-i zī-ḳıymet-ile

14.

Velehu

Mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

Muzāri' - - . / - . . . / / - . .

1. Devr-i ruḥuñda zāhir olaldan ḥaṭṭ-ı siyāh
Peyveste oldı mihr-i cihān-tāba dūd-ı āh
Ṭurmaz fūrūĝ-ı āteş-i ḥüsnüñ füzün éder
Ṭarf-ı ruḥuñda cünbiş-i şehper-i şeb-külāh
3. Şāha ḳul olmazın meh-i gerdūna baḳmazın
Sensiz gerekmez éy yüzi gül baña şāh māh
' Uşşāḳ birbirine düşer görmese seni
Olur hemīşe ğaybet-i şeh fitne-i sipāh
5. Erbāb-ı ' ışk āh-ı nedem çekse döymeye
Kemter şerār-ı āhına şad ḥırmen-i günāh
Deryā-yı rahmeti taşırur mevc-rīz éder
Seylāb-ı eşk-nīm-şeb ü āh-ı şubḥgāh
7. Āh-ı şerer-feşān-ıla **Veysī** benem bugün
Mülk-i fenāda ḥusrev-i zer-beft-i bārgāh

15.

Veysi

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Bend-i miḥnetde esīr étme dil-i nā-şadı
Olsun éy serv-i sehī kāmētüñüñ āzādı
Kūyuñı bekler imiş kaddüñe üftāde geçüp
Keseyin ölmez-isem ben oradan şimşadı
3. Revnağ-ı deyr dilā şüret-i zībā-y-ıladur
Yārsız n'eylesün ādem bu ḥarāb ābādı
Étme 'uşşāka cefā ḥüsnüñe mağrūr olma
Şabr-ı 'aşık gibidür ḥübluğuñ bünyādı
5. **Veysiyā** nağş-ı nigār eylemede müjgānum
Ser-fürü étdürür oldı kalem-i Bihzādı

16.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Cevrüñi derdi bilür derdine dermān seni
Degme bir derdle terk eyleyemez cān seni
Kaç meded 'aşıkı nā-ḥağ yere öldürmekden
Şaḳın éy gōnça-i nev-reste tutar ḳan [seni]
3. Fūrḳatüñle gözümüñ yaşı aḳar eglenmez
Görmese eglenemez dīde-i giryān seni
Éşidirdüm senüñ aḡyār-ıla söyleşdüğüñi
Dédilerdi baña éy āfet-i devrān seni
5. **Veysi**-i ḥasta-dili bülbul-i nālān étmiş
Eyleyen gülşen-i ḥüsne gül-i ḥandān seni

17.

Veysi

Mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

Muzāri' - - . / - . - . / . - . - / - . -

1. Dīvāne çīn-i turre-i miskīnüñe perī
Mā'il nihāl-i kaddüñe ḳalb-i şanavberī

15	124 ^b
16	124 ^b
17	124 ^a

- ‘Uşşāk içinde gelsün o kim başdan geçe
Bendeñ efendi rāh-ı ğamuñda ıodum seri
3. A‘ dā söziyle zahm-ı zebān urdı sīneme
Éller yanında hātıruma érdi hanceri
Meyhāne-i belādaki rind-i bürehne-ser
Tāc u ıabāda vérmeye bir köhne sāğarı
5. **Veysī** hat-ı siyāh-ıla bu nazm-ı dil-firīb
Oldı riyāz-ı ma‘ rifetüñ sünbülī teri

18.

Velehu

Mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Kemān-ebrevānuñ şayd-ı cān-içün kurulmışdur
Anuñçün tır-i müjgānuñ görenler hep vurulmuşdur
Seni rüyāda görmişler déyü turup oturmazlar
Mu‘ abbirler bu düş ta‘ birin étmekde yorulmuşdur
3. Lebün esrārı erbāb-ı şafā ağızına düşmésdür
Ne ıanlar yutduğın ‘uşşāk la‘ lüñden şorulmuşdur
Senünle germ olup bahş édicek hürşid-i ‘ālem-tāb
Küsüf érişdi şanma pençesi mihrün burulmuşdur
5. Turulmazdı bu dehr-i pür-kederde bu ıadar ‘ışkı
Tura tura bulanıklık gider déyü turulmuşdur

19.

Ġazel-i Sürürī

Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün
Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Zāhidā kılmış kuru sevdā seni yābis-mizāc
Pes şarāb-ı nāb-ıla kıлмақ gerek aña ‘ ilāc
Haıı-ı müşğīnün diyār-ı Ćini feth étdüm déyü
Gönderür mülk-i Hotandan Rūma tevķī‘ -i harāc
3. Zülfün-ile ‘arızuñ devrinde éy ‘İsī-nefes
Kime kim dérsem müsülmān bulunur ıoynında hāc
Ġamzeñe sevdā-yı hālünle n’ola cān véirse dil
Tācir-i Hindī vérür sultān-ı Türkistāna bāc

5. Ey **Sürürî** cām-ı Cem nüş eyle kim gerdün-ı dūn
Niçe biñ İskender ü Dārâyı kılmışdur ‘acāc

20.

Nazîre-i ‘İzārî

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Hâtır-ı mecrûhına toķınsa ger olmaz ‘ilāc
Görmedüm ‘ālemde cām-ı mey gibi nāzük-mizāc
‘Ārızuñ öpsem dēdüm düşnām-ıla nāzır olup
Dēdi yēnmez sükker ü bādāmsız berg-i gülāc
3. Ehl-i derdūñ göñline toķınma éy sengin dil
Her biri bir hancer-i ser-tiz olur şınsa zücāc
Hāne-i cisme gelürseñ hasta cānı görmege
Ža‘ fi-var kendü bıçağıñla tabībüm kapu ac
5. Jāle naķdine tutar kāse pür-iken sīm ü zer
Éy ‘İzārî görmedüm nergis mişālî gözi ac

21.

Nazîre-i Behiştî

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ‘Āşık-ısañ eşk naķdin ber-murād olunca şaç
Kim vişāl-i yār bāzārında anuñdur revāc
Ben kuluñ gönder raķībūñ naķd-i cānın alayın
Pādişāh olanlar aldırılmaz mı kāfirden hārāc
3. Cism-i mecrūhumda döndi rişte-i cānum benüm
Ol fetîle kim anuñla zaħme eylerler ‘ilāc
Yakmağa rāh-ı hayālünde senüñ kandiller
İki gözüm şanki olmışdur benüm iki zücāc
5. Derd ü gāmdan çokdan olurdı **Behiştî** hasta-dil
Étmeseydi ger mey-i ‘ışkuñla taḥşil-i mizāc

22.

Ġazel-i Raḥmī

Mef'ūlū fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

Muzāri' - - . / - . . . / . - . . / - . -

1. Ağlar Cemüñ firāķına döymeş şarāb-ı surḥ
Kānlu yaşını dökmege çeşm-i ḥabāb-ı surḥ
Gül-günī cāmesiyle görünse şehir nigār
Güyā şafaķda ṭālī' olur āfitāb-ı surḥ
3. 'Aks-i lebūñle dēdüm olursa 'aceb mi al
Rengīn olur cemālileyin la' l-i nāb-ı surḥ
Müjgānum üzre key görinen pāre-i ciger
Tennūr-ı dīdem içre olupdur kebāb-ı surḥ
5. Gün görmedük nigār durur jāle **Raḥmiyā**
Oldı çemende lāle āña cāme-ḥāb-ı [surḥ]

23.

Nazīre-i 'İzārī

Mef'ūlū fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

Muzāri' - - . / - . . . / . - . . / - . -

1. Sākī içince çeşmüme geldi şarāb-ı surḥ
Rengīn olur gözi yine tek la' l-i nāb-ı surḥ
Nār-ı gamıyla yüregine puḥte dillerüñ
Öykündü yiyecegüñ idübdür kebāb-ı surḥ
3. Levḥ-i felekde aķça durur şanmañuz nücüm
Ol māhı göricek bozılır āfitāb-ı [surḥ]
'Ays eylesün şarāb-ıla rindān-ı mey-perest
Meydāna ķurdı çadır-ı ālī-ḥabāb-ı surḥ
5. Baķmağa kanlu yaşla 'İzārī ḥicāb éder
Tutmuş yüzine merdüm-i çeşmüm niķāb-ı surḥ

24.

Nazīre-i Mişālī

Mef'ūlū fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

Muzāri' - - . / - . . . / . - . . / - . -

1. Tārīk olursa ḥāne-i dil iç şarāb-ı surḥ
Gör cāmdan ki nice toğar āfitāb-ı surḥ

22	125 ^a
23	125 ^a
24	126 ^b

Öykündü-y-idi yüregüme dönmedi meger
Meclisde çekle yandı anuñçün kebāb-ı surḥ

3. Fāş étdi mihrümi déyü bir tās kızdurup
Géydürdi başına felegüñ āfitāb-ı surḥ
Gün görmesün yüzini déyü nev-⁵ arūs-ı çarḥ
Tutdı sehāb-ı al degüldür niḳāb-ı surḥ
5. Ol māha bakmasun déyü **Mişālīyā**
Bir mīl çekdi ⁵ aynına kızmış şihāb-ı surḥ

25.

Ġazel-i Emrī

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Gördüm éy dil minnet ister vérmege dünyā murād
Aña minnet étmeden kırtuldum oldum nā-murād
Gerçek er oldur zen-i dehre murādın vérmeye
Bilmeye andan murād almağı hem aşlā murād
3. Tīğ-ı tecrīd ile ḳaṭ-⁵ -ı māsivā étdüm yine
Ḳalmadı dil-dārdan ğayrı baña ḳaṭ-ā murād
Çihresi zerd içi pür-ḥündur benüm gibi meger
Almamışdur bāğ-ı ⁵ ālemden gül-i ra⁵ nā murād
5. **Emriyā** dünyā murāduñ nice ḥāşıl eylesün
Çün degüldür dā'imā dünyā vü mā-fī-hā murād

26.

Nazīre-i Nev'ī

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Olmadı devlet müsā'id kıldı istignā murād
Rūzgār el vérmedi ḳalduḳ ayakda nā-murād
Eşk-i sīm ü rûy-ı zerd olmaḳdan özge bir dahı
Olmaya derd ehline dünyā vü mā-fī-hā murād

⁵ Noktalı yer, mecmuada leke olduğundan dolayı okunamamıştır.
25 126^b, [73/ED]
³ étdüm: kıldum [ED]
⁴ ⁵ ālemden: devrāndan [ED]
⁵ dā'imā: ṭab' uña [ED]
26 126^b, [47/ND]

3. Rûy-ı zîbâdan ğaraż taḥşîl-i ḥâletdür gönül
Nûş-ı şahbâdan degüldür sâġar-ı mînâ murâd
Gülde yok bûy-ı vefâ bülbülde şabr-ı bâr-ı ġam
Vérmedi bâġ-ı fenâda kimseye dünyâ murâd
5. Şûret-i keşretde vahdet ‘âlemin seyr eylerüz
Bilmişüz dünyâda Nev‘î n’idügün dünyâ murâd

27.

Nazîre-i Rızâyî

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Étdi çün maḫşûd-ı dūna vérmegi dünyâ murâd
Maṭlab-ı a‘lâ baña dünyâda olmaḫ nâ-murâd
Minnet étme bir kese ‘âlemden eyle inḫıṭā‘
Kes ümîdüñ éy dil umma kimseden ḫat‘â murâd
3. Gâh nālân gâh lâl olmış benüm gibi meger
Almamışdur bu cihânda bülbül-i şeydâ murâd
‘Arz éder zerrîn ḫadeḫ içre mey-i la‘lin müdām
Beñzer aldı bâġ-ı ‘âlemden gül-i ra‘nâ murâd
5. Kāyinât içre Rızâyî ber-murâd olmaġı ḫo
Çün degüldür saña nisbet kevn ü mā-fî-hâ murâd

28.

Ġazel-i Râyî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . -

1. Yâr éder ḫaşr-ı cefâyâ bünyâd
Eyledüñ ḫalb-i ‘adüvvi âbâd
Érmedi gitdi elif ḫâmetüñe
Oldı biñ pâre ḫasedden şimşâd
3. Nām-ı aġyârı çıkar defterden
Ki çıkarmaḫ diler-iseñ eyü ad
Gönderüp tîrini alsun rûhı
Déger ol ḫûniye cân ise murâd

⁵

5. Beyit: 6. Beyit, 5. Beyit: Nâ- murâdî müşkil ammâ özge müşkildür bu kim // Cümle ‘âlem ber-murâd ola ḫalam ben nâ-murâd [ND]

27 126^a
28 126^a

5. Cān u dilden ul olur **Rāyī** saña
Eger étmezseñ efendi āzād

29.

Bāķī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . -

1. Leb-i ħandānuñ-ıla ıldıñ yād
Eyledüñ mürdelerüñ rûhını şād
Beni yād eyledüñ iĥyā étdüñ
Öldiler gitdiler ammā ħussād
3. Tīr-i hecrüñle ber-ā-ber ıldı
Nāvek-i ħamzelerüñ zaĥm-ı ziyād
Yüri éy serv-i ser-efrāz yüri
Ķad-i bālāña yetişmez şimsād
5. Ķametüñ ulluĥına düşmeyicek
Olmadı serv-i ħırāmān āzād
- Bāķīye** emr nedür sultānum
Saña ul oldu muĥī‘ u münķād

30.

Nazīre-i Rûķī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . -

1. Bendesin şāh-ı kerem étmese yād
Elimüzden ne gelür güce ne dād
Güli vaşf eyler-isem diñlenmez
Bülbülüñ nālelerinden feryād
3. Bendeñi pādişehüm luţf eyle
Ĥıdmetüñden meded étme āzād
Öykünürmiş leb-i yāra sükker
Ölmez-isem alayın andan dād

29 127^b, [37/BD]

3 Tīr: tīg [BD]

4 yetişmez: érişmez [BD]

30 127^b, [138/RUD]

1 étmese: étmez [RUD]

2 Güli: Güle [SFM], diñlenmez: diñletmez [RUD]

4 leb-i yāra: lebüñe çün // alayın: alayım [RUD]

5. Genc-i esrār-ı ma‘ānī olsun
Dil-i vīrānemi eyle ābād
N’ola bed-nām-ı maḥabbet olsam
Rūḥiyā bākī ḳalur çün eyü ad

31.

Nazīre-i Şānī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . -

1. Hāne-i ‘ışkı ben étdüm bünyād
Taşını yondı egerçi Ferhād
Her ne şi‘ri ki désem leblerüñe
Büselikde anı bağlar üstād
3. Kāmet-i yāra çenar öykinemez
Olımaz serve berāber şimşād
Ben o Selmān-ı zemānem şimdi
Sensin ol şāh-ı Üveys-i dil-şād
5. Bir şeh-i ḥüsne ḳul oldu **Şānī**
Ölmeyince anı étmez āzād

32.

Nazīre-i Ümīdī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . -

1. Ḥusrevā ‘ālemi tutdı feryād
Söyle şīrīn dehenüñ ḳılsun dād
Yéle virdüñ ol iki gīsüyı
Nāzenīn ‘ömrümi ḳılduñ berbād
3. Halka-i zikre gelür déyü seni
Ḥayli döndi yürüdi dün zühhād
Meh-i nev şanma dilā şevḳinden
Tīşesin göklere atdı Ferhād
5. Ḳuluñ olalı **Ümīdī** bendeñ
Başına oldu efendi āzād

⁵ Bu beyit divanda yer almıyor. [RUD]

⁶ 6. Beyit: 5. Beyit, ḳalur çün: ḳalurmış [RUD]

31 127^a, [incelenen kaynakta yok/S]

32 127^a

33.

Nazîre-i Ref'î

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . -

1. Beni bir bûse ile étmedi yâd
Dâd la' l-i leb-i dil-berden dâd
Yüce tûtalı adüñden kendin
atı alaklık idipdür şimşâd
3. Oldı ney-şekker-i tîrûñle lebüñ
Ağza dad u boğaza feryâd
Vaşf éderdi lebüñi andi oyup
Ağzınuñ dadını bilse annâd
5. Tolaşur âmet ü zülf-i yâra
Elif ü dâlı édüp **Ref'î** ad

34.

azel-i Nev'î

Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Şalaldan şem' [veş] pertev bisât-ı gülşene güller
Olupdur nâr-ı ' ışa yanmağ a pervâne bûlbûller
Belâ üzre belâdur kim şalındı cân-ı ' uşşâa
Degüldür görinen ol add-i mevzûn üzre kâkûller
3. Ser-i zülfüñ gibi düşdi ayağ a pâymâl oldı
Senüñ gîsûlaruñla gördi ıkmaz baş a sünbûller
Nemek-dân-ı lebüñde hûn-ı hûsne vérmege lezzet
Olupdur dâne dâne hâller güyâ ki fûlfûller
5. Gören her tâze dağum oñmaduk başumda éy **Nev'î**
Şanur bitmiş şikeste bir sıfâl içre aranfûller

33

127^a

34

128^b, [80/ND]

²

2. Beyit: 3. Beyit [ND]

³

3. Beyit: 2. Beyit, pâymâl: hâk-i râh [ND]

⁴

hûn: hân [ND]

35.

Nazîre-i ‘İzârî

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Leţâfet erzenini saçdı bâğa âl édüp güller
Maḥabbet dāmına düşsün déyü bî-çâre bülbüller
Batup pâyına ḥâr-ı ğam başından uçları çıkdı
Ruḥuñ yādına şöyle geşt éder bâġı kıaranfüller
3. Fetîl-i şem‘ -i ḥüsn olan ser-i zülfüñ helâkiyem
Mezârum üzre her şeb n’ola kıandîl olsa sünbüller
Kıararsa yüzleri n’ola diyâr-ı Hindden geldi
Ziyâret étmege ḥâl-i ‘izâr-i yâri fülfüller
5. ‘İzârî ḥadd ü la‘ lüñ ḥasretinden ölse ehl-i şevk
Kefen yérine berk-i gül éde şu yérine müller

36.

Nazîre-i Mecdî

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Maḥabbet âteşinden kim şererdür bâġda güller
Anuñ ḥâkisterüñden âferîde oldu bülbüller
Taķındı Sâmirî maḥbûblar gibi levendâne
Başında surḥ-ı destâr üzre aķ teller kıaranfüller
3. Benüm çâre olur mı derdüme kim ol gözi bîmâr
Éder anuñla başum ḥuş degül déyü ta‘ al[ül]ler
Firâķ-ı zülfüñ ucından döġündi seng-i şebnemle
Kebûd étdi ser-â-ser cismîni gülşende sünbüller
5. Ümîd-i ḥâl-i ḥadd-i yâr-ıla terk-i diyâr étdi
Kıarardı rāhda **Mecdî** gelince Rūma fülfüller

37.

Ġazel-i Nihānî

Fâ‘îlâtün fâ‘îlâtün fâ‘îlâtün fâ‘îlün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ‘Āşıķuñ her kim ki būs-ı la‘ l-i cānānın alur
Zulm éder ol derd-mendüñ göz göre cānın alur

35 128^b

36 128^a

37 128^a

3. Tîz ol erbâb-ı ‘ışkuñ başını var kes déyü
Tîguñuñ éy şâh-ı devrân çarh bir yanın alur
Öldürüp kulların alursa vebâlin boynına
Ol şeh-i hüsnüñ kıyâmetde girîbânın [alur]

5. Ol güle érişdügi gibi **Nihânî**nüñ eli
Hâr-i fûrkât gülşen-i ‘âlemde dāmânın alur

5. Rāz-ı la‘lin ol gülüñ açduñ déyü bülbüllere
Gonça-i bâğuñ şabā **Ref‘î** giribânın alur

40.

Nazîre-i Râyî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Yâr benden çekinür eşk-ise dāmânın alur
Kanı haqq-ı nazarum déyü giribânın alur
Havf éder çıkmağa cānân-ıla seyrāna ‘adüv
Ki bilür āhum oğın göndericek cānın [alur]
3. Cām būs eyledi la‘lüñ dile ‘ahd étmiş-iken
Kanına girdi dil ammā ki kıomaz kıanın alur
Vā‘ızüñ dilberini aldı ‘adüv yanından
Şol mürâyî gibi şeytān anuñ îmânın alur
5. Ne ‘aceb zülfî ruhın étse ihāta **Râyî**
Hâledür kim kıamerüñ niteki her kıanın alur

41.

Nazîre-i ‘İzârî

Fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilün

Remel - . . . - / - . . . - / - . . . - / - . . . -

1. Ol kemān-ebrü ne dem destine peykânın [alur]
Göñlüni alup ele ‘ışk ehlinüñ cānın alur
Āfitābum tavkı-ı sîmînüñ uğurladı déyü
Her gece mäh-ı nevüñ āhum giribânın alur
3. ‘İşk seyrine mu‘āvin olalı ırılmayup
Bîsütünüñ Kūhken destine dāmânın [alur]
Gül degüldür hūn-ı bülbüldür saçılan gülşene
Neşter-i hār-ıla faşşād-ı kıazā kıanın alur
5. Böyle feryād édelüm déyü ‘**İzârî** derd-ile
Bîsütünüñ Kūhken tîşeyle bir kıanın alur

42.

Nazîre-i Mecdî

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Ter düşüp ' âşıqlaruñ eşki girîbânın alur
Silküp atup yaqasın kırtarsa dāmânın alur
Zülfüññ dīvānesidür dil ne borcı var kim
Tavķ-ı zencîr-i cünün anuñ girîbânın alur
3. Leblerüñ ağzumda-y-iken ayırup senden beni
Tıguñ üstine turup ben hastanuñ cānın [alur]
Gerçi çaldı zaħmımuñ kanın yüzine hanceri
Ol şeh-i hūnî kımaz āhir anuñ kanın alur
5. Ağız açdılar dil-i **Mecdî**deki peykānına
Kim yéyüp anuñ etin her yara bir yanın alur

43.

Nazîre-i Rızāyî

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Dîdesi kıatre-i eşk-ile kimüñ kemter olur
İşi bāzār-ı maħabbetde anuñ cevher olur
Gāh kan ağlar-ısaķ gāh ölür dem süreriz
Şüfiyā ' ışk-durur bunda niçe demler olur
3. Hūn-i vaşluñ maħal-iken baña olmadı naşîb
Yér bulunmaz güzelüm gāh olur kem yér olur
Érişür menzil-i maķşūdına kıalmaz gümrāh
Aħter-i kıatre-i eşki kime kim rehber olur
5. Pāymāl ise ne var al **Rızāyî**nüñ elin
Hākde kıalmış efendi kıatı çok gevher [olur]

44.

Ġazel-i Şuhūdî

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Cām-ı meyden ruķı ol lāle ' ızāruñ ter olur
Çünki mestāne ' araķnāk ola rengîn ter olur

42 129^a

43 129^a

44 130^b

- Girüben sîneme nâzüklükle aldı dili
Tîri ol kaşı kemānuñ ne ‘aceb dilber olur
3. Yüzime başa kadem déyü reh-i cānānda
Hāk éder çihresini ‘āşık-ı miskīn yér olur
- La‘ lüñi yād idüben dem-be-dem āh eylese dil
Dîdeden seyl-i sirişkin aqıdur demler olur
5. Éy **Şuhūdī** bu ğazel ki yed-i beyzā görünür
Penç-ġāhi-le ‘adū gözine bir ejder olur

45.

Ümîdî

Mef'ûlû fâ'îlâtü mefâ'îlû fâ'îlün
Muzâri' - - . / - . . . / . - . . / - . -

1. Yanına taķılup yine bir tîġ-ı zer-nigār
Kırdı geçürdi ‘ālemi ol şūh u şîvekār
- Altun beneklü cāme şanur egnimüzde yār
Kılsa ihāta cismimüzi āh-ı pür-şerār
3. ‘Uşşāk-ı bî-nevāya o şeh nāza başladı
Nālem ‘aceb mi sünbüle de eylese qarār
- Başın aşāġa étmez-idi çarhda hilāl
Ebrü-yı yārdan eger olmasa şerm-sār
5. Haţt-ı ‘izārını şaķın ol māha yüzleme
Şāyed **Ümîdî** hātırına érişe ġubār

46.

Mecdî

Mef'ûlû fâ'îlâtü mefâ'îlû fâ'îlün
Muzâri' - - . / - . . . / . - . . / - . -

1. Gözden gelür yaşum yérine sîm-i bî-şümār
Şimdi o merdümün geliri çok ġınası var
- Künc-i belāda gel baña hem-demlik ét dēdüm
N’ola senünleyüz dēdi oldum hayāl-i yār
3. Eglenmeyüp geçer dil-i pür-süzdan oķuñ
Od üzre oturur gibi hîç eylemez qarār
- Nār-ı firāķa yandı yaķıldı dil-i rakīb
Éy māh-rū çü fişıldı içre olur niyār

5. Ol bî-naẓîr baķmadı mir'ata **Mecdiyâ**
Hergiz görilmemişdür anuñ gibi bir nigâr

47.

Ġazel-i Nev'î

Mef'ûlû fâ'îlâtü mefâ'îlû fâ'îlün
Muzâri' - - . / - . . . / . - - . / - . -

1. Yıkşa ħabâb ķubbesini tañ mı rûzgâr
Âb üzredür binâsı igen olmaz üstüvâr
Bir yaña ħâr-ı ta' ne vü bir yaña ħâr-ı ġam
Ol gül' -izâr ' ışkı dile vërdi ħar ħar
3. Yaş yérine ' aceb mi dökersem şarâb-ı al
Dil şîşesine seng-i cefâ vërdi inkisâr
Eşküm revâne olduġına yâr şâd olur
Def' -i melâl éder nitekim seyr-i cüybâr
5. Kaddüñle ħod kelâmda ta' lîle dâl olur
Nev'î niçün uzar söz añılsa ķad-i nigâr

48.

Naẓîre-i Ümîdî

Mef'ûlû fâ'îlâtü mefâ'îlû fâ'îlün
Muzâri' - - . / - . . . / . - - . / - . -

1. Açdıķca yara sînede ol tîġ-ı zer-nigâr
Bir pâre ħatt' édüp açılır ķalb-i ġam-güsâr
Miĥrâb-ı tāk-ı ebrû-yı dildâra baş egüp
Kaddin hilâl iki bûker eyler i' tizâr
3. Ĥod-bîn olur görince dilâ kendin ol perî
Vërme eline âyîne luġ eyle zînhâr
Nuķl-i lebüñle bâde-i la' lüñ-durur ġaraz
Yéyüp içilmedük ne var éy şûĥ u şîvekâr
5. Cevr ü cefâ-ıla beni bîzâr şanma sen
Varup **Ümîdî** éyleyeyin yâra âh u zâr

47 130^a, [84/ND]
5 ta' lîle: taķlîle [ND]
48 130^a

49.

Nazîre-i ‘İzârî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Girmedî silsile-i ‘ışķa çü dürr-i şehvār
Déye seni dilerün katı kıtāre leb-i yār
Sîne şadrına geçerse yérîdür nāvekinî
Gözini açdı anı gördi bu zaḥm-ı ten-i zār
3. Alımaz zerre-i ḥāk-i rehini çihremden
Kırî yére akıdur yaşını çeşm-i deryā
Aldanup bād-ı şehir öykünür-imiş ruḥına
Déñ şovuk geçer açılmasun igende ezḥār
5. Dür-i dendānı peyāmın şādef-i deryādan
Ṭatlu diller döker almağa ‘İzārî enhār

50.

Nazîre-i Mecdî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. İstedüm kim ser-i kūyında édem geşt ü güzār
Öğümi aldı benüm yolıma geldi seg-i yār
Saña ‘āşıklıgımı ḥalka dérin dédüм añā
Hediye n’olsa gerek dédi o demde dildār
3. Bağrımün başları hecrünle biñ oldı dimeye
Ey ṭabīb-i dil ü cān ‘āşıkunñ kaç başı var
Ḥaylî itiligi var bulduğın it gibi ṭalar
Hele ḥarlı kuduracaḳ degül ancaḳ aḡyār
5. Bir ramaḳ ḳaldı yétiş **Mecdî** bimāra dédüм
Azıcuḳ cānlu-imiş dédi o ‘İsî-güftār

51.

Nev‘î

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘îlü fā‘ilün

Muzārî‘ - - . / - - . / - - . / - - .

1. Édüp sirişk-i dīdemi yoluñda cūybār
Çıḳma kenāra el çeküp ey serv-i gül-‘izār

49	131 ^b
50	131 ^b
51	131 ^a , [107/ND]

- Bennāy-ı kudret ol iki tāk-ı muḳavvesi
Yapmış binā-yı ḥüsnüñi ḳılmağa üstüvār
3. Zülfüñ yanında rūyuña dil teşne nitekim
Aḥşāma ḳarşu āb-ı muşaffāya rûze-dār
- Eglendürür birez hele dīvāne göñlümi
Gündüz ḥayāl-i rūy u géce fikr-i zülf-i yār
5. Nev'î ğam-ile mûra dönüpdür ten-i za'îf
Bir gün nihān éder beni ḥāk içre rûzgār

52.

Nazîre-i Rızâyî

Mef'ûlû fâ'îlâtü mefâ'îlû fâ'îlün
Muzâri' - - . / - . . . / . - - . / - . -

1. Sünbülleri girihlerini çözdü çün nigār
Bir ḥüsn daḥı bağladı yine o gül-î izār
- Bâğ içre nergisi gör-e bir çeşm-i şühûdur
İbretle gel o cānibe aç 'ayn-ı i' tibār
3. Taḳın güzelliğini ciḥāmı ḳul ét déyü
Boynın ḳulağın öpdü niçe dürr-i şāhvār
- Şāhā bahāra çün ḳonuk oldu fezā-yı bâğ
Gonça çemende olsa n'ola nāfe-i Tatar
5. Kūyuñda sa'il olsa Rızâyî yaşı ne tañ
Çün Ḳible semtine aḳar elbette cūybār

53.

Nazîre-i Sırrî

Mef'ûlû fâ'îlâtü mefâ'îlû fâ'îlün
Muzâri' - - . / - . . . / . - - . / - . -

1. Âdemler öldürür gözün éy şūḥ u şîvekār
Dérlerse vechi var aña şehbāz-ı cān şikār
- Vaşf eylemekle ḳaddüñi ey serv-i hoş-ḥıram
Göñline girdi baḥr ü berün ḥaylî cūybār

² 2. Beyit: 3. Beyit, 2. Beyit: Bezm-i şafāda ğayr ile Ḳāruñ senün sürür // Ben künc-i ğamda fikr-i vişālūñle dil-fiğār [ND]

³ 3. Beyit: 4. Beyit [ND]

⁴ 4. Beyit: 5. Beyit // Gündüz ḥayāl-i rūy u géce fikr-i zülf-i yār: Gündüz géce tasavvur-ı ruḥsār u zülf-i yār [ND]

⁵ 5. Beyit: 6. Beyit [ND]

52 131^a

53 131^a

3. Gülzâr-ı vaşla şalmadı hayfâ nesîm-i lutf
Hâküz yolında bir şanemüñ niçe rûzgâr
Bir zerreyüz ki sîne-durur âfitâbumuz
Bir kaçreyüz ki eylemişüz bahri der-kenâr
5. **Sırrî** gibi bir âfet-i cân mübtelâsıyuz
Had yok belâya cevır ü cefâ yine bî-şumâr

54.

Selmân

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Şi' r-i rengînüm görüp olsa n'ola cānān şikār
Sih̄r ü efsūn-ıla 'âdetdür olur hūbān şikār
Rūmdur bunda anasından toğan şehbāz olur
Dilleri tıfl-iken étse n'ola ol fettān [şikār]
3. Ağzı ile kuş da tutarsa eger şehbāzlar
Olımazlar gamze-i cānāne gibi cān şikār
Yine bir üsküflü şehbāza göñül şayd oldı kim
Gamze-i hūnrîzine eksük degül her ān şikār
5. Yār şîrîn vêrmek-ile vaşl umar sen yârdan
Tıfl-ı zîrek ola mı halvâ ile **Selmân** şikār

55.

Şuhūdî

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Bend édüp cān murgı étđi kākül-i cānān şikār
Göremem anuñ gibi bir şāhbāz-ı cān şikār
Dāne-i eşki döküp dām eyledüm müjgānlarum
Étmege murg-ı hayālün éy şeh-i hūbān şikār
3. Gonça-i gül baş çıkarmış hārdan şu' bān şıfat
Étmek-içün şubh-dem bir bülbül-i nālān şikār
Nār-ı hırssa yakma cānı 'ūd-veş teşhîr-içün
Haylî müşkildür perîyi eylemek insān [şikār]
5. Dāne-i lutf-ile şayd eyle **Şuhūdî** göñlini
Étmek isterseñ eger bir murg-ı hoş-elhān [şikār]

56.

Behiştî

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Hafîf. . - - / . - - / . . -

1. Kanda görse bu lezzet-ile şeker
La‘l-i şîrînüñe senüñ baş eger
Çār-süyı derūnuma gönder
Anda tîr-i müjeñ ziyāde geçer
3. Hum yanında şurāhi éy sākî
Beñzer ol tıfla kim anasın emer
Nice kılsun namāzı şūfi kim
Āb-ı destüñ yérinde yéller eser
5. Koñ ‘ilāc eylemeñ **Behiştîye**
Derd-i ‘ışkı anuñ mizācı sever

57.

Mecdî

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Hafîf. . - - / . - - / . . -

1. Esen olsun cihānda bād-ı seher
Ki getürdi baña saçından eşer
Mātem-i hecr-i dilbere nisbet
Dögüne varmalu kara günler
3. Kim koyup bakar güneşe yüzüñ
Gözine şa‘şa‘a şoşar hançer
İki ebrüñuñ ortasındaki hāl
Şanki tāvus-durur açar şeh-per
5. Cünd-i ‘akl-ile ceng içün **Mecdî**
Āhdan géydi başına miğfer

58.

Rāyî

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Hafîf. . - - / . - - / . . -

1. Evc-i a‘lāda hep melek-rûlar
Ol perinüñ kanadı ile uçar

56	132 ^b
57	132 ^a
58	132 ^a

- Ezilürse lebüñe karşı n'ola
Başını ortaya kodı şeker
3. Kaşr-ı dilde nişān-ı zaḥm-ı ḥadeng
Ser-i mismār-ı ğam-durur ekşer
- Ṭaḳ-ı gerdün ne deñlü sengin ise
Bād-ı āhum yine anı şarşar
5. Yolınur mıydı böyle éy **Rāyī**
Uyuz olmasa it raḳīb eger

59.

Emrī

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . -

1. Şanma éy bülbül-i şeydā gül-i ter
Étdigün āhı kulağına koyar
- Öykünürsin o leb-i şirine
Ṭatlusun ne déyelüm éy şeker
3. Rehn ile ister-iseñ cān naḳdīn
Alalum buseñi la' lūñ tıtır
- Dişlerün vaşfını eyler ḥakkāk
Dürlerün şöyle ki bağırını deler
5. Kaşlaruñdan ne alur **Emrī** hilāl
Ki ṭurup karşıasına boynın eger

60.

‘Ahdī

Fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

Ḥafīf . . - - / . . - - / . . -

1. Kūhlī bāğda benefşe-i ter
Sünbülī ḥaṭṭuña anuñ baş eger
- Cānı tīz vér o şeh-süvāra déyü
Nīzesi ṭurmayup beni dırter
3. Aldı bir reng-ile dili gitdi
Görmedüm böyle daḥı dilber

59 133^b, [151/ED]

⁴ eyler: kılmış [ED]

⁵ Kaşlaruñdan: Kaşlarından [SFM], alur: diler // ṭurup: gelür [ED]

60 133^b

Ağzuma vérdi la‘lin ol déyü tîz
Dédüm éy meh şuya mı düşdi şeker

5. Katlüme va‘de eyleyüp gitdi
‘Ahdî-i hasta va‘desin gözler

61.

Āgehî

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Görelden tütüyā hāk-i der-i dildārı muğberdür
Şadā-yı seyl-i eşkümden benüm āb-ı revān terdür
Vişālūñ va‘desin ferdāya şaldı korķaram ammā
Senūñ ferdā dédigūñ dostum ferdā-yı maḥşerdür
3. ‘Aceb mi gülşen içre nāle vü āh-ı fiğān étsem
Şaķı déyen dem-ā-dem ‘andelîbe ol gül-i terdür
Nigārı bir ‘aceb reng-ile taşvîr eylemiş naķķāş
Görenler dédiler şûret degül rûḥ-ı müşavverdür
5. N’ola қand-i mükerrerdür lezîz olursa eş‘āruñ
Senūñ her sözlerūñ éy Āgehî қand-i mükerrerdür

62.

Emrî

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Egerçi yaşumuñ her қatresi baḥr-i ezherdür
Yine yanuñda éy māh-ı münîr adı bed-aḥterdür
Sen ol şāh-ı melāḥatsin ki mihrūñ ḥāñķāhında
Güneş sırma şadef tâcıyla çarḥ urur қalenderdür
3. Ğubār-ı rāhuña teşbîḥ édelden tütüyā kendün
Ayağūñ toprağı ḥakkıyçün andan dîde muğberdür
Leb ü ebrûsı şevķıyla gönül ‘ayş-i müdām eyler
Şafaķ bāde meh-i nev bir hilāl-i sîm sāğardur
5. Özini nisbet étmez eşk-i merdüm-zādeme Emrî
Bilür dürr-i yetîm öksüzlüğün pākîze-gevherdür

61

133^b

62

133^a, [157/ED]

¹

baḥr: necm [ED]

⁴

şevķıyla: yādına // hilāl: hilālî [ED]

63.

Vālihi

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Gül oldu nār-ı miḥnetde beden bî-nūr u bî-ferdür
Dil-i sūzān o ḥākisterde gizlū ḳalmıṣ aḥkerdür
Ser-i zūlfüñde hāl-i mūy-ı zāruñla zenahdānuñ
Sipendi dūd-ı peydā eylemiṣ ol tîre micmerdür
3. Görüp cisminde ol sîmîn-berg nāfin dēdüm gūyā
Semenzār içre bir aḳ ḡonça ḳonmıṣ sîm sāḡardur
Ḳarışma cūy-ıla éy eşk-i ḥūnın ihtilāt étme
Ki senden reng alur ol ḥayli nāzūk-meşreb ü terdür
5. N'ola ger eglenürse keştî-i dil bahr-i hecrinde
Tenümde **Vālihi** her na' l-i miḥnet şekl-i lengerdür

64.

‘Abidî

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Görinen āfitābum şanma kim māh-ı nev-i ḥāmdur
Ruḥuñ hecri mehüñ baḡrına urdı ḥancer-i ḡamdur
Görüp sînemdeki güllerle yıldızlar ḳadar daḡum
Baña ta' n étme éy zāhid bu da bir özge 'ālem-dür
3. İçer cām-ı hevāñı sāḳiyā el-ān her yerde
Ḥabābıdur görinen şanmasunlar türbe-i Cemdür
Nedür aḡ u ḳara dērseñ gözüñde naḳd-i eşk üzre
Ḥayāl-i la' lüñe mühr urdı cānā naḳş-ı cānumdur
5. Senüñ mühr-i cemālüñle 'Abidî eşki yanında
Güneş bir zerreden ednā deñiz bir ḳaṭreden kemdür

65.

Emrî

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Göñül éy sîm-ten şarrāf-ı şehir-i miḥnet ü ḡamdur
Gözüm aḳça terāzūsı sirişküm aña dirhemdür

63 133^a
64 134^b
65 134^b, [161/ED]

Sipihre tîğ-ı âhum yara açdı ağzın anda
Degüldür kehkeşân yâ penbe yâ kâfûrî merhemdür

3. Egildi öpmege la' lûñ anı bildürmemek ister
Anuñ-çün dāyimā kıadd-i dırāzı zülfüñüñ ħamdur
Şalup gīsūsını ol la' li tiryāk arķası üzre
Bu dil tıflını ķorkıtmış démiş kim mār arķamdur
5. Ruķına ķatre düşmişdür gül-āb-ālūd zülfinden
Görenler şandılar **Emrî** gül-i ter üzre şebnemdür

66.

Raĥmî

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Ėam-ı miĥrāb-ı ebrūñ-ıla kıblem kāmētüm ħamdur
Lebūñ şevķ-ıla eşķüm Ka' be-i ĥaķķı ' ayn-ı Zemzemdür
Cihāndan eyleyüp ' uzlet olup ' ıřķ-ıla hem şoĥbet
Bugün mecnūn gibi ĥalvet mekānum vādî-i ġamdur
3. Cihān ālāyişinden ' ıřķ-ı dilber cismi pāk eyler
Bu cevher kîmyā-yı devlete iksir-i a' aزامdur
Naẓîrūñ yok güneş yüzlüler içre éy hilāl-ebrū
Miyānuñ kılca fehmi olmaz dehānuñ zerreden kemdür
5. Feşāĥat kışverin fetĥ eyledüñ tîğ-ı zebānuñla
Anuñ-çün **Raĥmiyā** mülk-i suĥan saña müsellemdür

67.

Rāyî

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Şarābum bezm-i ġamda ĥūn-ı eşķ-i çeşmüm pür-nemdür
Ėamuñla niçe demler sürdüñ éy şeh bu da bir demdür
Der-i meyĥānenüñ her şuffası bir sedd-i İskender
Ėarābāt-ı muġānuñ her sıfālî sāġar-ı Cemdür
3. Nihāl-i kāmētüñ bir naĥl-i ġüldür ġonçası la' lūñ
Lebünde cā-be-cā teb-ĥāleler ġüyā ki şebnemdür

² açdı ağzın anda: açmışdur benüm ey meh [ED] // yâ penbe yâ kâfûrî: pâyende kâfûrî [SFM]

³ Egildi: Egilmiş; 3. Beyit: 4. beyit [ED]

⁴ Bu dil: gönül; 4. Beyit: 3. Beyit [ED]

66 134^a

67 134^a

Oķuñla na‘ ller delme yérin şaff-ı ni‘ āl étme
Maķāmı anuñ éy ebrū-kemānum şadr-ı sīnemdür

5. Vefādan men‘ édermiş ol perīyi zāhid-i nādān
Yine éy dil aña nisbet raķīb dīvāne ādemdür
Visāl-i dilberi şanma hemān dünyādasın ‘ ālem
Fırāķa dahı şabr eyle bu da bir özge ‘ ālemdür
7. Tecāhül eyleyüp ‘ ışķumdan ol şeh **Rāyiyā** nāgeh
Baña ‘ aşık mısın dédi dédüml sulţānum a‘ lemdür

68.

‘ İzārī

Mefā‘ İlün mefā‘ İlün mefā‘ İlün mefā‘ İlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Hevāya yéltenüp eşküme deryā dil uzatmışdur
Çekelden rüzgār eksüklüğün bir pāre yatmışdur
Revādur ol ruķı māhum yaķarsa şem‘ i ser-tā-pā
Maķabbet nārınuñ meclisde ucın ışılatmışdur
3. Şafaķ şanma döküldi dāmen-i çarķa şihāb-āsā
Ki seng-endāz-ı āhum cām-ı mīnā-fāmı katmışdur
Ne alur ol şeh-i hūsn ü bahā bāzār-ı nāz içre
Tūtalum Yūsuf-ı gül-çihreler kendüyi şatmışdur
5. ‘ Aşā-yı şāķa tayanmaķa bir yılda gelür bāķa
‘ İzārī güllerüñ pāyına hār-ı hecri batmışdur

69.

Vālihī

Mefā‘ İlün mefā‘ İlün mefā‘ İlün mefā‘ İlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Düşüp üftāde diller sāye-veş hāk üzre yatmışdur
Şarāb-ı cām-ı ‘ ışķa bilmezin sākī ne katmışdur
Kātı serkeş geçerdı sāye-i zülfüñde dil ammā
Marīz-i çeşm-i bīmāruñ olaldan hıylı yatmışdur
3. Per-i murğ-ı hadengüñ sürh-reng olsa eger tañ mı
Anı éy kaşları ya zaķm-ı hūnīnüm kanatmışdur
Düşüp sen mü miyānuñ şevķ-i şem‘ -i mihrine éy meh
Göñül pervāne-āsā kendüyi ortaya atmışdur

68 134^a
69 135^b

5. Şihāb étdi éşigin āsumāndan **Vālihī** bir hiç
Melekler ol sebebden ipini anuñ uzatmışdur

70.

Ref'ī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Çemen ol serv-қaddüñ dāmenine dil uzatmışdur
Anuñ-çün anı bu āhum biri birine қatmışdur
Édüp çok çok ' azābı bī-güneh қatl eyler ' uşşākı
Dimez ol kāfiri gör bunı da Tañrı yaratmışdur
3. Seher-i maṭla' da cirm ' āfitābı şanma sürh oldu
Ruḥuñ şevkıyla abdāl-ı felek dāğın қanatmışdur
Şarābı meclisüñde dōke saça sözümden cānān
Boğazına degin şimdi şarāhı burca batmışdur
5. Sen ol sultān-ı ma' nasın ki dīvānuñda éy **Ref'ī**
Sütür-ı nazm-ı eş' aruñ seni şaf şaf қuşatmışdur

71.

Nev'ī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Lebüñ cāmına beñzer yok dehānuñ gibi nādirdür
Bunuñ keyfiyyeti ta' bīr olunmaz zevke dā'irdür
Ġaraż mihr-i cemālüñ dilde taşvīr étmedür ' ömrüm
Kişi deyr-i cihānda bir iki günlük müsāfirdür
3. Қoyup sırr-ı dehānuñ bilmek ister cevher-i ferdi
Şu kim hikmetde қaşır oldu ' aklı ehl-i zāhirdür
Olur şā' ir ögüp göge çıkarsa қāmetüñ ammā
Dehānuñla miyānuñ vaşfına geldükce қaşırdur
5. Żamīrūñden geçen zāhir budur bir adam öldürmek
Ne emrūñ var-ise қıl **Nev'ī**-i bī-çāre hāzırdur

70

135^b

71

135^a, [99/ND]

²

dilde: cān içre [ND]

⁵

adam: ' āşık [ND]

72.

Mecdî

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Elifden kıddüñüñ a' lâlîğî yanumda zâhirdür
Velî nâdân yanında anlaruñ ikisinde birdür
Dehânuñ zevkîn olmuştur anuñ-çün devr éder sâğar
Aña inkâr kıılma sâkıyâ bu zevke dâyirdür
3. Haţun çün vecheden hâric degildür dime sulţanum
Baña şor zulmini kıuluñ bilür anı ne kâfirdür
Atup bir seng urayın tîr-ile didüğü gerçekdür
Ne kim dërse gelür andan o şeh çok işe kıadirdür
5. Yiyüp içüp geçindi añlaruñla bir neçe demdür
Sirişk-i dîde vü hûn-ı cigerden **Mecdi** şakirdür

73.

Mecdî

Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Çeşm-i miñnet dîde-i ' aşık ki pür-hûn-âbdur
' Işk gülzârında bitmiş bir gül -i sır-âbdur
Muţribâ bezm-i belâda kâmet-i ham-geştemi
Çeng kösi çalmağa nâ-hunlarum mızrâbdur
3. Cism-i sîmîninde nâfî oldur yekdânenüñ
Fi'l-mişil baħr-ı sefid içinde bir girdâbdur
Gonça içre jâledür güyâ dehânuñda senüñ
Yâd u nîm olmuş şadefde bir dür-i-nâyâbdur
5. Çeşm-i giryân u dil-i zâr u ten-i şad-çâk-ile
Bâğ-ı ' ışka **Mecdi**-i sergeşte bir tolabdur

74.

Maķâlî

Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Gözlerüm hûn âsiyâ-veş aķıdur hûn-âbdur
Anda sensiz her müjem bir hancer-i sührâbdur

72	135 ^a
73	135 ^a
74	136 ^b

Bezm-gāh-ı husrevānīdūr baña genc-i gamuñ
Miḥnet ü derd ü belā-yı ‘ayş étmege esbābdur

3. Olalı cānā ḥarāb-ı bāde-i la‘ lüñ senüñ
Cümle-i ‘ālem gözünde san ḥayāl-i ḥābdur
Āteş-i şevk-i ruḥuñla yakdıgum her tağ-ı sürḥ
Āsumān-ı sīnede bir mihr-i ‘ālem-tābdur
5. Deldi yer yer çehre-i zerdüm **Maḳālī** sīm-i eşk
Gūyiyā altuna te’sīr eylemiştir tiz-ābdur

75.

Bāḳī

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - . / - . . . / . - . . / - . -

1. Kūyuñ gedāsi oldı dil-i mübtelāyı gör
Sevdā-yı mülk salṭanat eyler gedāyı gör
Var éy Ḥutende ḥālī gibi misk olur diyen
Şahrā-yı Çini geşt ü güzār ét Ḥaṭāyı [gör]
3. Peşmīne géydi egnine zülfüñden aldı el
Göklerde uçdı āḥir efendi hümāyı gör
Éy mübtelā-yı şīve-i bālā-yı yār olan
Sevdā-yı zülfü başuña düşsün belāyı [gör]
5. Āyīnenüñ şafāsı nedür şüreti nedür
Mir’āt-ı hüsn-i yāra nazar kıl şafāyı gör
Gögsin gererdi zühd ile **Bāḳī** bu ‘arşada
Nā-geh toḳındı tır-i maḥabbet ḳazāyı gör

76.

Ümīdī

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - . / - . . . / . - . . / - . -

1. Sevdā-yı ‘ışk éder bu dil-i mübtelāyı gör
Billāh ḳaşd-ı salṭanat eyler gedāyı gör

75 136^b, [129/BD]

4 4. Beyit: 5. Beyit [BD]

5 5. Beyit: 4. Beyit [BD]

6 6. Beyit: 7. Beyit; 6. Beyit: Mağrūr idüñ vefāsına bir şūḥuñ éy gönül // Rüsvey-ı ‘ālem eyledi
şimdi cefāyı gör [BD]

76 136^a

Derd-i belā-yı haṭṭuñı der-idi baña āh
Geldi yetiřdi āḫir efendi belāyı gör

3. Virmek diler-señ āyīne-i ḳalbüne şafā
Mir'āt-ı cāmı el naẓar eyle şafāyı gör
Şehbāz-ı zūlf-i yāra müşābih-durur diyü
Ögüp göge çıkardılar éy dil hümāyı gör
5. Cānā Ūmīdī ḫüsnüñi a' lā edā eder
Güş eyle anı gel berü ḫüsn-i edāyı gör

77.

Ref'î

Mef'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün
Muzāri' - - . / - . . . / . - - . / - . -

1. Zūfūñ eşiri oldı dil-i mübtelāyı gör
Bağlandı ḳaldı bir ḳula miskīn gedāyı gör
Zūlfine şandı érüşe çıkmağ-ıla göge
Billāh alçaḳ uçmadı mı gel hümāyı gör
3. Cānā raḳīb gerçi görünmez belā-idi
Varınca yanuña çıkısa geldi belāyı gör
İletdi kūyına beni düşdi öñüme eşk
Oldı delīl Ka' be-i necm-i hüdāyı gör
5. Yaşı götürdi ağlamadan ḫāk-i **Ref'î**
Ḳalḳandı devletüñde efendi gedāyı [gör]

78.

Behiştî

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Göricek cān yüzini sīneden uçmağ ister
Éricek mevsim-i gül mürğ-i ḳafes bāğ ister
Her seḫer çeşmine şebnem şu serper gülşende
Ḥābdan nergis-i maḫmūrı uyarmağ ister
3. Dāne-i ḫālūñ için zūlf-i siyāha toluşur
Bu göñül mürği tutulmağa meger āğ ister
Eşkümi rāha düşürmek dilese n'ola gözüm
Ḳanluyı āl-ile bir cānibe ayırmağ ister

5. ‘Ārız u kıaddüñedür meyl-i **Behiştî** gerçek
Kimişu başılık ister kimi sancāk ister

79.

‘İzārî

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Tîğ-ı yār-ıla ki dil sînemi yarmağ ister
Bir yalıñ yüzlü güzel bağına şarmağ ister
Bu kıadar yaramı fakır-ıla néçe besileyen
Bir néçe akça pamuk sîne dili dağ ister
3. Rişteye döndüğümü eşidicek nâme-i dost
Barmağına tolayup sırrımı açmağ ister
Rişte-i cismi dağup pây-ı zübâb-ı cāna
Bād-ı āhum anı seyr ile uçurmağ ister
5. Murğ-i dil bend-i cefâ vü gama mu‘ tād olmış
Gülşen-i dehre ‘İzārî bakamaz bağ ister

80.

Cevherî

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Bî-ser ü bāl gönül kūyuña varmağ ister
Tā’ir-i kıuds şanup kendüyi uçmağ ister
Eşk-i hūnînüme yüz vérmedügi bu ki gözüm
Üzerinden anı kıanluymış ayırmağ ister
3. Şanma éy pîr-i hîred sînedeki dağ-ı siyeh
‘İşk dérler bir ışıķ o çaķ oyarmağ ister
Kıanlusun déyü tutup eşk-i yetîmi çeşmüm
Dem-be-dem rişte-i müjgân-ile aşmağ ister
5. Hāşılı hırmen-i cāna od urur **Cevheriyā**
Āteş-i ‘ışķ-ıla her kim ki kıutuşmağ ister

81.

Bākī

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Bād şol dem ki ğubār-ı reh-i cānān getürür
Nazar-ı ehl-i dile kühl-i Şıfāhān getürür
Göricek mu' cize-i naqşını şüretger-i Çīn
Götürüp hāme-şıfat barmağın ĩmān getürür
3. Çihresinden lebi yādıyla gelür dil ğüyā
Şarkdan hāce gelür la' l-i Bedaḥşān getürür
Eşk-i ḥasret yüzümüz āl éder akduqça lebīn
Mey-i gül-ġün içerüz beñzümüze kıan getürür
5. Zülfi endīşesine varma şakın éy **Bākī**
Anda mecmū' ile den ' aklı perīşān getürür

82.

Şābirī

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Bezmine kim ki ġeçe bir meh-i tābān getürür
ġün gibi şu' le vérür şem' -i şebistān [getürür]
Sāḥil-i baḥr-i sirişkümde ten-i bī-cānum
Mürdedür şanki kenāra anı ' ummān getürür
3. Āyet-i ḥüsnüñi ġörmüş bu cihān deyrinde
Götürüp barmağını māh-ı nev ĩmān getürür
Éy Ḥalīlüm yolına sen ĩsmā' ilüñ
Per açup Rūḥ-ı Kıudüs cānını kıurbān [getürür]
5. **Şābirī** cümle pesendīde olur ' ālemde
Silk-i naẓma şu ġazel kim anı sulṭān getürür

83.

Şāhī

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Cām-ı la' lin kimüñ aġzına ki cānān getürür
Cismine cān getürür çihresine kıan getürür

81 137^a, [131/BD]

82 137^a

83 137^a

- Dīde-i dil ğam-ı dildārı ziyāfet édicek
 ‘Ārifāne biri mey birisi biryān getürür
3. Ten tolu derd ü elem yine ğamuñ t̃alibi dil
 Pür-iken tekye gör abdālı ki mihmān getürür
- Ğanlu yaşıdur déme kim k̃an-ı cigerden gözümüñ
 Biri yāķūt u biri la‘l-i Bedeħşān getürür
5. Diñlese şā‘ir-i s̃āhir kelimāt-ı **Şāhī**
 Görüp i‘cāzını Fevrī aña ĩmān getürür

84.

Ref‘ī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Müylar kim anı h̃āl-i ruħ-ı cānān getürür
 Berciş-i tıflı-durur sünbül ü reyħān getürür
- Gördi ĥaddüñde meger nūr o k̃āfir çeşmüñ
 Müjeden barmağını ĥaldurup ĩman [getürür]
3. Dér gören cebheñ añup ĥan dök-icek merdüm-i çeşm
 Şark̃a bir Hindī varur la‘l-i Bedeħşān getürür
- Mübtelā étse dil ü cān beni bālāña n’ola
 Her belāyı kişinüñ başına yārān getürür
5. Hecr-i la‘liyle gözümde dökülen ĥatrelerüñ
Ref‘iyā her biri bir dāne-i mercān getürür

85.

Mecdī

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Ĥarāb-ābād cismümde degüldür üstüħān yer yer
 O miħnet-ħānede bir ĥaç sūtün ĥaldı nişān yer yer
- Şaķındı ĥār-sūy-ı ĥarħ ğeçe nār-ı āhumdan
 Olupdur seb‘a-i seyyāre éy meh pāsban [yer yer]
3. Ĥayālün ‘askeri ĥondı sevād-ı şahn u bedīde
 Görinen şanma müjġānum dökülmişdür sinān yer yer
- Degüldür sūz-ı āh-ı ‘āşıkān ĥūy-ı nigār üzre
 Çekerler āsumāna ejder-i āteş-feşān yer yer

5. Degil müjgān hūn-ālūd Mecdī eşk-i çeşminde
Batubdur cūybār üzre nihāl-i erguvān yer yer

86.

Rāyī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Bedende görinen cānā degüldür üstühān yer yer
Hişār-ı 'ışka cünd-i ğam urupdur nerdübān yer yer
Tenüm bu dağlar-ile kūh-i ğamdur anda bu göñül
Muhabbet şāh-bāzıdur ki yapmış āşiyān [yer yer]
3. Dile peykān-ı tīrūñ cā-be-cā şu' le şalar her şeb
Hemān şol şehre beñzer ten ki bekler pāsban yer yer
Bir özge 'āleme éy kaşı ya revzenler açıldı
Degül encüm delindi tīr-i ğamla āsumān yer yer
5. Degül kavş-ı kuzah bu tekyegāh-ı 'ışka éy **Rāyī**
Çıkıpdur nār-ı dilden çarha envā' -ı duhān [yer yer]

87.

Rahmī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Semend-i yarı görsem cūş éder eşk-i revān [yer yer]
Şabādan mevc urur güyā ki baħr-i bī-kerān yer yer
Derūnum baħr-i hayretdür temüm girdāb-ı miħnetdür
Anuñ envācıdur cānā degüldür üstühān yer yer
3. Şeh-i 'uzlet-nişīn-i künc-i 'ışkum 'ankebūt-ı ğam
Belā küncinde kırdı başum üzre sāye-bān [yer yer]
Ne tāk-ı dil-küşādur ebruvānuñ çıķmağa dilber
Mu' anber-i kākülūñ şalmış müselsel nerdübān yer yer
5. Dilerseñ Rahmiyā guşşañ cihānda dāstān étmek
Bu şi' rüñ okusun hengāmede her kışşa-hān [yer yer]

88.

Emrî

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Diyâr-ı 'ışkda sînem beyâbân-ı maḥabbetdür
Degül cismümdeki mûlar giyâh-ı derd ü miḥnetdür
Ġam-ı ebrûñ ile ḥâlûñ göricek ḥayrete varmış
Dehân-ı çarḥda éy meh hilâl engüşt-i ḥayretdür
3. Nücümüñ gündüzün éy meh görünmedükleri bu kim
Geceyle ḥâneñe bakdukları anlara töhmetdür
Gözi câmuñ pür-âb u beñzi şarardığı ayvanuñ
Bu kim ikisi de sîb-i zenaḥdānuña ḥasretdür
5. Dil ü cān naḥdini **Emrî** aña kılduğuma pîş-keş
Yazılmış al kâğıdda ḥaṭ-ı ruḥsā[r]ı ḥüccetdür

89.

Mecdî

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Göñül sultân-ı mülk-i ğam tenüm şehr-i maḥabbetdür
Elif üstinde dağum seng-i rāh-ı derd ü miḥnetdür
Baña hemdemlik eyler gāh ki künc-i maḥabbetde
Sirişk-i dîde-i pür-nem yüzüme şanki ḥasretdür
3. Koyup miḥrâb-ı ebrûn-ile zünnâr-ı ser-i zülfüñ
Büt-i Çîne ṭapanlar éy şanem bilmem ne milletdür
Tururken mürde dil üftâde 'aşık éy gül-i cennet
Varup ağıâr-ıla ḥaşr olduğıñ gâyet kıyâmetdür
5. Reh-i 'ışk içre dāmânına ol servüñ el érgürmek
Maḥabbet ehli üzre sen de **Mecdî** 'ayn-ı rif' atdür

88 138^a, [158/ED]

²

Ġam-ı ebrûñ ile ḥâlûñ göricek ḥayrete varmış: Görüp mäh-ı nev-i ebrûñı aḥşam ḥayrete varmış; 2. Beyit: 3. Beyit: 2. Beyit: Ruhûñ bâğında düşmiş hûşe-i müşğîn zülfünden // O ḥâl-i müşğ bir dāne siyāh engür-ı misketdür [ED]

³

Dipnotta yer alıyor. [ED]

⁴

Mukatta'a bölümünde yer alıyor, câmuñ: ābuñ, 4. Beyit: Egerçi girye cenginde düşüpdür toprağa çoğı / Sipāh-ı eşk-i çeşmüm yine ey şeh bî-nihāyetdür [ED]

⁵

Mukatta'a bölümünde yer alıyor, aña: budur, 5. Beyit: Letāfet ābidur rüy-ı safā-baḥş-ı nigār Emrî / Dehân anda nişân-ı ḫatre-i bārân-ı ḫudretdür [ED]

89

139^b

90.

Vālihī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Dil-i 'āşık diyār-ı ğamda bahr-i derd ü miḥnetdür
Degüldür üstühān sīne-i emvāc-ı maḥabbetdür
Degül beyza ser-i Mecnūnda yer yer āşiyān içre
Zamāne başına yağırdıruğı seng-i melāmetdür
3. Ğubār édüp tenüm rāh-ı melāmetde belā vü ğam
Anı berbād éderse rüzgār ol baña rif' atdür
Çeküp şahbāyı şebnem bāğda zerrīn kadehlerüñ
Gezer mestāne-i hūrşīdinüñ pür-şevk ü ḥāletdür
5. Tabībüm **Vālihī** çokdan sefer eylerdi kūyuñda
Tutan ol ḥastayı ammā teb-i mihr ü maḥabbetdür

91.

Raḥmī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Dil-i pür derdümüñ ser menzili şahrā-yı ğurbetdür
Ceresdür nāleler feryād-ı sīnem kūs-ı riḥletdür
Şüreyyā şanma nakş étđi görüben Leylinüñ şeklin
Felek ḥaylice 'ālemde nigārā sikke şuretdür
3. Kebūd étseñ n'ola cismüm ser-ā-ser seng-i miḥnetle
Dil-i dīvāneme şāhum o bir sincābī ḥıl' atdür
Görüp na' l-i semendüñ şeklini ger n'ola āh étsem
Şikeste dillere ol şeh-suvārum dağ-ı ḥasretdür
5. Sirişk-i **Raḥmiye** cānā nazar kılma ḥaḳāretle
Ḥazer ét eşk-i çeşmi 'āşıkuñ deryā-yı raḥmetdür

92.

'Ahdī

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Yüzüñ dil gülşeninde bir gül-i bāğ-ı leṭāfetdür
Kadüñ cān bostānı içre bir serv-i leṭāfetdür

90	139 ^b
91	139 ^a
92	139 ^a

Dehānuñ eylemiş bir harf-ile ‘ uşşākıñı teshīr
Maḥabbet nāmesinde var-ısa meyüm meveddetdür

3. Bizümle ḥaṣre rāzı olmadı gitdi yine ol büt
Gelür ṭurmaz ‘ azāb eyler ol āfet ne kıyāmetdür
Görüp görmez dehende dāne-i eşküm ğam-ı ‘ ıṣkuñ
Dil-i vīrāneme mihmān olur şanur ‘ imāretdür
5. Kef-i pāyüñ koyup ‘ Ahdī baş egmez tāk u ārāya
Na‘ alçeñ şekli sultānum başında dāl-ı devletdür

93.

Emrī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Uzanmış zülfi ḳaddi üzre şayd-ı cān-ı zār eyler
Nihāl-i verde çıkmış mār şan bülbul şikār eyler
Meger cādū gözün sāḥir saçuñla bahşe düşmişdür
Ki biri siḥr-ile tīr étse mūyı biri mār eyler
3. Yüze yüz gelse mihre sāyesin ardına alur yār
Nedür bu rū-siyeh yanuñda déye déyü ‘ār eyler
Ḳomaz cān u dilüm zār étmek-ile ‘ ıṣḳ nezzādı
Ölürsem üstühānum hep ğamuñ dāğ-ıla zār [eyler]
5. Ten-i Emrī ḥaṭuñ-çün incelübdür şöyle kim kātib
Ḳalem ucına bağlarsa ḥaṭın ğāyet ğubār eyler

94.

Mecdī

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Hevā-yı ‘ ıṣḳ-ı ‘ uşşākı perīşān rūzigār eyler
Anuñ zerrāt-veş ger dīni āḥir tārmār eyler
Güzer étseler ol Hızr-ı ḥaṭ-ı yaşıl libās-ıla
Çemenler eyleyüp peydā mezārum sebze-zār [eyler]
3. Yoluñda bahşe düşmiş gözlerüm kim ḳatre-i ahı
Biri billür éderse biri dürr-i şāh-vār [eyler]

93 139^a, [172/ED]

² düşmüşdür: düşmüşler [ED]

⁴ ‘ ıṣḳ nezzādı: dehr sayyādı, hep: her, dāğ-ıla: dağına [ED]

94 140^b

Degüldür nergis-i şehlâlar içre lâle kabrümde
Benüm-çün çarḥ-ı nâ-bînâlara aḳça nişâr eyler

5. Ne ḳara günlere ḳaldum şeb-i fūrḳatde éy **Mecdî**
Ki böyle kimüñe sâyem benüm yanumca ‘âr eyler

95.

Mecdî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Ḥaylî âlûde idi ḥâk-i rehûñ-le yüzümüz
Aḡlamaḡ-ıla anı yudı arıtdı gözümüz
Nâr-ı ‘ışḳuñ bizi başdan ayaḡa yaḳmıṣdur
Yok-durur sen ruḥı gülnâr yanında yüzümüz
3. Bizi lâl eyleme dem-beste koyup tûṭî-vâr
Göster âyîne-i ruḥsâruñı diñle sözümüz
Gelmedüñ yérümüze kendümüzü bulımaduḳ
Ža‘ fdan hecrüñ-ile yétürelı kend’özümüz
5. Şöyle gitdüñ ki diyâr-ı ‘ademe éy **Mecdî**
Görmedi bâd-ı şabâ daḡı yer-ile tozumuz

96.

Rızâyî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Ol bütüñ kaşları miḥrâbını gördi gözümüz
Secdeye vardı öñinde yére düşdi yüzümüz
Aḡlamaz derdini dérmıṣ baña çeşmi ter olup
Görmeye ol gözi bîmârı meger kim gözümüz
3. Girmedi ḳulaḡına gevher-i nazmum o şehüñ
N’eyleyüp n’eyliyeyin geçmedi aña sözümüz
Ḥaṭ-ı rûyından ırâḳ aḡ u ḳara farḳ édemem
Farḳ olunmazsa ne ṭañ géce-ile gündüzümüz
5. Çün mûkahhal gözi hicr-ile yolında ola ḥâk
Kühl-i a‘ yân-ı cihân ola **Rızâyî** tozumuz

97.

Āṣafī

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Pāy būsūñ umaruz yérlere düşdi yüzümüz
Ayağūñ toprağına geçmedi gibi sözümüz
Toğmadı başuma devlet güneşi kapuñda
Āfitābum ne ' aceb düşdi bizüm yıldızumuz
3. Kevkeb-i bahtumuñ üftādeligine bu géce
Şubha dek ağlamadan yummaduğ éy meh gözümüz
Şöyle hāk éde felek tıynetimüz bir gün ola
Görmeyesin baķup éy rūḥ-ı revānum tozumuz
5. Bir zamān oldı dahı biñ güher oldı şimdi
Āşinālardan ise **Āṣafī** yāra sözümüz

98.

Nihānī

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Ḥayāl-i ḥaddūñ olan dilde naķş-ı māsivā qalmaz
Senūñ mihrūñle āḥ édende bir ğayrı hevā qalmaz
Kimūñ kim üstüne tīğūñ inüp şaķ étse başını
O miskīnūñ başına gelmedük bir mācerā qalmaz
3. Añup ol devr-i ḥüsnūñ āfitābın ḥalķa-i zikre
Döne döne édersen şevķi éy şūfī saña [qalmaz]
Taķar zencīr-i zūlfūñ boynına dīvāne kim déyü
Raķībi uşlu dérler éy perī-rū ol aña qalmaz
5. **Nihānī** bir ķuluñdur yaķuban nār-ı cefāyıla
Dilin maḥv eyleseñ göñli anuñ éy bī-vefā qalmaz

99.

Mecdī

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Bizümle şubha dek bir şeb o tıfl-ı meh-liķā qalmaz
Hilāl-iken meh-i ' ālem-fürüz éy dil ṭaña qalmaz

97	140 ^a
98	140 ^a
99	141 ^b

Sen éy dil gizledüñ ol kaşı yanuñ gerçi peykânın
Velâkin uc vérüp fâş olur âhîr ol saña [kalmaz]

3. Tolandukda o meh çeşmüm o günden kalmadı şevküm
Tolansa mäh-ı ‘ âlem-tâb ‘ âlemde ziyâ kalmaz

Nişân-veş ‘ arşa-i ‘ ışkuñda ben şâhib-kadem oldum
Anuñ-çün başuma toğunmaduk tîr-i belâ kalmaz

5. Éderse meyl eger ol serv eşk-i çeşm-i **Mecdiye**
Akar şu gibi aña dénmedük bir mâcerâ kalmaz

100.

Rızâyî

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Gelüp gam-hâneme bir gün gece ol meh-liqâ kalmaz
Görüp sözüm firâkında demek şem‘ i taña kalmaz

Benüm yanumda kal ahşâmla désem bir gece ol yâr
Kalur yanında ağıyaruñ dirîğ ol meh baña kalmaz

3. Ele cām-ı meyi tolu vérüp âvâreñ añmazsın
Şaķın sākî ‘ adâlet kıl bu devrândur saña [kalmaz]

Şafâsı var ruķı mir’atı kalbi kılmağa şâfî
Gelürse haţ meded âyîne-i dilde şafâ kalmaz

5. Görüp nûr-ı cemâlin tañ mı ol mâhuñ fenâ büsem
Rızâyî kim bakup yüzine ardınca baķa kalmaz

101.

Şeff‘î

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Kemân-ebrûlaruñdan çekmedük dil bir belâ kalmaz
Müjeñden sîneme toğunmaduk tîr-i każâ kalmaz

Sipihir üzre ‘ aceb var mıdır éy meh çeşm-i encümden
Görüp necm-i sirişküm şâm-ı hecründe taña kalmaz

3. Lebüñ añılsa bir meclisde şüfî tañ mıdur gitse
Şarâb-ı nâb olan yerde küdüret sākîyâ [kalmaz]

Nigārâ çeşmüm ü ebrün-la kaddüñ iftirâkıdan
Belâ küncinde bu dil çekmedük cevır ü cefâ kalmaz

5. Şefî‘îye vişālũñ n’ola bey‘-i bî-bahā étseñ
Bilürsin kimseye ‘ālemde bu hũsn ü bahā [qalmaz]

102.

Emrî

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Kimũñ geçseñ öñinden şanma arduñca baqa qalmaz
Baqa qalur gözi ammā vücūdından beqā qalmaz
Şafādur ‘aks-i rūy-ı meh-veşũñ āyîne-i dilde
Gelüp qarşu görünmezseñ gider anda şafā [qalmaz]
3. Géceyle bende bũy-ı sũnbũl-i yāri qalur dērsin
Çıkarşañ şubha şıhhatla bu éy şeb-bũ saña qalmaz
Şabā ben hastayı hāk-i rehiyle örte qo lutf ét
Eger ölmezse altında anuñ bu mübtelā qalmaz
5. Oqına **Emri** gögsin gerdübine ol qaşı yānuñ
Eger tîrin qalur dērse geçer andan aña qalmaz

103.

Sihri

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Tebreten yarası dilde qalur dağ-ı nihān gitmez
Meşeldür élde dilde söylenür zaḥm-ı lisān gitmez
Gider zülfũñ ‘izāruñdan temāşā édelüm dēdüm
Dédi ol meh seher vaḳtinde deryādan tuman gitmez
3. Düşüp vādilere sevdā-yı ‘ışkuñla fiğān étsem
Baña āheng éder tağlar egildi bir zamān gitmez
Hevā-yı kākülũñ efkār-ı ‘ışkuñ cāna kār étdi
Bu sevdālar benüm ‘ömrüm başumdan çok zamān gitmez
5. Murāduñ tîrini érgür nişāna nāmuñı añdur
Gider adum cihāndan **Sihriyā** nām u nişān gitmez

102 141^a, [217/ED]

³

3. Beyit: 4. Beyit, sũnbũl-i yāri: sũnbũli yāruñ [ED] // bu éy şeb-bũ: bũyü işbu [SFM]

⁴

4. Beyit: 3. Beyit [ED]

⁵

gerdübine: gerdiginden [ED]

103

141^a

104.

‘Āşık

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Dilümde dağ-ı ğam dağumda sūzumdan duhān gitmez
Ki dērler er başından yük tağ başından tuman [gitmez]
Hayālūñ gitdi dilden dağ-ı hasret yine bākīdür
Ki āteş yansa bir yérde niçe müddet nişān [gitmez]
3. Kulağum çalmadı baş oldu peykāndan Tımişkī taş
Felek mürsele urdukça şadāsı bir zamān gitmez
Açaldan çīn-i zūlfūñ misk dükkānını Rūm içre
Hotan yolları bağlandı Haṭāya kārṽān girmez
5. Değiş dünyāñı naqd-i vaşl-i yāra ol diril ‘Āşık
Metā‘ -ı cān hele bārī giderse rāygān [gitmez]

105.

Emrī

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Dil ehlinden tarīķ-ı ‘ışķda āh u fiğān gitmez
Ki rāh-ı pūr-mehālikdür ceressüz kārṽān gitmez
Çalar ehl-i dili tırmaz keser ‘āşık-ları bir bir
Yanuñdan tā ki éy hūnī o tiğ-ı hun-feşān [gitmez]
3. Şafaķ şanma sipihre dest-i āhum sille çalar kim
Yüzinūñ humreti éy āfitābum bir zamān gitmez
Görüp mihrini éy meh ‘āşık-ı miskīn olmuşdur
Anuñçün şehir-i rūyuñdan haṭ-ı ‘anber-feşān gitmez
5. Ayağına gelür hūn-i ciger ‘ayş-i müdām eyler
Elinden çeşmümūñ cām-ı şarāb-ı ergāvān gitmez
Kapuñda cennete ‘azm eylese ğam-gīn gider Emrī
Vaṭandan ğurbete giden kimesne şādmān gitmez

104

142^b

105

142^b, [216/ED]

2

hun-feşān: cān-sitān [ED]

3

3. Beyit: 4. Beyit, çalar kim: urdukça [ED]

4

Bu beyit yok. [ED]

5

5. Beyit: 3. Beyit, Elinden: Ayağı [ED]

106.

Nihānī

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Bedenden zaḥm-ı tîr-i hecrüñ éy qaşı kemān gitmez
Hişār-ı derd ü ğamdur her dem andan dîde-bān gitmez
Degüldür sırma bu çeşm-i 'alîlümde ğam-ı zülfüñ
Ana bir sille urdı kim qarası bir zamān gitmez
3. Şu' â' -i mihr-i enver şanma halkuñ çekmege cānın
Felek cellādinuñ her gün elinden rîsmān [gitmez]
Şafaḳ kim nār-ı āhumdur yaḳar şām u seḫer dehri
Görinen şanmañuz gerdündür üstinden tuman [gitmez]
5. **Nihānī** niçe cān kırtarsın éy şāh-ı sitemkārum
Elinden ğamzeñüñ bir laḫza tîĝ-ı cān-sitān gitmez

107.

Nev'î

Mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Tenümden çekdi tîĝın yār zaḥm-ı hūn-feşān [gitmez]
Çekilse şuyı vādīnūñ nişānı bir zamān [gitmez]
Bilürler birbirin daĝ-ı ğamuñdan rüz-ı maḫşerde
Senüñ 'aşıqlaruñ dār-ı cihāndan bî-nişān gitmez
3. Dehānuñda metā' -ı la' l-i nābuñ ārzūsına
'Adem milkinge dem yok kim hezārān kārban gitmez
Metā' -ı derdüñe cānlar vérüp bāzār-ı 'ışķuñda
Egerçi şatılır 'aşıklar ammā rāyĝān gitmez
5. Lebūñ fikrin kımaz **Nev'î** nitekim tendedür cānı
Dilinden 'ömri olduķca o kıadd-i dil-sitān [gitmez]

106

142^a

107

142^a, [174/ND]

³

ārzūsına: ārzusıyla yine [SFM]

108.

Fevrî

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Görelden rüyını gözden hayâl-i destân gitmez
Belî hırşîde baksañ şekli qalır bir zamân [gitmez]
Göz açdurmaz gözi her tarfetü'l-^ç ayn içre kan eyler
Elinden bir nazar bir lahza hiç tîr ü kemân gitmez
3. Kõnaldan göñlüme göçmez gam-ı derd ü belâ-yı ^ç ışk
Maḥabbet tekyesidü[r] gelse artık mîhmân gitmez
Görelden muşḥaf-ı ḥüsninde yāruñ ^ç ârız u ḥaṭṭın
Gece gündüz dilümden sûre-i Nûr u Duḥân [gitmez]
5. Ne var gül gibi ḥandân olsa **Fevrî** bezm-i ^ç ışk içre
Elinden lâle-veş cām-ı şarâb-ı ergavân [gitmez]

109.

Velehu

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Ğulām-ı âsitân-ı şehir-i yâr-ı ^ç ışk-ı pāküz biz
Şeh-i iklîm-i derdüz dünyede bî-vehm ü pāküz biz
Bedende tâze tâze dağlardan bitüre güller
Senüñ şevk-ı ruḥuñdur yoḥsa éy gonça ne ḥāküz [biz]
3. Gören nâr-ı maḥabbetde fetil-i cism-i pür-sûzı
Şanur ki meclis-i ^ç ışk içre şem^ç -i tâb-nāküz biz
Dême şemşîr-ile şimdi urup çāk eylerin sîneñ
Ki yārâ tîğ-ı ^ç ışkuñla ezelden sîne-çāküz [biz]
5. Egerçi tîğ-ı miḥnet sînemüz çāk eyledi **Fevrî**
Velî şemşîr-i hecr-i yârdan artuḥ helāküz biz

110.

Emrî

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Dem olur ^ç âlemi yaḫar bir âḥ-ı sūz-nāküz biz
Dem olur âteşi teskîn éder bir âb-ı pāküz biz

108	143 ^b
109	143 ^b
110	143 ^b , [215/ED]

Gören jülîde-mû içinde cism-i zerdümüz şanur
Gam u miḥnet ocağında duḡān-ı tâb-nāküz biz

3. ‘Abîr ü miske dëdüm nicesiz izi ġubârıyla
Dëdiler ger der-i âh yâr yanında ne ḥāküz biz
Oḡuñdan sîne-mecrûḥ olduġın şerḥ eyledi zaḥmum
Dil ü cān éy kemān-ebrû dëdi andan helāküz biz
5. Bize çāk-i girîbānın iñen ‘arz étmesün süsen
Kaẓā tîġıyla éy **Emrî** ezelden sîne-çāküz biz

111.

Bākî

Mefʿülü fâʿilâtü mefâʿilü fâʿilün
Muzâriʿ - - . / - . . . / . - - . / - . -

1. Fermān-ı ‘ışķa cān-ıladur inķıyādumuz
Ḥükm-i kaẓāya zerre kadar yok ‘inādumuz
Baş egmezüz edānîye dünyā-yı dūn için
Allah’adur tevekkülümüz i’ timādumuz
3. Biz müttekā-yı zer-keş-i cāha tayanmazuz
Ḥaḡḡ’uñ kemāl-i luṭfınadur istinādumuz
Zühd ü şalāḥa eylemezüz ilticā hele
Tutdı egerçi ‘ālem-i kevni fesādumuz
5. Minnet Ḥudā’ya devlet-i dünyā fenā bulur
Bākî kalur şaḥîfe-i ‘ālemde adumuz

112.

Şanî

Mefʿülü fâʿilâtü mefâʿilü fâʿilün
Muzâriʿ - - . / - . . . / . - - . / - . -

1. Teslîm ile rızāya olup inķıyādumuz
Hergiz kaẓā-y-ıla kadere yok ‘inādumuz

² cism: rûy [ED]
³ Bu beyit divanda yok. Divandaki beyit: İzi tozını sordum kühl ile müşge dëdiler kim // ġubâr-ı rāḥ-ı kûy-ı yâr yanında ne ḥāküz biz [ED]
⁴ zaḥmum: cismüm [ED]
111 ¹ 143^a, [192/BD]
¹ cān-ıladur: cān ile var [BD]
⁵ 5. Beyit: 6. Beyit, 5. Beyit: Meyden şafā-yı bātın-ı ḥumdur ġaraz hemān / Erbāb-ı zāhir anlayamazlar murādumuz [BD]
112 ¹ 143^a, [incelenen kaynakta yok/S]

- Tutdum elümle halka-i bâb-ı tevekküli
Feth-i fütûh-ı Hakkâ durur i' timādumuz
3. Şûfî 'aşâ-yı zühde tayansın kuvâ-yı göñül
Dergâh-ı Hakkâ oldu bizim istinādumuz
- Vêrdün fenâya 'âlemi gavğa-yı 'ışk-ıla
Tutdı derûn-ı kevn-i fesâdı fesādumuz
5. Tārîh olur firâk-ıla **Şânî** ben öldüğüm
Seng-i mezâra nazm-ıla yazılsun adumuz

113.

Nazmî

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Şol ki dünyâ hevesinden özini kırtaramaz
Dostuñ 'ışkı yolın Tañrı haq içün varamaz
- Reh-i 'ışkı koyuban zâhid éder zühde heves
Gör anuñ oñmaduğın yolını o göremez
3. Dem mi var gülşen-i kuyında ki bu eşk-i revân
Cüst ü cû eyleyüp ol serv-i revânı aramaz
- Yâra dëdüm ki raķībūñ baña göster yüzini
Dëdi pek şîve vü nâz-ıla ki saña yaramaz
5. Ne kadar mücrim iseñ luţf-i recâsın kıoma kim
Nazmiyâ her kıulını kıahr-ıla Mevlâ kıaramaz

114.

Āfitābî

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Ka' be-i kuyuña yol vér kim aña yol varamaz
Bitür anuñ dilegin kim dileyüp yalvaramaz
- Ŧoķınam dér dil-i 'uşşâk-ı perîşâna meger
Ol perî şâne ile zülfin anuñ'çün kıaramaz
3. Var mı bir gün ki güneş şehre düşüp aķşâma dek
Kû-be-kû derbeder ol mâh-likâyı aramaz
- Olmadı derdüme emsem lebūñ emsem bârî
Ŧâķatüm kıalmadı şabr étmege hâlüm yaramaz

5. **Āfītābī** toğa bir gün ola devlet güneşi
Hak te‘ālā kılını kahr-ıla dāyim karamaz

115.

Fevrī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Hastası olsa da üstine tabībüm varamaz
Nice varsun ki bilür ādeme iylik yaramaz
İstemezseñ beni sen kendümi ben öldürürin
Saña her kim yaramazsa baña dañı yaramaz
3. ‘Āşık ağıyāra tenezzül edemez dilber için
Cân için nā-kese bir er gibi er yalvaramaz
İstikāmetde kalem şevkde şem‘ olsa kişi
Yine şimşīr-i belādan başını kırtaramaz
5. Hüsniñi éllere bildürdügi’çün éy **Fevrī**
Ay geçmez ki o meh zülfini yumaz karamaz

116.

İshāk

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Ğamzeñüñ tığı yarar bağrumı gayruñ yaramaz
Ol dañı yarmayuben şöyle kalsun yaramaz
İncinürmiş ne ‘aceb cevri ü cefāsına gönül
Bende bildüm ki meger kimseye eyelük yaramaz
3. Bulamaz atduğı oklarını ol kaşı kemān
Nice bulsun ki gelüp kanlu yürekde aramaz
Şöyle sertīzdür ol ğamze-i hūnrīz-i nigār
Yanına bir kişi biñ cānı olursa varamaz
5. Dest-gīri yoğ-ımuş kaldı ayakda **İshāk**
Yağasın miñnet elinden divinüb kırtaramaz

115

144^b

116

144^a, [108/İD]

²

kimseye: kişiyē [İD]

³

gelüp: gelüben [İD]

117.

Bākī

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Gerçi dil tırrañ elinden yaķasın kırtaramaz
Ruķuñā meyl édene zülf-i siyeh el kıaramaz
‘ Āşıkı şürb-i müdām eylese ma' zür tutuñ
Gözine gelmiyecek sevdüģine yalvaramaz
3. Her perī-rüyuñ olur meyli rakīb-i dīve
Cān u dil vėrmek ile bunlara ādem yaramaz
Şāneden zaķm érişür déyü dil-i mecrūķa
Şaķınur ķātıra āşüfte-i zülfin ķaramaz
5. Harem-i vuşlatuñā ızın-i şerīf olmayıcaķ
İşigüñ Ka' besine **Bākī**-i bī-dil varamaz

118.

İşķāķ

Mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilū fā' ilün

Muzāri' - - . / - . . . / / - . .

1. Yağmaģa vėrdi ķalmadı şabra mecālümüz
Şehrüñ güzelleriyle ' aceb n'ola ķālümüz
‘ Ālemde ķün kemāl-i güzel sevmedür güzel
Devlet degül mi ķırmadın artar kemālümüz
3. Dünyāda bize sen şanem-i sīm-ber yeter
Ne var eger yoğ-ısa ķü māl ü menālümüz
Éller ne vechi var ki ķulın boynıñā şala
Düşmez mi boynıñā ölü-isek vebālümüz
5. ' Ahd eylemiş ki sīnemüze bir elif ķeķe
İşķāķ tınma ĝāyet eyü geldi fālumuz

117 144^a, [203/BD]

³ perī-rüyuñ: perī-rünuñ [BD]

⁴ Şaķınur ķātıra āşüfte-i zülfin ķaramaz: Şaķınur ķātır-ı āşüfteyi zülfin ķaramaz [BD]

118 145^b, [97/İD]

¹ vėrdi: vardı, şabra mecālümüz: şabr u mecālümüz [İD]

² kemāl-i güzel: kemāl güzel [İD]

³ eger yoğ-ısa: eger ki yoğ ise [İD]

⁴ ölü-isek: ölü-olsaķ [İD]

119.

Fevrî

Mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri' - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. Derd-i lebûñle bir yere érişdi hâlümüz
Kim varmağa 'adem éline yok mecâlümüz
Bir âfitâb-ı burc-ı sipihr-i maḥabbetüz
Mihr-i felek gibi bizüm olmaz zevâlümüz
3. Biz 'ışk-ı la' l-i yâr-ıla rûḥ-ı mücerredüz
Bu 'âlem-i şehâdete gelmez mişâlümüz
Bir niçe fende mâhir ü mümtâz-ı 'âşıkuz
Cân vermedür ğam-ıla eñ ednâ kemâlümüz
5. Olsa 'aceb mi yüzümüz ağ alnımız açık
Fevrî maḥabbet içre ağardı saḫalumuz

120.

Nihâni

Mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri' - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. Dehr içre yoğ-ısa n'ola māl ü menâlümüz
Vardur diyâr-ı 'ışkda cāh ü celâlümüz
Cām-ı Cem-ile gülle-i fağfûr tutmadı
Ne var eger yoğ-ısa çü māl ü menâlümüz
3. Şevḫ-ıla döndügin n'idelüm mihr-i 'âlemüñ
Ser-geşte zerre göz görelüm kendü hâlümüz
Abdālî iken olur-ısañ 'ârim-i kıbāb
Gīsûlarından eyleyeler bend ü şālumuz
5. Vaşf-ı meyân ü kākül ü ebrû-yı yârda
Vardur **Nihâni** bir niçe ince ḫayâlümüz

121.

Nev'î

Mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri' - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. Kaşuñ hilâlidür gözümüzde ḫayâlümüz
Zülf ü ruḫuñ ğamıyla geçer māh u sālümüz

119	145 ^b
120	145 ^b
121	145 ^a , [172/ND]

- Çıkmaz beyāza defter-i a‘ mālümüz dahı
Bir sīm-ten ğamıyla ağardı saçalumuz
3. Kem pīšemüz hayāl-i dehān u miyān-ı yār
Evşāf-ı zūlf ü kāmēt-i dilber kemālümüz
- Olduğ egerçi za‘ f-ıla ğāyetde bī-mecāl
Kūy-ı nigāra varmamağa yok mecālümüz
5. Şol deñlü étdi **Nev‘ i** kaşuñ ğamı nizār
Gözlerde qaldı za‘ f-ıla ancağ hayālümüz

122.

Necātī

Fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Sākiyā çün leb-i şīrīniñedür nisbetümüz
Giydüre bāde-i telh eylesesün şöhetümüz
- Beni yérden götüren eşk-i revānıdur āh
Ayağuñ toprağınadur gine hep minnetümüz
3. Sīnede ğamzeñ oğın devlet ü ‘ izzet bilürüz
Bu kez éy kaşı kemān işlemedi devletümüz
- Göge çıkarsa görünmez benüm uçmak gözüme
Devletüñde dahı a‘ lālaradur himmetümüz
5. Éy **Necātī** kadehi hürmet-ile tut ki şağın
Vérür ol pīr-i muğān dostumuz hürmetümüz

² Bir: Her [ND]

³ hayāl-i dehān u miyān-ı yār: hayāl-i miyān u dehān-ı yār // dilber: diller [ND]

⁴ Kūy-ı nigāra: Kūy-ı cüvāna [ND]

⁵ Nev‘ i: Nev‘ İyi [ND]

122 145^a, [223/NeD]

¹ Giydüre: Gider’e [NeD]

² Beni: Bizi, revānıdur āh: revāndur ammā [NeD]

³ 3. Beyit: 4. Beyit, 3. Beyit: Kılıyuz kendümüzi şatamazuz anuñ içün // Bilmez ol Yūsuf-ı gül-çihre bizüm kıymetümüz, devlet ü ‘ izzet: devlet-i sermed // Bu: Bir, [NeD]

⁴ 4. Beyit: 7. Beyit, 5. Beyit: Çevreme dā’ire çekdi yaşum ağlamağ ile // Bir perī da‘ vetini itmegedür niyyetümüz, 6. Beyit: Muṭṭasıl şavma‘ ada pīr-i muğāndur çekilen // Rind-i ‘ ālem geçerüz kani bizüm ğayretümüz [NeD]

⁵ 5. Beyit: 8. Beyit, tut ki şağın: tutmayıcak // Vérür ol pīr-i muğān dostumuz hürmetümüz: Pīr-i meyḥāne elümüze vérür ḥormetümüz [NeD]

123.

Ğubārī

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Kānı ol 'ālem-i ervāhdaki vahdetümüz
Ya' nī cānānlar-ıla dūn géce cem' iyyetümüz
'Işk ṭablını dögüp nevbet-i Mecnūn çaldı
Şimdi éy Leyli şıfat geldi bizüm nevbetümüz
3. Zāhidā sen de bizüm gibi melāl olsun eger
Gün gibi rüşen olurdu saña māhiyyetümüz
Vecd-i hālāt-ı sübā' ī göreйдük şūfī
Sende olsaydı bizüm şem' a-i keyfiyyetümüz
5. Ser-i kūyuñda Ğubārī dēdiler bize laķab
Gördiler kim ayağūñ tozinadur nisbetümüz

124.

İshāk

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Nice hoş vahdet-idi géceki cem' iyyetimüz
Reşk-i firdevs-i berīn olmış-idi şohbetimüz
İçelüm bādeyi ayılmadın ölüp gidelüm
Götürelüm ayağı elde-iken hürmetimüz
3. Murğ-i dil serv-i ser-efrāz hevāsında uçar
Kādrimüz gibi degüldür yücedür himmetimüz
İki gündür gelirüz gelmedi dükkānına yār
Elimizden ne gelür işlemedi devletimüz
5. Bize şehrüñ güzeli nāz éder oldu İshāk
Var gibi şimdi güzel sevmek-ile şöhretimüz

123

146^b

124

146^b, [98/İD]

²

Götürelüm ayağı: Ayağı götürelüm [İD]

125.

Şem‘î

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. N’ola ger yoğ-ısa mescidde bizüm rağbetümüz
Gele meyhâneye zâhid göresin hürmetümüz
Öykünelden leb-i cân-bağşuñla éy rûh-ı revân
Geçdi cām-ı mey-ile döne döne soğbetümüz
3. Umaruz nûr-ı cemâlünle müşerref olavuz
Ka‘be-i kûyûnadur çünki bizüm niyyetümüz
Mey gibi cûşa gelüp ney gibi efğân éderüz
N’idügin kimse bizüm bilmedi mâ’iyyetümüz
5. Hıdmetünde yanalum âteş-i şevkuñla müdâm
Şem‘îyüz çünki bizüm yanmağ-ıymış hıdmetümüz

126.

Âhî

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Zâhidâ içseñ eger sen de bizüm şerbetümüz
Gün gibi zâhir olurdu saña keyfiyyetümüz
Devr-i la‘lünde senün şöyle yaşağ oldu yine
Ki şarâb ile haram oldu bizüm şohbetümüz
3. Okuduk da‘vet édüp uğramadı dâ’ireye
Ol perî-çihre kabûl eylemedi da‘vetümüz
Sîne tablını döğüp âh livâsın çekerüz
Hem livâmuz çekilür hem döğülür nevbetümüz

125

146^b, [73/ŞD]

4

mâ’iyyetümüz: keyfiyyetümüz [ŞD]

5

5. Beyit: 8. Beyit, 5. Beyit: Kân tolar gözlerimiz hecr-ile Ya‘küb gibi // Yüz sürüp işigüne
kadrimüz a‘lâ idelüm, 6. Beyit: Yüz sürüp işigüne kadrimüz a‘lâ idelüm // Gün gibi arşı serîr
itme-durur himmetümüz, 7. Beyit: N’idelüm kuhl-i Sıfâhânı alup aynımıza // Gözlerüm nûr
izün tozunadur minnetümüz [ŞD]

126

146^a, [38/AD]

1

Gün: Gül [SFM]

2

2. Beyit: 7. Beyit, 2. Beyit: Éy ‘azîzüm néce bir ‘âleme dellâl olalum // Yûsuf-ı Mısır bizüm
bilmeyicek kıymetümüz [AD]

3

3. Beyit: 5. Beyit [AD]

4

4. Beyit: 3. Beyit, 4. Beyit: Der-i meyhâne durur devlet-i sermed bize lîk // Tâli‘i gör ki
bugün işlemedi devletümüz [AD]

5. Gözümüñ şîşeleri izi kumundan pür olur
Bizüm ol günlere **Āhī** ére mi sâ^c atümüz

127.

Revānī

Fe^cilātün fe^cilātün fe^cilātün fe^cilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Sākiyā leblerüñe olduğı-çün nisbetümüz
Geçdi cām-ı mey ile döne döne şöhetümüz
Bir güzel yüzli yüzi şulı güzeldür sāgar
Aña baş koşmağ-ıla artığ olur hürmetümüz
3. Yine bir Yūsufa kul oldı göñül sulṭāndur
Şatun almadı ne bilsün o bizüm kıymetümüz
Okıyup her güzeli cem^c édelüm dā^ʿireye
Çünki teşhīr-i perī eylemedür da^cvetümüz
5. Mey gibi kaldı ayaklarda **Revānī** hayfā
Sākī gonça-dehen bilmedi keyfiyyetümüz

128.

Revānī

Mef^cülü fā^cilātü mefā^cilü fā^cilün
Muzāri^c - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. Dāyim raḳībe^c izzet éder ol nigārumuz
Bir itce yok yanında bizüm i^ctibārumuz
Gül ruhlarında hāl-i siyāhın görüp dedüm
Bir dānedür güzeller içinde nigārumuz
3. Bülbül gibi kim ağlar-idi āh u zār ile
Gül gibi yüze gülmese ol gül-^cizārumuz
Dil şîşesin şımazduñ urup seng-i cevır ile
Hüş gelmeseydi saña bizüm inkisārumuz

⁵ 5. Beyit: 8. Beyit, Gözümüñ: Göremez, kumundan: tozından // Bizüm: ^cAceb; 6. Beyit: İçerüz biz ayağı sākiye biñ minnet ile // Elümüze vérür ol éki de bir hürmetümüz [AD]
127 ² 146^a, [162/RD]
² 2. Beyit: 3. Beyit, 2. Beyit: Ad için cām-ı meyi kırmazuz elden sākī // Yok mıdır Cemce cihān içre bizüm gayretümüz, güzel: güler [RD]
³ Yine: Gerçi [RD]
⁴ 4. Beyit: 6. Beyit, 4. Beyit: Kandı ben hāki ışığında çün ol zühre-cebīn // Var yérden göge dek yāre bizüm minnetümüz, dā^ʿireye: dāyireden [RD]
128 ⁴ 147^b, [146/RD]

5. Her dem **Revāni** āh édelüm derde çāre yok
Çün böyle gösterür bize bu rûzgārumuz

129.

Figānī

Mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün
Muzāri' - - . / - . . . / . - - . / - . -

1. Yéle vérürse bād-ı ecel hākisārumuz
Hācet-geh-i cihān ola seng-i mezārumuz
Bāğ-ı tenümde her bir elif bir nihāl-i serv
Bu kanlu kanlu tāze dökün lāle-zārumuz
3. Egsem vişāl tohmını ümmīd-i hākine
Fırkat dirāhtını bitürür kişt-zārumuz
Komaz ayağa düşeni tutar elin müdām
Yokdur bizüm sebū gibi bir dest yārümüz
5. Bāğ-ı cihānda toğrusı bu kim **Figāniyā**
Ol serv-i kaddi sevmede yok ihtiyārumuz

130.

İshāk

Mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün
Muzāri' - - . / - . . . / . - - . / - . -

1. Geçdi hevā-yı kākül-ile rûzigārumuz
Şarf oldu haṭṭ u 'ārıza leyl ü nehārumuz
Mūy-ı siyāh başladı yer yer ağarmağa
Faşl-ı hāzānda açılur oldu bahārumuz
3. Maḥşer günü döginmege başdan ayağa dek
Billāhi koñ gerek bize seng-i mezārumuz
Hāk olıcaḡ ola mı ki bir pāk-dāmenüñ
Pek dāmenīne yapışa hāk-i ġubārumuz

129

147^b

- ¹ hākisārumuz: ger ġubārumuz // cihān: nişān [FD]
² tāze dökün: kara dögün [FD]
³ vişāl: vişāli, ümmīd-i hākine: bād-ı ümīd ile [FD]
⁴ düşeni: düşmege [FD]

130

147^b, [96/İD]

- ⁴ yapışa hāk: yapışa kıla [İD]

5. Tohm-ı gamuñ yérine dök **İshāk** göz yaşın
Dünyāda çünki yok dağı bir kesb-i kārumuz

131.

Hayretī

Mef'ulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. Dilber şovukluk étđi kış oldı bahārumuz
Gün görmedük şeb oldı dirīgā nehārumuz
Bir taş bağırlu dilbere düşdi 'aceb midür
Dil şışesinde olsa müdām inkisārumuz
3. Yıllar-durur misāfir-i mülk-i maḥabbetüz
Şehr-i vişāle uğramadı rehğüzārumuz
Yérden yére urup bizi kūyından étđi dūr
Érse feleklere yéridür āh ü zārumuz
5. Éy **Hayretī** olursak eger ḥāk-i pāy-ı dost
Hep kühl édine ehl-i başiret ğubārumuz

132.

Hüdāyī

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Kāleb-i şāğara cān bādedür ansız yürimez
Şol degirmen gibi kim āb-ı revānsız yürimez
Göñül almağa gözüñ gamze vü kaşuñla gider
Şol ḥarāmī gibi kim tır ü kemānsız yürimez
3. Rūzgāruñ ki muḥālif ola şabr ét éy dil
Zevrak-ı kulzüm iḳbāl-i zamānsız yürimez
Sensizin 'āşık-ı dil-ḥasta ne cān-ıla yürür
Éy lebi Hızr u Mesīḥā kişi cānsız yürimez
5. Görelı çeşm-i **Hüdāyī** seni yollara düşüp
Seyl-i eşki gibi feryād u fiğānsız yürimez

⁵ 5. Beyit: 7. Beyit, 5. Beyit: Kālursa şöyle şīşe-i imānumuz dürüst // Olmaya seng-i ḥādişeden inkisārumuz, 6. Beyit: Nakdüm elümde bād-ı hevādūr gözümde yaş // Budur ḥuzūr-ı Ḥaḫda hemīn yoğ u varımız, Tohm-ı gamuñ: Tohm-ı 'amel // kesb-i kārımız: kişt-kārımız [İD]

131 147^a, [128/HD]

⁵ Bu beyit, divanda yer alan bu gazelden sonraki gazelin makta beytinde yer alıyor. Divanda bu gazelin maktası ise şöyledir: Ey Hayretī dōneydi olup belki bī-ḥuzūr // Göz dikse yāra nergis-i ḥāk-i mezārumuz [HD]

132 147^a

133.

Şānī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Kāleb-i cisme ‘ arak rūhdur ansız yürimez
Sāḳiyā görme misin mürdeyi cānsız yürimez
O ‘ acem-zādesiz étmez baña ağıyar hücum
Surḥ-ser ‘ askeri ceng eylese ḥānsız yürimez
3. Sensiz éy rūḥ-ı revān zende-i dil ‘ aşık olmaz
Neylesün kāleb-i fersüdesi cānsız yürimez
Şeh-i ‘ ışkuñ biz o merdāne sipāhileriyüz
Ki bizüm ṭā’ifemüz tır ü kemānsız yürimez
5. Hūbsuz taşra çıkup bir yere gitmez **Şānī**
Pendini pīrlerüñ tutdı civānsız yürimez

134.

Bākī

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Göñül dağ-ı ğamuñla sīnede bir şem‘ uyandurmuş
Çerāğ-ı ‘ ışka bir ğarrā kıızıl altūnı yandurmuş
Göñüller naḳdin almış yār girmiş ḥalka-i zikre
Bir iki derd-mend āvereyi varmış ṭolandurmuş
3. Démek Mecnūna gelmiş ‘ āḳibet Leylādan istiğnā
Belā-yı ‘ ışk o ser-gerdānı cānından osandurmuş
Bulup sakḳā-yı hicrān teşne-dil şahrāda Mecnūnı
Ecel peymānesin şunmuş ḥayāt āyine kandur[mış]
5. Bugün **Bākīye** ol āfet vişālin va‘ deler étmiş
Yalanlar söyleyüp miskīni gerçekden inandurmuş

133 148^b, [3/S]

² O: Bu, 2. Beyit: 3. Beyit [S]

³ Esas alınan kaynakta bu beyite rastlanmadı. Bu beyit yerine şu beyit yer alıyor: Seyl-i ‘ ışk akmasa dönmez başumuñ dolābı // Āsīyālar gibidür āb-ı revānsız yürimez [S]

⁴ Şeh: Şāh [S]

134 148^b, [219/BD]

135.

[Ümîdî]

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Gözüm yaşın hayâl-i ruhları kana boyandurmuş
Bahâr-ı hüsni cûy-ı eşki başından bulandurmuş
Bugün mestâne sâkî leblerüñ yâdına meclisde
Şürâhîden yine bir al-ıla câmı töländürmüş
3. Göñül vaşf eyleyüp âb-ı zülâl-i tîğ-ı cānānı
Ten-i şad-pārede her yaranuñ ağzın şulandurmuş
Metâ' -ı vaşlınuñ biñ cān-ıla olup harîdārı
Géce dil naqdini pervāne-i şem' bezme yandurmuş
5. Ümîdî bî-vefâdur dēdügün ol şüh eşitmiş dün
Bugün gelmiş vefâlar eyleyüp anı utandurmuş

136.

Mecdî

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Lebüñ yād eyleyüp mey sâğaruñ ağzın şulandırılmış
Bu zevk içre anuñ sâkî çeküp varın töländürmüş
Dehān-ı dilberüñ vaşfi o deñlü ābdār olmuş
Ki şebnem gonça-i bâğuñ şehir ağzın şulandırılmış
3. Göñül her serv-i refîtare akar bir âb-ı şâf-iken
Bahâr-ı 'ışkda seyl-i belâ anı bulandırılmış
Çıkup bām-ı sipihr üstine géce āh-ı şeb-gîr
Horos-ı çarhuñ uykusun uçurmuş kuşkulandırılmış
5. Démiş ol şāh gelsün itlerümle hem-sifāl olsun
Bu söz **Mecdîyi** yārān ortasında ululandırılmış

137.

'İzārî

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. İçürmüş gayre tîğın yaramuñ ağzın şulandırılmış
Yine hicrānını yād eylemiş göñlin bulandırılmış

135	148 ^b
136	148 ^a
137	148 ^a

- Ruḥuñ yādına dil gülşende éy gül eyleyüp feryād
 Uçurmuş bülbül-i zāruñ ḥuzūrın kuşkulandırmış
3. Müşābihdür démekle sāyesine ol ḳadi şimşād
 Götürmiş ḥākden servini bāguñ ululandır[mış]
- Kenār étmeñ murādı görmüş ol serv-i ḥırāmānı
 Turup āb-ı revānı gülsitān içre ṭolandır[mış]
5. İrakdan tūtiyā-yı ḥāk-pāyın götürüp dildār
 ‘İzārī dīde-i giryānumuñ ağzın şulandırmış

138.

Ḥayretī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ‘Asker-i ḡam yine cānum ḳaşdına bağladı şaf
 Üstüme at şal mürüvvet eyle éy Şāh-ı Necef
- Ṭotalum kim ‘asker-i ḡam ṭıtdı eṭrāfı ne ḡam
 Ṭarfetül-‘ayn içre eylersin sen anı ber-ṭaraf
3. Niçe demler ḳan yudup cem‘ étdüğüm gevherleri
 Göz göre étdi gözüm merdümeleri bir bir telef
- Yine kūyuñda dögüp göğsüm ḳılayın nāleler
 Yine ḳalinsun maḥabbet meclisinde nāy ü def
5. Atma ḡamzeñ tīrini ḡayra ṭururken Ḥayretī
 Ḡayret oḳlarına cānın eyleme anuñ hedef

139.

‘İzārī

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilatün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Dürr-i dendān-ı nigāra eyleyüp varın telef
 Ağzında bir dişi ḳalınca ḳalışdı şadef
- Doḡramazdı ḡabḡabı sībini gördükde elin
 Geçmese ol Yūsuf-ı gül-ḳihre üzre ser ü kef
3. Tīri kūyından gelür peykān-ı ḥūn-ālūd-ıla
 Ka‘beden gelse ḳişi zīrā ki ḥurmādur tuḥaf

138 149^b, [174/HD]
 2 asker: leşker [HD]
 4 göğsüm: söksem [SFM]
 5 cānın: anuñ, anuñ: cānın [SFM]
 139 149^b

Ol kaşı yayı eger bağruña çekmekse murād
Kendüñi ‘āşık melāmet tīrine eyle hedef

5. Pāymāl étdi ‘**İzārī** çākerüñ cām-ı belā
Dest-gīr ol kıoma ayakda yetiş-i şāh-ı Necef

140.

Emrī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Müctes . . . / . . . - / . . . - / . . . -

1. Görinen ağzı degül reşk-i la‘l-i cānānuñ
Delüp-durur yüregın gōnça-i gülistānuñ
Gözüm evinden ayağını kesdi leşker-i hāb
Kılıcın anda aşaldan hayāl-i müjgānuñ
3. Yoluña dökmeden ağlarsa eşk-i aqçasını
Ağarsın aqçe gibi gözleri bu giryānuñ
Dénilmez-idi iki yüzlü hançer-i tīze
Olay-dı arkası tığuñ gibi eger anuñ
5. ‘Aceb mi **Emrīyi** cāndan ayırsa éy kaşı yā
Dem-ā-dem işlemede aña zahm-ı peykānuñ

141.

Nihānī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Müctes . . . / . . . - / . . . - / . . . -

1. Diler kim ala peyāmın dehān-ı cānānuñ
Nesīm ağzın arar gōnça-i gülistānuñ
‘Aceb mi gōnçanuñ ağzı kızarsa gülşende
Müdām kıanın içer ‘andelīb-i nālānuñ
3. Meger ki gōnça lebüñ medhine ağız açdı
Pür étdi kudret eli zer-le ağzını anuñ
Derūnı hūn-ıla pür olsa gōnçanuñ n’ola kim
Édüp-durur yüregın pāre pāre peykānuñ
5. Çemende gōnçalar evrāk-ı al cem‘ étdi
Nihānī her biri yazmağa tāze dīvānuñ

140 149^b, [285/ED]

³ Ağarsın aqçe gibi: Ağardı ağlamadan [ED]

⁴ hançer-i tīze: hançere tīze [ED]

141 149^a

142.

‘İzārī

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Müctes . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Nihâlden ayırup gonçasın gülistānuñ
Koparma yüregini ‘āndelīb-i nālānuñ
Hevā-yı la‘lūñ ile gonça çāk édüp yaķasın
Döküldi jāle degül düğmesi yere anuñ
3. Dişine jālelerūñ dēme beñzer éy gonça
Şabā urup tıķar aģzuña cümle dendānuñ
Dehānı ile zeri gonça gösterür açılup
Alındı gibi lebine o verd-i ħandānuñ
5. Çıķardı nergis ü gonça gözi-y-le göñlinden
Dişine beñzedi jāle ‘İzārī cānānuñ

143.

Emrī

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Gördi bir olup iki leb güm éderler dehenūñ
Tefriķa şaldı füsün ile araya süĥanuñ
Bir göbek miski-durur ĥālūñ ile nāfūñ kim
Götürür penbeye şarup anı sīmīn bedenūñ
3. Giysesiñūñ başını aşığa étdi çeşmüm
Göricek aķçaya meylin o şeh-i sīm-tenūñ
Zülfi çevgānı yanında yūñi çıķmış bir top
Nā-tirāşīde seri nāfe-i misk-i Ĥotenūñ
5. Emrinūñ döndürür ayva ile nārence yüzün
Bir güzeldür güzelüm ayva göbeklü zēķanuñ

142

149^a

143

150^b, [270/ED]

²

2. Beyit: 3. Beyit, 2. Beyit: Yüz tutup çevre dēme mihr ü meh olmaz baña rām // Māh avcuñda durur mihr elün altında senūñ [ED]

³

Divanda yok. [ED]

⁵

Emrinūñ döndürür: Döndürür Emrīnūñ [ED]

144.

Ref'î

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Varağ-ı gül degül üstinde perîşân çemenüñ
Penbe-i dağıdur ol bülbül-i hün'n bedenüñ
Dil-i bîmāruñ eger zārını gūş étmeyeler
Şağ kim dērdi içinde baña bu pîrehenüñ
3. Bakmayup kanlu yaşuma görüñ ol merdümi kim
Gözüñ öñinde yere çaldı 'aķık-i yemenüñ
Ser-i mūdūr déseler mūy-ı meyānuñ söz yok
Andadur söz ki hemān bir ser-i mūdūr dehenüñ
5. Baħş édüp zülfî ile çıkmadı başa **Ref'î**
Kendüye qaldı yüzi qarası misk-i Hōtanuñ

145.

Mecdî

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Sebz-gün haţtuña gülşende dil uzatdı senüñ
Yine éy gōnça-dehānum dili çıkdı çemenüñ
Çemen-i gōnçanuñ éy serv ne ağızı dili var
Dillerine alalar zıkr-i haţuñla dehenüñ
3. Būy uğurladı déyü kākül-i müşkīnūñden
Çıkarurlar derisin nāfe-i misk-i Hōtanuñ
Ayırur birbirimizden déyü kesdiler anı
Şığmadı leblerüñüñ aralarında suhenüñ
5. **Mecdiyā** döymedi bu sūz-ı dile hīç kabā
Yüri var perr-i semenderden éden pîrehenüñ

146.

Şühūdî

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Dehenin vaşf édemezsin gül-i nāzik bedenüñ
Olsa her biri zebān gōnça-i şaħn-ı çemenüñ

144	150 ^b
145	150 ^b
146	150 ^a

- Şeb-i vuşlatda meded éy meh-i hürşîd-liķā
Girmesün araya başdan çıkar ol pîrehenüñ
3. Āteş-i şevķe yakup gülşeni gülnâr étdi
Lem' a-i mihr-i cemāli o бүti nārvenüñ
- Gösterür her yañadan bir gül-i ra' nā şeklin
Şafdur Hax bu ki mir'atı dilā nesterenüñ
5. Éy **Şühüdî** baña qadd ü had-i dildâr yeter
N'édeyin kâmet-i ruhsârını serv-i semenüñ

147.

Emrî

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Bezmümüzde cāmımızdur bu toķuz mînā bizüm
Qara yére dökdüğümüz cur' adur deryā bizüm
- N'ola ger Mecnün gelüp gitdiyse bu devrāna Kays
Cur' amuz içdi ezel bezminde ol şeydā [bizüm]
3. İltimās oldur ki hergez cur' adan nüş étmeye
Kim ki kâş-ı kellemüzden nüş éder şahbā bizüm
- Şanma vādîler çeküp çāk-i girîbān eylemiş
Cur' amuzdan mest olubdur sākîyā dünyā bizüm
5. Şıgmaya öz hānesine şevķ u şādiden eger
Görse miñnet-hānemüz **Emrî** Ebū Derdā bizüm

148.

Fuzûlî

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Cānumuñ cevheri ol la' l-i şeker-bāra fidā
Ömrümün hāşılı ol şîve-i reftāra fidā

147 150^a, [318/ED]

¹ cāmımızdur: cāmlardur [ED]

² 2. Beyit: 3. Beyit, devrāna: meydāna [ED]

³ Divanda yok. 3. Beyit: La' l-i yārı yād kıl kim pür ola meyden müdām // Dîdemüzden cām idün sen ey qadeh-peymā bizüm [ED]

⁴ 4. Beyit: 2. Beyit, Şanma: N'ola, eylemiş: eylese // dünyā: deryā [ED]

⁵ şevķ u şādiden: şevķ-i şādîden [ED]

148 151^b, [15/FUZ]

¹ şeker: güher [FUZ]

- Derd çekmiş başum ol hāl-i siyeh kurbānı
Tāb görmüş tenüm ol tırra-i tarrāra fidā
3. Gözlerümden saçılan katre-i eşküm güheri
Leblerinden saçılan lü'lü'-yı şehvāra fidā
- Cān u dil kaydını çekmekden özüm kırtardum
Cānı cānāneye étdüm dili dildāra fidā
5. Éy **Fuzūlī** n'ola ger şaklar-ısam cān-ı 'azīz
Vaqt ola kim ola bir şūh-ı sitemkāra [fidā]

149.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Şerbet-i la' lüñ ki dërler çeşme-i hayvān aña
Ol vérür cān dem-be-dem 'uşşāka dīn ü cān [aña]
- Oklarındır kim diken tek şancılıbdur her yaña
Gül-bünidür ham kadim her gonça bir peykān aña
3. Tıtma éy kan dem-be-dem tuğyān édüp ten çākini
Koy bu manzardan dahı nazzāra kılsun cān [aña]
- Bahre lü'lü' dişlerüñ vaşfin meger söyler şabā
Kim kulak tıtmış şadef içre dūr-i gālān aña
5. Éy **Fuzūlī** ol şanem efgānuña rahm eylemez
Taşa beñzer bağı te'sīr eylemez efgān aña

⁴ 4. Beyit: 6. Beyit, 4. Beyit: Çāk-i sīnemde olan kanlu ciger pāreleri // Mest-i çeşminde olan gamze-i hūn-hāre fidā [FUZ]

⁵ 5. Beyit: 7. Beyit, 5. Beyit: Pāre pāre dil-i mecrūh-ı perīşānumdan // Ser-i kūyunda gezen her ite bir pāre fidā [FUZ]

149 151^b, [22/FUZ]

¹ dīn ü: vü ben [FUZ]

² Oklarındır: Oklarından [SFM], yana: taraf [FUZ] // Gül-bünidür ham: Gül-bün-i gamdur [FUZ]

³ 3. Beyit: 4. Beyit, 3. Beyit: Hāl ü haştır bilmen ol āyīne-i ruhsār üzre // Yā gözümde 'aks şalmış merdüm ü müjgān aña // manzardan: manzaradan, dahı: demi [FUZ]

⁴ 4. Beyit: 5. Beyit [FUZ]

⁵ 5. Beyit: 7. Beyit, 6. Beyit: Gönlüme şalmış haşuñ zevkīn felek kan yuddurup şeklinde // Tıfl tek kim okudurlar zecr ile Qur'ān aña [FUZ]

150.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Her zamān manzūr bir şūh-ı sitemgerdür baña
Kanda olsam bir belā Hāḡdan muḡarrerdür baña
Ol ḡam-ı ebrūya kılsam secde her sā' at n'ola
Kıble-ile ol ḡam-ı ebrū berāberdür baña
3. Ğam degül cismümde ger seng-i melāmet zaḡmı var
Şaḡne-i bāzār-ı sevdāyam bu zīverdür baña
Gözde ḡün-ālūde peykānuñ ḡayāli-y-le ḡoşam
Her biri ḡüyā ki berk-i gül-i terdür baña
5. Éy **Fuzūlī** menzil-i maḡşūda yetsem bī-^ç aceb
ḡıdmet-i pīr-i muḡān irşadı rehberdür baña

151.

Fuzūlī-i Bağdādī

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Benüm tek hīç kes zār u perīşān olmasun yā Rab
Esīr-i derd-i ^ç ıışḡ u daḡ-ı hicrān olmasun yā Rab
Dem-ā-dem cevrlerdür çekdügüm bī-raḡm bütlerden
Bu kāfirler esīri bir müselmān olmasun yā Rab
3. Görüp endīşe-i ḡatlümde ol māhı budur derdim
Ki ol endīşeden ol meh peşīmān olmasun [yā Rab]
Démeñ kim ^ç adli yok yā zūlmi çok her ḡāl-ile olsa
Göñül taḡtına andan ḡayrı sulḡān olmasun [yā Rab]

150 151^b, [23/FUZ]

¹ muḡarrerdür: muḡarredir (dipnotta: muḡadderdir) [FUZ]

⁵ 5. Beyit: 8. Beyit, 5. Beyit: Zaḡmlardan biñ aḡız açdum edā-yı şükr için // Her oḡuñ bir ni' met-i ḡayr-i mükerrerdür baña, 6. Beyit: ^ç Aḡl irşadıyle bulmaḡ kām mümkindür velī // Dām-ı rāḡ ol ḡalḡa-i zūlf-i mu' anberdür baña, 7. Beyit: Aḡter-i baḡtum vebālin gör kim ol mehden gelen // Mihrlerdür özgeye cevrleri cefālardur baña, bī: yok [FUZ]

151 151^a, [24/FUZ]

¹ kes: kes [FUZ]

³ Ki ol: Kim ol, endīşeden: endīşeye [SFM]

⁴ 4. Beyit: 6. Beyit, 4. Beyit: Çıkarmaḡ étseler tenden çeküp peykānuñ ol servüñ // Çıḡan olsun dil-i pūr ḡün u peykān olmasun yā Rab [FUZ]

5. **Fuzûlî** buldı genc-i ‘ âfiyet meyhâne küncünde
Mübârek mülkdür ol mülk vîrân olmasun yâ Rab

152.

Velehu

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Remel - . - - / - . - - / - . -

1. Şubh şalup mâh ruhuñdan niķāb
Çık ki temāşāya çıķa āftāb
Rişte-i cānum yeter ét pür-girih
Şalma ser-i zūlf-i semen-sāya tāb
3. Mest çıkup şalma nażar her yaña
Görme revā kim ola ‘ âlem ħarāb
Kesme nażar cānib-i ‘ uşşāķdan
Nāle-i dil-sūzdan ét ictināb
5. Şāmlar encüm şayaram şubħa dek
Éy şeb-i hecrüñ maña yevmü’l-ĥisāb
Dūzaħa girmez sitemüñden yanan
Ķābil-i cennet degül ehl-i ‘ azāb
7. Şaldı ayakdan ġam-ı ‘ âlem meni
Vér maña ġam def‘ ine sākī şarāb
Raħm kıl üftādelerüñ ħāline
Hiç gerekmez mi saña bir şevāb
9. Yār su’āl étđi ki ħālüñ nedür
Ĥasta **Fuzûlî** ne vérürsün cevāb

153.

Fuzûlî

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Ėālibā bir ehl-i dil toprāġıdır dürd-i şarāb
Kim kılup ĥürmet binālar tıtmış üstünde ħabāb

⁵

5. Beyit: 7. Beyit, 5. Beyit: Cefā vü cevri ile mu‘tādam onlarsız n’olur ħālüm // Cefāsına ĥad
ü cevriñe pāyān olmasun yâ Rab [FUZ]

152

151^a, [27/FUZ]

¹

ruĥuñdan: ruĥuñdın [SFM]

⁴

uşşāķdan: uşşāķdın [SFM]

153

152^b, [28/FUZ]

- Berķ u bārān şanmañuz gördükce āh u eşkümi
Bilmezem ğadrini ağlar baña mı yanar seḥāb
3. Éy şoran ḥālüm bu istiġnā su’ālinden ne sūd
Ḥālüm édersin su’āl ammā işitmezsin cevāb
- Deşt-i ğamda ḥāk-i ḳabrüm üzre serv-i gird-bād
Çekse baş ol servden şu kimse éy seyl-i serāb
5. Yetmeyüp vaşlına sen Leylī-veşüñ bir ‘ömrdür
Men gibi Mecnūn olup şahrāya düşmiş āftāb
- Naķd-i ‘ömrüñ bir şanem ‘ışķına şarf étdüñ tamām
Éy **Fuzūlī** āh eger senden şorulsa bu hesāb

154.

Velehu

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün
Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Éy esīr-i dām-ı ğam bir gūşe-i vīrāne tūt
Tutma zühḥāduñ muḥālif pendini peymāne tūt
- Dişledümse la‘lün éy ḳānum dōken ḳahr eyleme
Tut ki ḳan étdüm ‘adālet eyle ḳanı ḳana tūt
3. Çizginürken başıña şem‘-i ruḥumdan cānımı
Men‘ ḳılma anı hem ol şem‘e bir pervāne tūt
- Ger saña efġānımı bī-hūde dér-se müdde‘ī
Ḥāh bir ‘āķıl ḥayāl ét ḥāh bir dīvāne [tūt]
5. Éy olup sultān déyen dünyāda benden özge yok
Sen seni bir ḥūr bil dünyāyı bir vīrāne tūt

² şanmañuz: şanma kim, āh u eşkümi: āh-ı eşkimi // Bilmezem ğadrini ağlar baña mı yanar seḥāb: Bilmezem nemdir ki ebr ağlar baña yanar seḥāb [FUZ]
³ édersin: eylersin [FUZ]
⁴ kimse: kesme [FUZ]
⁶ 6. Beyit: 7. Beyit, 6. Beyit: Ol büt ebrūsun koyup miḥrāba döndürmem yüzün // Ḳoy beni zāhid baña çok vërme Tanrıyçin ‘azāb [FUZ]
154 ¹ 152^b, [41/FUZ]
¹ vīrāne: meyḥāne [FUZ]
³ ruḥumdan: ruḥuñdan [SFM]
⁴ Bu beytin 2. mısrası, mecmuada yer almayan; ancak Fuzūlī Divanı’nda bulunan 4. beytin 2. mısrası olarak geçiyor. Bu beytin ikinci mısrası Fuzūlī Divanı’nda şu şekildedir: Ol söze dutma ḳulağ ben çekdigim efġāna tūt [FUZ]
⁵ özge: gayri // ḥūr: cuğd, dünyāyı: dünyāni; 5. Beyit: 6. Beyit, 5. Beyit: Kılmazam zencīr-i zūlfü terkin éy nāsih beni // Ḥāh bir ‘āķıl ḥayāl ét ḥāh bir dīvāne tūt [FUZ]

Éy **Fuzûlî** dehr zâlinüñ firîbinden şaķın
Olma ġâfil er gibi depren işüñ merdâne tüt

155.

Fuzûlî

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün
Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Mürde cismüm iltifâtuñdan bulur her dem hayât
Ölürüm ger kılmasañ her dem baña bir iltifât
Yazabilmez leblerüñ vaşfin tamâm-ı ' ömrde
Âb-ı hayvân vërse Hızır kilke zulmetden devât
3. Ben fakîrüm sen ġanî vergil zekât-ı hüsni kim
Şer' içinde hem baña vü hem saña vâcib zekât
Cevher-i zâtuñdadur mecmû' -ı evşâf-ı kemâl
Bu şifât ile ki sensin qandadur bir pâk zât
5. ' Işķa tâ düşdüm **Fuzûlî** çekmedüm dünyâ ġamın
Bil ki qayd-ı ' işķ-imiş dâm-ı ta' alluqdan necât

156.

Velehu

Fe' ülün Fe' ülün Fe' ülün Fe' ülün
Mütekârib . - - / . - - / . - - / . - -

1. Cihân içre her fitne kim olsa hâdis
Aña serv-i qaddüñdür elbette bâ' iş
Medârisde tahķîķ-i mûy-ı miyânuñ
Deķâyıķda ortaya şalmış mebâhiş
3. Muvahħidlere kıılma inkâr zâhid
Mey-i vahdeti şanma ümmü'l-ħabâ' iş
Baña cem' olur qanda kim var bir ġam
Menem mülk-i ' işķ içre Mecnûna vâriş

⁶ jâlinüñ: zâlinüñ [FUZ]
155 ³ 152^a, [44/FUZ]

⁴ hüsni kim: hüsni kim // baña: banadır [FUZ]

⁴ 4. Beyit: 6. Beyit, 4. Beyit: Görmeyince ' işķını ĩmâna gelmez ' aşışķın // Yüz peyember cem' olup göstereleler miñ mu' cizât, 5. Beyit: Mazhar-ı âşâr-ı qudretdür vücûd-ı kâmilüñ // Feyz-i qudretten ġarez sensin tufeylin kâ'inât; qandadur: qanda var [FUZ]

156 ⁴ 152^a, [47/FUZ]

⁴ 4. Beyit: 5. Beyit, 4. Beyit: İki dîdesiz ' âleme Yûsuf u sen // Size yok cihân içre imkân-ı şâliş [FUZ]

5. ‘İzār u lebüñ vaşfin eyler **Fuzûlî**
Aña hem müfessir dérüm hem muḥaddis

157.

Fuzûlî

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Hafîf. . - - / . - - / . . -

1. Éy gönül yâri iste cāndan gec
Ser-i kūyin gözet cihāndan gec
Yā ṭama‘ kes ḥayāt zevḳinden
Yā leb-i la‘l-i dil-sitāndan gec
3. Mülk-i tecrīddür ferāḡat evi
Terk-i māl eyle ḥānumāndan gec
Lā-mekān seyrinüñ ‘azīmetin ét
Bu ḥarāb olıcaḡ mekāndan gec
5. İ‘tibār etme mülk-i dünyāya
İ‘tibār-ı ‘ulüvv-i şāndan gec
Ehl-i dünyānuñ olmaz āhireti
Ger bunı ister-iseñ andan gec
7. Meskenüñ ḥāb-gāh-ı vaḥdetdür
Éy **Fuzûlî** bu ḥāk-dāndan gec

158.

Velehu

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Cānı kim cānānı içün sevse cānānın sever
Cānı içün kim ki cānānın sever cānın sever
Her kimüñ ‘ālemde miḡdārıncadur ṭab‘ında meyl
Ben leb-i cānānımı Hızır āb-ı ḥayvānın sever
3. Başa dem düşdükce taḡşîr eylemez eyler meded
Ol sebebden muttaşıl çeşmüm ciger ḳānın sever

⁵

5. Beyit: 7. Beyit, 6. Beyit: Töküp eşk kūyuñda vaşluñ déler dil // Şaçar nef‘ için dane topraḡa ḥāriş [FUZ]

157

153^b, [51/FUZ]

⁷

ḥāb-gāh: bezm-gāh [FUZ]

158

153^b, [82/FUZ]

Su ki ser-gerdān gezer başında vardur bir hevā
Ġālibā bir gül-ruḥuñ serv-i ḥırāmānın sever

5. N'olacaḡdur terk-i ' ıřķ étme **Fuzūlī** vehm édüp
Ġāyetī dérler ola bir bende sulṭānın sever

159.

Velehu

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün

Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. Āh eyledigüm serv-i ḥırāmānuñ içündür
Ḳān ağladığum ḡonça-i ḡandānuñ içündür
Serkeřteligüm kākül-i miskīnūñ ucundan
Āşuftaluğum zülf-i perişānuñ [içündür]
3. Bīmār tenüm nergis-i mestūñ eleminden
Ḥūnīn cigerüm la' l-i dūr-efşānuñ içündür
Ḳurtarmağā yağmā-yı ḡamuñdan dil ü cānı
Sa' yüm naẓar-ı nergis-i mestānuñ içündür
5. Vā' ız bize dün dūzahı vaşf étđi **Fuzūlī**
Ol vaşf senūñ külbe-i aḡzānuñ [içündür]

160.

Fuzūlī

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Her kitāba kim leb-i la' lūñ ḡadīşin yazalar
Rişte-i cān birle ' ıřķ ehli anı řīrāzeler
Bu ne sırdur sırr-ı ' ıřķuñ démedin bir kimseye
Şehre düşmiş ben seni sevdüm déyü āvāzeler

⁴ Su: Şol [SFM], 4. Beyit: 5. Beyit, 4. Beyit: Müşk-i Çīn āvāre olmuşdur vaṭandan ben kimi // Ḳansı şūḡuñ bilmezem zülf-i perişānın sever [FUZ]

⁵ 5. Beyit: 7. Beyit, 6. Beyit: ' Ākıbet rüsvā olup ben tek düşer él ağızına // Kim ki bir ser-mest sākī la' l-i ḡandānın sever, Terk-i ' ıřķ étme **Fuzūlī** n'olacaḡdur vehm édüp [FUZ]

159 153^a, [84/FUZ]

² miskīnūñ: müşkünün [FUZ]

⁴ mestānuñ: fettān, 4. Beyit: 5. Beyit, 4. Beyit: Yaḡtım tenimi vasl günü şem' tek ammā // Bil kim bu tedārük şeb-i hicrānın içindir [FUZ]

⁵ 5. Beyit: 7. Beyit, 6. Beyit: Cān vér göñül ol ḡamzeye kim bunca zamanlar // Cān ile seni bekledigüm ānuñ içindir [FUZ]

160 153^a, [72/FUZ]

3. Şeyhler meyhāneden yüz dönderürler mescide
Bî-ṭarīkatler gerek kim ṭoġrı yoldan azalar
Çäkler gögsümde şanmañ kim açupdur daġ-ı ʿ ışk
Göñlümün şehrine mihrün girmeye dervāzeler
5. Éy **Fuzūlī** yār eger cevri étse andan incime
Yār cevri ʿ aşıka her dem maḥabbet tāzeler

161.

Velehu

Mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün
Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Şifā-yı vaşl ḳadrin hecr ile bīmār olandan şor
Zülāl-i zevḳ şevḳin teşne-i dīdār olandan şor
Lebün sırrın gelüp güftāra benden özgeden şorma
Bu pinhān nükteyi bir vāḳıf-ı esrār olandan şor
3. Gözi yaşlularuñ ḥālin ne bilsün merdüm-i ġāfil
Kevākib seyrini şeb tā seher bīdār olandan şor
Ḥabersiz olma fettān gözleruñ cevriñ çekenlerden
Ḥabersiz mestler bī-dādını hüşyār olandan [şor]
5. Maḥabbet lezzetinden bī-ḥaberdür zāhid-i ġāfil
Fuzūlī ʿ ışk zevḳin zevḳ-i ʿ ışkı var olandan [şor]

162.

Fuzūlī

Mefʿūlü mefāʿīlū mefāʿīlū feʿūlün
Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. Éy gül ne ʿ aceb silsile-i müşk-i teruñ var
Vey serv ne hoş cān alıcı ʿ işveleruñ [var]
Acıtdı beni acı sözüñ tünd nigāhuñ
Éy naḥl-ı melāḥat ne belā telḥ beruñ var

³ Bî-ṭarīkatler gerek kim: Bî-ṭarīkatleri gör kim, azalar: āzeler [FUZ]
⁴ Çäkler gögsümde: Çāker-i gögsümde [SFM], daġ: tiġ [FUZ]
⁵ cevri: cūy [FUZ]
161 153^a, [100/FUZ]

¹ Zülāl-i zevḳ şevḳin: Zülāl-i şevḳ zevḳin [FUZ]

⁴ 4. Beyit: 5. Beyit, 4. Beyit: Ğamuñdan şemʿ tek yandım şabādan şorma aḥvālüm // Bu aḥvālī benümle tā seher bīdār olandan şor [FUZ]

⁵ 5. Beyit: 7. Beyit, 6. Beyit: Ḥarāb-ı cām-ı ʿ ışkum nergis-i mestüñ bilür ḥālüm // Ḥarābāt ehlinüñ ḥālin yürü ḥammār olandan şor [FUZ]

162 154^b, [91/FUZ]

3. Ol seng-i dile nāle-i zāruñ eşer étmiş
Éy dil saña bu zevk yeter tā eşerüñ var
‘Işk içre gönül déme ki ben bî-ḥodem ancaḳ
Éy ġāfil özüñden senüñ ancaḳ haberüñ [var]
5. ‘Işk ehline ol māh **Fuzûlî** nazar étmiş
Sen hem özini göster eger bir hünerüñ var

163.

Velehu

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Āşiyān-ı murğ-i dil zülf-i perîşānuñdadur
Ḳanda olsam éy perî gönülüm senüñ yanuñdadur
‘Işk derdi-y-le ḥüşem el çek ‘ilācumdan ṭabīb
Ḳılma dermān kim helākim zehri dermānuñdadur
3. Mest-i ḥāb-ı nāz olup cem‘ ét dil-i şad-pāremi
Kim anuñ bir pāresi bir nevk-i müjgānuñdadur
Bes ki hicrānuñdadur ḥācet ki ḳat‘ -ı ḥayāt
Ol ḥayāt ehline ḥayrānem ki hicrānuñdadur
5. Éy **Fuzûlî** şem‘ tek muṭlaḳ açılmaz yanmadan
Ṭablar kim sünbülünden rişte-i cānuñdadur

³ 3. Beyit: 4. Beyit, 3. Beyit: Peykânların ile ṭoludur çeşm-i pür-ābum // Éy baḥr şanırsın senüñ ancaḳ güherüñ var [FUZ]
⁴ ġāfil: yār, 4. Beyit: 5. Beyit [FUZ]
⁵ 5. Beyit: 7. Beyit, 6. Beyit: Çok baḳduġuña ġamze ile baġrın ezersin // Her kime ki baḳmazsın anuñla nazaruñ var [FUZ]
163 ³ 154^b, [97/FUZ]
³ 3. Beyit: 5. Beyit, 3. Beyit: Çekme dāmen naz édüp üftādelerden vehm ḳıl // Göklere açulmasun eller ki dāmānuñdadur, 4. Beyit: Gözlerüm yaşın görüp şūr étme nefret kim bu nem // Ol nemekdendür ki la‘l-i şekker efşānuñdadur, bir: her [FUZ]
⁴ ḥācet ki ḳat‘ -ı ḥayāt: ḥāşiyet-i ḳat‘ -ı ḥayāt [FUZ]
⁵ şem‘ tek: şem‘ veş [FUZ]

[MEṬĀLIʿ]

1.

Cemālī

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Yār içün ğavgā şafādur şanma anı ceng [ü] ħarb
Dilber-i şāhib-uşūlūñ sikkeseidür terki ħarb

2.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Eliflām oldu dāhil cem' a şūfī telh olup şöhet
Dirīgā muźmaħill oldu yine ma' nā-yı cem' iyyet

3.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. 'Acāyib serv-i bāğ-ı şun' -ı Hāğdur ol elif-ķāmet
Dirīgā hemze-i vaşl eyler anı va' de-i vuşlat

4.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Érişüp secde-i şükr-i cemāl-i yāra kıl ülfet
Görüp rūy-ı 'adüvvi ħasta diller dēdi āhü'l-mevt

5.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Sevüp Leylāyı Kays añmazdı ķat ķat
Éderdi 'aķlı olsa setr-i 'avret

1	154 ^a
2	154 ^a
3	154 ^a
4	154 ^a
5	154 ^a

6.

Velehu

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. Étme zamāna halkı ile var mu' āşeret
Eşkincedür 'avām-ıla 'örfi muşāḥabet

7.

Eyżan

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Riyā ehlinde yokdur zerrece Ḥaqq emrine niyyet
Varup mescidde gördüm dillerinde cümle kıdd-kāmet

8.

Cemālī

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Baña lāzım olan 'ömr-ile şıḥḥat
Diriğā kimsede yok aña kudret

9.

Velehu

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Cihānda ihtiyār étsem n'ola 'uryān olup bürüdet
Felek kimine atlas géydürür ömrüm kimine post

10.

Velehu

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

Hezec - - . / - - . / - - . / - - .

01. Nefs atına bindi çün o sulṭān-ı leṭāfet
Yārānı görüp dédi hemān kışkuna kuvvet

6	154 ^a
7	154 ^a
8	154 ^a
9	154 ^a
10	154 ^a

11.

Velehu

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri' - - . / - . . . / / - . .

1. Lâzım degül zamānede iķbāl-i taht u baht
Étdi bu demde berş bizi pâdişāh-ı vaķt

12.

Velehu

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri' - - . / - . . . / / - . .

1. Ben göstericek Kūhkene 'ışķ-ıla şan' at
Seyr eyleyen işin dēdi üstāduña rahmet

13.

Velehu

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Remel - . . . / - . . . / - . . . / - . .

1. Urdurur şöhet be-şohbet zevķini 'āşık-perest
Ger ele deffāf alursa ķor uşūla ķarb-ı dest

14.

Eyżan

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Remel - . . . / - . . . / - . . . / - . .

1. 'Işķ-ıla 'ālemde étdüm gerçi seyr-i kūh u deşt
Niçe kez baş-ıla cāndan geçmem oldu sergüzeşt

15.

Cemālī

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün

Hezec / /

1. Tōlandurduğın éli şanma zāyid
Taḥiyyāta oturdı şimdi zāhid

11	154 ^a
12	154 ^a
13	154 ^a
14	154 ^a
15	154 ^a

16.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Şeb-i hecrüñde mihri eylemek yād
Komağdur toğmaduğ bir oğlana ad

17.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Küşte-i şimşir-i bürrānuñ cihānda hoş geçer
Mürde-i sertiz-i ğamzeñden şehā kaṭ' -ı naẓar

18.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Benüm şanmañ fenā deştinde cāy-ı mut' imum vardur
Felekde gün gibi çün üç yüz altmış maṭla' ım vardur

19.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Egerçi dest-būsuñ nef' i mollālarda şāyi' dūr
Velī sāķinūñ ayağını öpmek baña nāfi' dūr

20.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Dehānuñ nefis-ile işbāt mā-beyninde bir sırdur
Lebūñ peymānesinūñ kemm ü keyfi zevke dā'irdür

16	154 ^a
17	154 ^a
18	154 ^a
19	154 ^a
20	154 ^a

21.

Eyżan

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Zemīn ü āsumān kim sen mehūñ mihrine ṭalibdür
Yüzüñe şubḥ-ı şādık beñzerüm dér-ise kāzibdür

22.

Cemālī

Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlün

Remel . . - - / . . - - / . . -

1. Nergisi çeşmüñe désem beñzer
Güş édenler dédi vü fīhi nażar

23.

Velehu

Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Serv dédüñm ḳaddüñe illā ki istiğnāsı var
Yüzüñe mişbāḥ oḳurdum n'eyleyim ammāsı var

24.

Velehu

Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

1. Hūblar şāhum ḥayāt-ı 'āliye mensüb olur
Lā-cerem ḥüsn-ile müsteşnā manşüb [olur]

25.

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Cihānı kû-be-kû gezdüm esāmīsin édüp ezber
Ḥaṭuñ dédüñleri kāfirdür ancak ḥāric ez-defter

21	154 ^a
22	155 ^b
23	155 ^b
24	155 ^b
25	155 ^b

26.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Vaşf-ı ruhsāruñla şî' rüm haylice zībācedür
Nazmuma çün hıl' at-i hüsnuñ senüñ dībācedür

27.

Velehu

Fā' ilātün mefā' ilün fe' ilün

Hafîf - . - - / . - - / . - -

1. Seng-i cevri-ile sîne olduğu pür
'Işk bünyādına binā'endür

28.

Eyżan

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. 'Arüz-ı dilde her beytüm dür-i yektāy-ı nādirdür
Başî-i hākde şan eşk-i çeşmüm baħr-i zāhirdür

29.

Cemālî

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Göñül tıflı piyāle sîğası çekmekde mähirdür
Bugün çün bezm-i dilde pend-i sākî emri hāzırdur

30.

Velehu

Mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

Muzāri' - - . / - . - . / . - . . / - . -

1. Nādānuñ işi cāhile dāyim ögünmedür
Şanur ğaraż cihānda hemān bir géyinmedür

26	155 ^b
27	155 ^b
28	155 ^b
29	155 ^b
30	155 ^b

31.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Vücūda gelmedi ' anķā ' adem mülki yuvasıdur
Hümāy-ı ṭab' ımuñ sīmurg bir kuşluk yuvasıdur

32.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Değişmek ' aklı ' ışka pādişehlikdur désem haķdur
Güzel sevmek begüm ṭab' -ı selıme mālİK olmaķdur

33.

Velehu

Mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

Muzāri' - - . / - . . . / / . . .

1. Pür naḥl olup bezendi şükūfeyle sebze-zār
Oğlancığın sevindürene döndi nev-bahār

34.

Velehu

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Serverā hoş geçelüm sāye-i lūṭfuñda ne var
Bir elüñ gölgecinin şal bize éy ḳaddi çenār

35.

Eyżan

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Ğam-ıla āh bu pür-kār perīşān eṭvār
Beni merkez gibi ortaya atup çizdi kenār

31	155 ^b
32	155 ^b
33	155 ^b
34	155 ^b
35	155 ^b

36.

Cemālī

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Cur' aña biñ cān vérüp almağda ħālüm yatlıdur
Müft ser ki rind-i dürd-āşāma baldan ıatludur

37.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Dēme vuşlat fülān gün rāygāndur
Saña kim dēdi kim bayrām kaçandur

38.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . -

1. Saltanat elde tolu bir cāmdur
Sekte-i şāhı kıru bir nāmdur

39.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Vişālün bāğınun kırbı benümdür
Murādum senden ancak bir dönümdür

40.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Müşteriyim gel eyā Yūsuf-cemāl alnı kıamer
Vaşluña biñ cān için ucuz şatanlar tiz şatar

36	155 ^b
37	155 ^b
38	155 ^b
39	155 ^b
40	155 ^b

41.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Cihānda mümkün-iken seyr-i dilber
Hayāl-i zıllı kıanda oynadurlar

42.

Eyżan

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Vaşl-ı dildāruñı gāhī gehī şık şık olur
Zevk-ı dilber bu cihān içre begüm şık şık olur

43.

Cemālī

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Bir meh-i Ken' ānı hūbān içre eyle ihtiyār
Dönme kim şehr-i Sitanbul içre Yūsuf kahtı var

44.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Bu felek encümeninüñ ne ' aceb zīneti var
Yine beñzer ki mehüñ gece güzün şöhet beti var

45.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Dilermiş k'ola hāk-i pāy-ı dilber
Niçün yā böyle geç geç deprenür yer

41	155 ^b
42	155 ^b
43	155 ^a
44	155 ^a
45	155 ^a

46.

Velehu

Mef'ülü mefâ'ilün mef'ülü mefâ'ilün

Hezec - - . / . - - - / - - . / . - - -

1. Dédüm ki hayâl eyler esrâr-ı lebûñ éller
Kâğıd yazuban dilber dédi varak-ı dîger

47.

Velehu

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Bîkr-i ma' nâ ki bugün mülk-i suhanda begdür
Gerçi kim beslemedür toğmış oğuldan yegdür

48.

Velehu

Mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Şanasun kapluca bir hûb-rûdur
Hudâyîdür o hâmmâm ıssı şudur

49.

Eyzan

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Ser-i Mecnûnı gördi şandı Leylâ kuş yuvasıdur
Teraḥḥumdan degüldür olda bir laḳlaḳ kudâsıdur

50.

Çelebî

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. Kim dédi ḥaṭ-ı la' lini efsâneye döndür
Mestâne şırâsın okuyup ḥâşiyelendür

46	155 ^a
47	155 ^a
48	155 ^a
49	155 ^a
50	155 ^a

51.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Şāhid-i pīr-i muḡān gerçi hilāl-ebrūdur
Haḡ budur duḡter-i rez daḡı bir içim şudur

52.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . . - / - . . - / - . . - / - . . -

1. Ehl-i derd içre raḡībūñ ḡadri çün ma' dūmdur
Ol ḡaruñ ḡālī çulı ' aşıḡlara ma' lūmdur

53.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Dēme şūr-ı vişālūñden baña ḡālūñ niçesidür
Tüfengüñ zaḡmı ile her gēcem ḡundaḡ gécesidür

54.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Hüsne ' işḡumuz éy ḡāce ' aceb ḡikmetdür
Haḡḡadur ' işḡumuz ammā ki ḡüsün şüretdür

55.

Velehu

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

Müctes . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

1. Girift-i ḡahve olup şunda ḡaldum éy dil-ḡır
ḡaraşu nāḡıyesinde şanasın oldum esır

51	155 ^a
52	155 ^a
53	155 ^a
54	155 ^a
55	155 ^a

56.

Eyżan

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Şanma bezm içre girift āhengini yoklar tırur
Ehl-i bezme nāy-zen barmağ hisābın gösterür

57.

Velehu

Mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlün

Hezec - - . / - - . / - - . / - -

1. Dédüm ki şehā ' āşıkuñuñ hālını bir sor
Yüzini çevirdi dédi gel maşlaḥatuñ gör

58.

Velehu

Mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilū fā' ilün

Muzāri' - - . / - - . / - - . / - -

1. Çarḥa fiğānımız hele bir ye's yankıdur
Bilsem bu top-ı āh daḥı ne perankīdür

59.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ūlün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Kapuñ kulluğı her dāyim işidür
Sikender de ' aceb sulṭān kişidür

60.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - -

1. Güneş dēnse yüzüñe gerçi ḥaḳdur
Velī mihr-i cemālūñ ḥorlamakdur

56	155 ^a
57	155 ^a
58	155 ^a
59	155 ^a
60	155 ^a

61.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Kamanup kaldı ruh-ı yāra bu çeşmüm nā-çār
Şanasın muḥalledī berk āti ḥasb-i neccār

62.

Velehu

Mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

Muzāri' - - . / - . - . / - . - . / - . -

1. 'İsā lebūñ ki mürde dile rūḥ-ı şānīdūr
Āb-ı ḥayāt anı eşidūr revānīdūr

63.

Eyżan

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Şol kıl oğlu güzelūñ kim kılcı kaplamadur
Bilmiş ol kim gedüğünde o nacaḥ şaplamadur

64.

Cemālī

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Terk-i dilber fikrin étmek 'aqlı başdan şavmadur
Mülk-i devlet sürmenūñ ma' nāsı oğlın sevmedür

65.

Velehu

Fe' ilātün mefā' ilün fa' lün

Ḥafīf . . - - / . . - - / - -

1. Kātı yükletme ğam yükin her bār
Müteḥammil degül dil-i aġyār

61	155 ^a
62	155 ^a
63	155 ^a
64	156 ^b
65	156 ^b

66.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Yolu ol mäh-ı nevüñ lâmi bu bezme uğrar
İç déyü cām şunar kıanuma etmek toğrar

67.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Dilā şemşirine cānı fedā etmek baña yegdür
Geçür tırini yāruñ şadra çün begden gelen begdür

68.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Cihānda atcılık şanma binüp ata segirtmekdür
Binici bir cüvān ile kıazık bāzārın étmekdür

69.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Hük-m-i pindār-ile 'ālem lādedür ālādedür
Perde-i kıānūnı yırtmaķ resmi kıarķ-ı 'ādedür

70.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Ėazālān çeşmler çün-kim baķup 'uşşāķı görmişler
Şaķal geldikde her perī yüzün ormana urmışlar

66	156 ^b
67	156 ^b
68	156 ^b
69	156 ^b
70	156 ^b

71.

Velehu

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. Éy nāši 'aceb naqd-i dil ü cāna kıyarsın
Her sīm-beden saña gümüş dërse uyarsın

72.

Velehu

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Mey ü maḥbūba ta'n eylersin éy zāhid gurūruñ var
Yüri 'ālem senüñ bildüm ki 'aqluñ yok ḥuzūruñ var

73.

Velehu

Fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Tāze vü ter gül ki la'lin cām-ı māhiyyetlödür
Rüy-ı yāra beñzemez gerçi ṭabaḳ şüretlödür

74.

Velehu

Mef'ülü fâ'ilātü mefâ'ilü fâ'ilün

Muzâri' - - . / - . - - / . - - - / - . -

1. Ğayrīlerüñ odasına dilber varup yatur
Baña ḥayāli ile vefāyı édüp yatur

75.

Velehu

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Beni bī-bāde kıyan şanma ki el ṭarlığıdur
Yārsız raṭl-ı girān kıy boğaz ağrısıdur

71	156 ^b
72	156 ^b
73	156 ^b
74	156 ^b
75	156 ^b

76.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Şanma şūfī kullanup misvākini ağzın siler
Yémege her dem etin qurbān 'ışkuñ diş biler

77.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Şā' irün saña murabba' dédügi bağlamadur
'Işq elinden ġarażı ħālını bir ağlamadur

78.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Şaff-ı bezmüñde senüñ merd olan aşhāb-ı nazār
Zen-i dünyāyı şehā çengilere bağışlar

79.

Velehu

Mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

Muzāri' - - . / - . . . / / - . -

1. Rindāne tevbe eylemeden yok-durur zarar
Şu aqduğı yere çü meşe[1]dür yine aqar

80.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Güllerüñ açılmağa çün intizārı yazadur
Serv-i kıddüñ bağ-ı 'ālem içre her dem tazedür

76	156 ^b
77	156 ^b
78	156 ^b
79	156 ^b
80	156 ^b

81.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. H^vāb-ı gâfletde yatan menzil-i vaşla éremez
Yaşdanın yārun éşigin yaramaz düş göremez

82.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Dostlar gitdügüme olmya kim gam yiyesiz
Müdde' iye da' vīcuñ Bursaya gitdi déyesiz

83.

Velehu

Mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

Muzāri' - - . / - . - . / - . - . / - . -

1. Dil vérmeden garaž çü gamın çekmedür birez
Bu tekye-gehde gerçi konuğ umduğın yémez

84.

Eyżan

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Kūhken hāke güzāfen ser koyup öldüm démez
Éy ṭabīb-i cān u dil sağ baş yaşduğ istemez

85.

Cemālī

Mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

Muzāri' - - . / - . - . / - . - . / - . -

1. Döne döne cefāsı ile şorma hālümüz
Bu āsiyāb-ı dehr ağartdı şağalumuz

81	156 ^b
82	156 ^b
83	156 ^b
84	156 ^b
85	156 ^a

86.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Kūşe-i çeşmünde hālūñ éy gül-i bostān-ı rāz
Zāğdur kim bekledür aña yuvasın şāhbāz

87.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Dēme Mısr-ı 'ışğdur Yūsuf cemālüm gelse tīz
Érişince vaşlına anca déyesin yā 'Azīz

88.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Haşma atılmağda gerçi ad çıkardı tīrümüz
Līk keskinlikde andan nāmlıdur şemsīrümüz

89.

Velehu

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fa' lün

Müctes . . - - / . . - - / . . - - / . . - -

1. Nigār ile olan iş şanma kimseye dēnmez
Meşel-durur süñü cānā çuvalda gezilmez

90.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Seni teşhīş édüp ağıyār sirişkin silmez
Şöyle keşretdür eşigün ki it inin begenmez

86	156 ^a
87	156 ^a
88	156 ^a
89	156 ^a
90	156 ^a

91.

Eyżan

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Göñül nā-merd olanuñ ölse de köprüsini geçmez
Ko Hızır minnet ile kimsenüñ sovuq şuyın içmez

92.

Velehu

Mef'ülü mefā'īlün mef'ülü mefā'īlün

Hezec - - . / . - - - / - - . / . - - -

1. Serden çü hak ola haṭ ber-haṭ daḥı yazılmaz
Kucmaḵ bēlüñi ḥaḵḵum ḥaḵ incilür üzilmez

93.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Küçüçükden çün anuñ şevḵına 'ışret kıluruz
Sāgar u bādeyi biz üskürecükden bilirüz

94.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Ḥ^vān-ı 'ışḵında cihānda var-imiş çün dānemüz
Bilüñ anı kim severmiş bizi ḵayınanamuz

95.

Velehu

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. Girüp ḥammāma ol dilber fuṭāsın bağlayup ḵalmış
Görüñ 'āşıḵlar ol māh-ı cefā ḥod zelle bend olmuş

91	156 ^a
92	156 ^a
93	156 ^a
94	156 ^a
95	156 ^a

96.

Velehu

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Muzāri' - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. Hoş gelmedi mizācına ol eyledügi iş
Étse 'aceb mi tîşesi Ferhāda serzeniş

97.

Velehu

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

Hezec - - . / - - . / . - - . / - -

1. Her kıanda ise bulup alur şemme-i būyuñ
Harlı kıdurası degül éy meh seg-i kūyuñ

98.

Eyżan

Mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Meze bāde dükendi yāra söyleñ
Kabaķ tölmasına bir çāre eyleñ

99.

Cemālī

Fā'ilātün mefā'ilün fa'lün

Ḥafīf - . - - / . - - - / - -

1. Hüsnnin arturdu rūy-ı dildāruñ
Bıyığı haylī derledi yāruñ

100.

Velehu

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec . - - - / . - - - / . - - -

1. Dédüm şāmīye çün geldi şaķaluñ
Niçe billāh şimdi sidi hālūñ

96	156 ^a
97	156 ^a
98	156 ^a
99	156 ^a
100	156 ^a

101.

Velehu

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. Éşidüp hālını şormaz bu dil-i maḥzūnuñ
Ağzını şanki deve depdi şehā Mecnūnuñ

102.

Velehu

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. Baña kūyın vére Teñri tebārek
Yüri ḥācı saña Ka' be mübārek

103.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Her günü bir yılcadır çün kim firākuñ éy felek
On bir ay yigirmi tokuz gün daḥı n'étsek gerek

104.

Nevāyī

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. Cān gibi göñlümde sen gözden egerçi dūrsun
Mūrsun çeşmümde görmezsem seni ma' zūrsun

105.

Velehu

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ' Işk odı öñdin düşer ma' şūқа añdın ' āşıқа
Şem' i gör kim yanmadın yandurmadı pervāneyi

101	156 ^a
102	156 ^a
103	156 ^a
104	156 ^a
105	156 ^a

DİZİN

A

‘Abīdī	64 [g]
‘Ahdī	60, 92 [g]
‘Āşık	104 [g]
Āfitābī	114 [g]
Āgehi	61 [g]
Āhī	126 [g]
Āşafī	97 [g]

B

Bākī	29, 75, 81, 111, 117, 134 [g]
Behiştī	21, 56, 78 [g]

C

Cemālī	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103 [m]
Cevherī	80 [g]

Ç

Çelebî 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 [m]

E

Emrî 25, 59, 62, 65, 88, 93, 102, 105, 110, 140, 143, 147 [g]

F

Fevrî 108, 109, 115, 119 [g]

Feyzî 1 [g]

Figânî 129 [g]

Fuzûlî 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158,
159, 160, 161, 162, 163 [g]

G

Ğubârî 123 [g]

H

Ḥayretî 131, 138 [g]

Ḥıṣālî 2 [g]

Hüdâyî 132 [g]

I

İshāk	116, 118, 124, 130 [g]
‘İzārī	20, 23, 35, 41, 49, 68, 79, 137, 139, 142 [g]

M

Maḵālī	74 [g]
Mecdī	36, 42, 46, 50, 57, 72, 73, 85, 89, 94, 95, 99, 136, 145 [g]
Miṣālī	24 [g]

N

Nazmī	113 [g]
Necātī	122 [g]
Nev‘ī	26, 34, 47, 51, 71, 107, 121 [g]
Nevāyī	104, 105 [m]
Nihānī	37, 98, 106, 120, 141 [g]

R

Raḥmī	22, 66, 87, 91 [g]
Rāyī	28, 40, 58, 67, 86 [g]
Ref‘ī	33, 39, 70, 77, 84, 144 [g]
Revānī	127, 128 [g]
Rızāyī	27, 43, 52, 96, 100 [g]
Rūḥī	30 [g]

S

Şābirī	82 [g]
Şānī	31, 112, 133 [g]
Selmān	54 [g]
Sırrī	53 [g]
Siḥrī	103 [g]
Sürūrī	19 [g]

Ş

Şāhī	83 [g]
Şeff'ī	101 [g]
Şem'ī	125 [g]
Şuhūdī	44, 55, 146 [g]

Ü

Ümīdī	32, 45, 48, 76, 135 [g]
-------	-------------------------

V

Vālihī	38, 63, 69, 90 [g]
Veysī	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 [g]

KAYNAKLAR

- ÂHÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan:] Mustafa S. KAÇALIN: *Âhî Dîvân*: 70 s. Kültür Bakanlığı Yayınları / Yayınlar Dairesi Başkanlığı *Kültür Eserleri Dizisi* / 423.
- AK, Coşkun: *Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin)*: Bursa 2001, Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- AKTAŞ, Hasan: “Nazirecilik Geleneği ve Çağdaş Şiirimizin Ufukları”, *Hece Dergisi Türk Şiiri Özel Sayısı* (Mayıs-Haziran-Temmuz) 2001, S. 53-54-55, 282-294 ss.
- AKÜN, Ömer Faruk: “Divan Edebiyatı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*: İstanbul 1994, 9. c. 389-427 ss.
- ASLAN, Üzeyir: “Mu’îdî’nin Necâtî’ye Nazireleri”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/2 Winter 2009*, 29-78 ss.
- BÂKÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan:] Dr. Sabahattin KÜÇÜK: *Bâkî Divanı*: Ankara 1994, VII+472+3 s. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 601.
- BANARLI, Nihad Sami: *Büyük Nazîreler Mevlid ve Mevlid’de Millî Çizgiler*: İstanbul 1962, Yüksek İslâm Enstitüsü Yayını: 2, 24 s.
- EMRÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan:] M[ehmet] A[li] Yekta SARAÇ: *Emrî Divanı*: İstanbul 2002, 389 s. Eren Yayıncılık, Klasik Türk Edebiyatı Dizisi No: 1.

FUZÜLİ: *Dîvân*: Hazırlayan: Abdülbaki GÖLPINARLI: *Fuzuli Divanı: Ön-söz, Gazeller, Terkipler, Kıt'alar, Rubâîler, Lûgatçe, indeks, fihrist*, İstanbul ²1961, İnkılâp Kitabevi, 234 s.

FUZÜLİ: *Dîvân*: Metni baskıya hazırlayanlar: Prof. Kenak AKYÜZ-Süheyl BEKEN-Doç. Dr. Sedit YÜKSEL-Dr. Müjgan CUNBUR: *Fuzûlî Divanı*: Ankara 1990, 328+113 s. Akçağ Yayınları Genel Yayın No: 51 Türk Klasikleri / Divanlar: 5.

HAKVERDİOĞLU, Metin: “Mihri Hatun'un Necâtî Bey'in Şiirlerine Nazireleri”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/2 Winter 2009*, 522-551 ss.

□AYRETİ: *Dîvân*: Hazırlayanlar: Dr. Mehmet ÇAVUŞOĞLU-M[ehmet] Ali TANYERİ: İstanbul 1981, XX1+448 s. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No. 2868.

İLAYDIN, Hikmet: *Türk Edebiyatında Nazım*: İstanbul ³1951, V+158+[1] s. Üçler Basımevi.

İPEKTEN, Halûk: *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*: İstanbul 1994, VIII+337 s. Dergâh Yayınları: 152, İnceleme Dizisi: 21.

İSEN, Mustafa: “Divan Şiirinde Nazire Geleneği”, *Mavera*, S. 54 (1981), 24-26 ss.

İSĀĀ ÇELEBİ: *Dîvân*: Hazırlayanlar: Dr. Mehmed ÇAVUŞOĞLU-M[ehmet] Ali TANYERİ: *Üsküblü İshâk Çelebi Dîvan Tenkidli Basım*: İstanbul 1989, 378 s. Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları No: 15 Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2.

- KARAHAN, Abdülkadir: *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figanî ve Divançesi*. İstanbul 1966, 214+XXXI s. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları no: 1181.
- KÖKSAL M. Fatih: *Sana Benzer Güzel Olmaz-Divan Şiirinde Nazire*: Ankara 2006, Akçağ Yayınları/838 Eski Türk Edebiyatı/72, 183 s.
- KÖKSAL, M. Fatih: “Nazire Kavramı ve Klâsik Türk Şiirinde Nazire Yazıcılığı” *Diriözler Armağanı Prof. Dr. Meserret Diriöz ve Haydar Ali Diriöz Hatıra Kitabı*: Ankara 2003, 215-290 ss.
- PALA, İskender. *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*: Ankara 1989, Akçağ Yayınları Genel Yayın No: 54, 554 s.
- REDHOUSE, Sir James: *Türkçe/Osmanlıca-İngilizce Redhouse Sözlüğü*: İstanbul ¹⁸2000, Sev Matbaacılık, 1292+46 s.
- REVÂNÎ: *Dîvân*: Hazırlayan: Ziya AVŞAR: *Revânî Dîvânı*: Ankara 2008, 293 s. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü: 3145 Kültür Eserleri: 428.
- RÜHÎ: *Dîvân*: Hazırlayan: Coşkun AK: *Bağdatlı Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin)*: Bursa 2001, I-II c. 1062 s. Uludağ Üniversitesi Yayınları Yayın no: 11-016-0337.
- SARAÇ, M[ehmet] A[li] Yekta: *Klâsik Edebiyat Bilgisi Belâgat*: İstanbul ⁵2007, 326 s. 3F Yayınevi Yayın No: 32.
- ŞEMÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan:] Murat Ali KARAVELİOĞLU: *On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizrenli Şem'i'nin Divanı'nın Edisyon Kritiği Ve İncelenmesi*: 2005, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları

Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk
Edebiyatı Bilim Dalı, c. 1-2.

NECÂTÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan:] Ali Nihad TARLAN: *Necati Beg Dîvânı*:
İstanbul 1963, [II]+XXVIII+557 s. Milli Eğitim Bakanlığı
Yayınları: 3066.

NEV'Î: *Dîvân*: Hazırlayanlar: Dr. Mertol TULUM-M[ehmet] Ali TANYERİ:
Nev'î Divan: İstanbul 1977, XIII+[3]+607 s. İstanbul
Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2160.

TÂHİRÜ 'L-MEVLEVÎ: *Edebiyat Lûgatı*: [Hazırlayan:] Kemâl Edip
KÜRKÇÜOĞLU: İstanbul 1973, Enderun Yayınları: 3, 184 s

TARLAN, Ali Nihad: *Şiir Mecmualarında XVI-XVII. Asır Divan Şiiri*:
Revânî-Hayretî-Haverî-Âhî-Peyâmî-Sânî: İstanbul 1949,
İstanbul Üniversitesi Yayınları Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve
Edebiyatı no: 356, 110 s.

TEVFİK FİKRET: [Hazırlayan:] İsmail PARLATIR. *Dil ve Edebiyat Yazıları*:
“Nazîre-perdâzlık”: Ankara 1993, Türk Dil Kurumu Yayınları /
534 Türk Yazarları Dizisi 1, 13-17 ss.

TÖRENEK, Mehmet: “Recaizade Mahmut Ekrem'in 'Bülbül' Redifli Şiiri
ve Ona Yazılan Nazireler”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat
Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 14 (2000), 169-185 ss.

ORİJİNAL METİN

ای خصالی کلغا مله صحن کلده	بر جوان و پسر شاه و شاه و شاه
غزل و ستی	
نام که بقا و غنیمت او را کمالی	ای دل و ناله ندان رنج و کمالی
بزم میده اند و کمالی را کمالی	اولدی مجلس شادی با کمالی
دامد کسین من جان ز کمالی	بوی طوطی او کسین من کمالی
حاکم یار او لاله جان کمالی	کوزینه کسین من کمالی
نال و میسی بی پد او لاله کمالی	غم و کلاله کسین من کمالی
بی پستون غم بی ناله کمالی	وارسون شادی با ناله کمالی
و می او لاله کسین من کمالی	بوی طاق و کمالی کمالی
عاشق پسته دل کسین من کمالی	کسین من کمالی کمالی
سدا سکندر ایک و مقول کمالی	آه ناله کمالی کمالی
و پسته کمالی کمالی کمالی	موج خمر ناله کمالی کمالی
فیض نیش در افق با نغمه کمالی	رستم خاندان کمالی کمالی
اول کرمل کار کمالی کمالی	لطیف احسان کمالی کمالی

بار بر صله جاندر خست فاقونجه	غبنی پست سوزی اندوه دانی
بر کوندر او جوان شاه و کمالی	مدح این کمالی شاه و کمالی
اولدی او کمالی کمالی کمالی	فرقت یار دانی کمالی کمالی
بوی خست دانی کمالی کمالی	بیریزد پسر و کمالی کمالی
نظیر و مضامین	
حکمت غنیمت رسته حکما کمالی	اولمین قوندر صاوق علما کمالی
عالم پست سوزی کمالی کمالی	بوی فایره کلوب با صبور کمالی
بسیه نقل و کمالی کمالی	راست کمالی کمالی کمالی
جان شایر المین ال عبا کمالی	کریا نشسته زبانه دانا کمالی
حق بوی کمالی کمالی کمالی	فیض طر خوشتر کمالی کمالی
نظیر و مضامین	
کورد ز جام شربی حکما کمالی	عاشق خوبرو ز علما کمالی
باشد ناله کمالی کمالی	قاسمی سوزی هر کمالی کمالی
اولدی او کمالی کمالی کمالی	ای کمالی کمالی کمالی
بوی کمالی کمالی کمالی	مفت اقبال کمالی کمالی

دور زندگانه فلان و لادن خطبه	دور زندگانه فلان و لادن خطبه
کوه مرند اوله و لادن خطبه	کوه مرند اوله و لادن خطبه
دور زندگانه فلان و لادن خطبه	دور زندگانه فلان و لادن خطبه

[illegible]

طوره طوفان بود بر سر کمره در باده	طوره طوفان بود بر سر کمره در باده
سوفی ارشدی صانعی می بود	سوفی ارشدی صانعی می بود
نقا لریو در غشای تلک لکین	نقا لریو در غشای تلک لکین
منبر لریو در غشای تلک لکین	منبر لریو در غشای تلک لکین
انچون تیر تیر کانک در لریو	انچون تیر تیر کانک در لریو
کمان برو کمان صید جانچون	کمان برو کمان صید جانچون
سپهر رویا در کوشید و طوفان	سپهر رویا در کوشید و طوفان
لبک سر لریو در صفا غشای	لبک سر لریو در صفا غشای
سنگ لریو در کوشید و طوفان	سنگ لریو در کوشید و طوفان
طوره طوفان بود بر سر کمره در باده	طوره طوفان بود بر سر کمره در باده

ویسی

طوره طوفان بود بر سر کمره در باده	طوره طوفان بود بر سر کمره در باده
سوفی ارشدی صانعی می بود	سوفی ارشدی صانعی می بود
نقا لریو در غشای تلک لکین	نقا لریو در غشای تلک لکین
منبر لریو در غشای تلک لکین	منبر لریو در غشای تلک لکین
انچون تیر تیر کانک در لریو	انچون تیر تیر کانک در لریو
کمان برو کمان صید جانچون	کمان برو کمان صید جانچون
سپهر رویا در کوشید و طوفان	سپهر رویا در کوشید و طوفان
لبک سر لریو در صفا غشای	لبک سر لریو در صفا غشای
سنگ لریو در کوشید و طوفان	سنگ لریو در کوشید و طوفان
طوره طوفان بود بر سر کمره در باده	طوره طوفان بود بر سر کمره در باده

ویسی

طوره طوفان بود بر سر کمره در باده	طوره طوفان بود بر سر کمره در باده
سوفی ارشدی صانعی می بود	سوفی ارشدی صانعی می بود
نقا لریو در غشای تلک لکین	نقا لریو در غشای تلک لکین
منبر لریو در غشای تلک لکین	منبر لریو در غشای تلک لکین
انچون تیر تیر کانک در لریو	انچون تیر تیر کانک در لریو
کمان برو کمان صید جانچون	کمان برو کمان صید جانچون
سپهر رویا در کوشید و طوفان	سپهر رویا در کوشید و طوفان
لبک سر لریو در صفا غشای	لبک سر لریو در صفا غشای
سنگ لریو در کوشید و طوفان	سنگ لریو در کوشید و طوفان
طوره طوفان بود بر سر کمره در باده	طوره طوفان بود بر سر کمره در باده

اوالتیکه کم الحکمه خمر الی علاج	جسم و جمود و دودنی رشت جانم
ایکی کو نم صاکن اولمشد نیم کو خراج	یا قنبر راه خیا که شکسته قندیل
ایتمپسیدی که غرق غشمت کجاست	در دود خندراج قدر الی کو دینی حسی
غزل رحمی	
قلوب یاشین و کلمه خشم مسکن	اغدا حاکم فراقه و نم شراب
کو یا شفقده طالع اولو انا	کلکونی جابیس کور نسجه نکار
زنجیر کو حالین لعلان	عکس لکله دیدیم اولور عجب
تور دیدیم محبس اولبد کین	شکار نم اوزره کی کو دینن پاره
اولدی چمنده آلاک حاکم خراب	کون کو درمک نخل در زلاله حما
نظیره عذاری	
زنجیر کو کو دینی نعلان	ساقی ایچ خشم کلدی سر کین
او کیندی سیجک ایدر کین	نارغیل یوره کینه خشت و لک
اولی یایی کو یک بو زلف انا	لوح فلکده ایچ درمک کونیم
میدانه تور دی چادر آلی جاتین	عیش الین شراب نذران می
طوشت یوزیم دم چشم نقاب	نما خفتلو یاشیل عذاری جاتین

پیش شربان باطنی که که علاج	زاهد قاشقین قوسود ایا مین
کوندر خلقت سن دور تو خراج	خطاشیکه یاجینی فست ایتیم
عیمکم ایزیم کمالونو تو فینده	زلفیکه عارفانه زده ای عین
تابر مندی ویر سلطنتینا	غمره سودای خالکونو ایا مین
چنچیک سیکند و ایا ایلدیر	ای پوری جام جم و نعلان
نظیره عذاری	
کورده عالم جام می که نازک	خاطر و خرد طوق کین اول علاج
دیدیم خیر سیکر و باد اسر کلا	عارض کلو سیم دشمنان طوق
هر بری خیر سیم تر اولور خراج	ایلمردک کلو طوق نعلانی سیکر
صنغی و اکرند و یاجی کلدی قون	خاندیم کلو سیکر خیر عانی او ک
ای عذاری کوردم کشتی کوزی	شاه تقدیر طوق کین سیم
نظیره بهشتی	
کومصلای باران زده کندر بلو	عاشق کاشق نقدن ایا او خراج
پادشاه اولند لدر می کلا خراج	برن کوندر ریش نقد جان آیت

روشن صبا دان کلک رسا غوغا سازد	روشن صبا دان غوغا غوغا سازد
ویردی باغ فغانه کسبه بر وینا	کلک رسا غوغا غوغا سازد
بلشوز دیا ده نوعی بند و کزینا	صورت کشنده وحدت عالم برین
نظیره رضایی	
مطلبی کجا دیا د اولوغ نامرد	ایته بچی مقصود و دوزیر کزینا
کس لک کزینا لوتک کزینا قلم	منت ایتیر کزینا لوتک کزینا
الماشدر بوجها د بیلک شید	کاه نالان کاه لوتک کزینا
کیز لک د باغ عالم کزینا	عزیزد رزین کزینا چرخ
چون کلک رسا کزینا	کلیات کزینا برادر اولما
غزل بریلی	
ایلدک تکیه عیسی آباد	یار ایدر قصبه خیار
اولدی پیلک پیلک خدود	ایرودی کزینا قلم
کچهره قمر داریک کزینا	نام اغیار چرخ و قلم
دیگه نواز خدیج جان	کودک تیرنی سون
اکر ایتیر کزینا	جانب دلدار قوال لور

تاریک لوتک خا د اول کزینا	کولور کزینا چرخ و قلم
اوکیند ویردی لوتک کزینا	مجلد کزینا کزینا
فاش لوتک کزینا	کیزد کزینا کزینا
کون کزینا	طوتدی کزینا
اول کزینا	بیلک کزینا
غزل امری	
کوردی لوتک کزینا	اکونست کزینا
کچیل اولور کزینا	بیلک کزینا
تجیر کزینا	قلمدی کزینا
چهره کزینا	الماشدر کزینا
امیر دیا کزینا	چون کلک رسا کزینا
نظیره نوعی	
اولدی ولت کزینا	سود کزینا
اشک کزینا	اولدی کزینا

خاذه شقی بن تدم بناد	طاشی بونی کرچه نود
سرنه شوی که دریم بیلو که	بوسه که که آبی نخل است
قامت یاره چاره او که	اولین پسر در بدو
بن او پس از نامه شوی	پسین آتش اویش
بهره سپه نول اولدی	اولینجی آبی تهراراد
نظیره امیدی	
خسروا عالمی طوطی	سویله شیندن کله نول
میله یروکل اول کله کیتی	نازنین جسمی تله کون
حلقه ذره کله ریوسی	خیلی دندی یوزی دن
نه نوسه و لاشو قون	تشنه پس کله یوزی
توک لالای میدی بند	بهره اولدی افندی نکر
نظیره رفی	
بنی بوسه ایله ایتمدی	دا اولعلی بیهرون او
یوسه طوتالی قد کون	قوی القلق ایتمدی
اولدی نیشک تیر کله ک	اغزه داد و دغانه فیش

بند پشه شاکر ترمید	الغردن نکل کله جره در	ایلدک ده در که و قنی	لب خدایک اقلدک یاد
کله وصف ایلمی و غیر	بلبلک ناله لرندن	اولدی رکت یار تاج	بنی یاد ایلدک احیا ایلدک
بند کی پاچه لطیف	خندکدن مددا تیراراد	ناله کسنه زکین خیر	تیر سر کله بر ایتدی
اولک شش لب یار	اولریم الین ندان	قد بالاک تیر شیش	یوری پی و سوزار یوری
کنج اپ ارمغانی او	دل ویرانه می ایلد	اولدی پسر و غرمان	قاشک قی لغینه و شمشک
نوله بدنام محبت اوسم	سرو حیا باقی قلو چون	سکا قول اولدی مطبق	باقیه امر ندر پس طام
نظیره ثانی			

آنکس که سر زان آفرود افلاک	محبت تشنگان شهر در باغ گل
باشند منور و در او در آفتاب	لطافتی سامری محبو که لوتی
اید ز انکس به ششم خوش دین	نیم چاره اولوی مردم او لوتی
که بود اندی سر بر جبینش	فروق زانک او جند و دندی
فردی را به محبتی که خرد و مهر	امید خالص به یار برتر از یاری
غزل نهم	
علم بر او ان بود که کوکب جان	عاشق سیم که بوس لوتی جان
مهر که شمع کوکب جان	ایمان و اقبال لوتی جان
تینگلی در او در این چرخ	تیر او را با شمشک شمع لوتی
اول شمع کیم قیامت در کربان	اولدیر قیامت لوتی جان
خار و قوت کاش عالم در دمان	اول کله بر شده کی کیمی نمان
نظیره و کله	
ای عاشق غنچه باغ جان	سیدان که یار خان آلوده بجان
میرچه پروانه ز شمع کیم بجان	نور و غلامی که او را مهر عالمان
تینگل و خرمه خادم که مظهر بجان	و دست کاران که یار تیر تیر

و صفی ابدی بی کیم قوتی	انفیک ادنی قوتی	طو شوقا می و زلف یار
غزل نهم		
صلوات جمع تو با ما کاش گل	اولدیر زان شمع باغی و زلف	عاشق تو
با اوردن بلا در کمال جان	دکله کوکب لوتی و زلف	کله کل
سر زلف کیم و شمع باغی	سینک کیم لوتی و زلف	کله کل
نکله کیم و شمع باغی	اولدیر زان و زلف	کله کل
کوران ترانه و زلف و کله	صنوبر شمع و زلف	کله کل
نظیره و کله		
لطافت زلفی باغی	محبت زلفی	کله کل
با تو یقین باغی	زلفی	کله کل
قیامت جمع لوتی	فرام اوردن	کله کل
و زلفی لوتی	زلفی	کله کل
غلامی و زلفی	کله کل	کله کل
نظیره و کله		

اول کمان برودم و سینه بجان	کوهن آوای غمگین جان جانان
آفتاب طوق سیمین او را آفتاب	میرجه آه ناله هم که بر جانان
عسرتی ز معاولی الزیو	بی ستمی که بون و سینه دانه
کل و کل و خون بدیدم چو کین	نشته خواران و قضا قاتان
بیل فریاد ایدم دیو غاری	بی ستمی که بون و سینه دانه
نظیره محمدی	
تو و سوب عاشق که اشک کیمیان	سکوت آوای تیر تو تو تو تو تو
ز لعل کین و پیر زان و جی	طوق بخیر بنان که کیمیان
لبیک غمگین کیمیان	تشفک او سینه طوبی بن خیمیان
که چه حال دنی خیمیان	اول شمع خونی تو تو تو تو تو
اگر چه یزدان محمدی کی کیمیان	کیم سوب کیمیان مرید باین
نظیره رضایی	
دیدم سی قطره اشک کیمیان	ای شمع باران جسته دانه جسته
کاه قان غمگین کاه و لور و لور	صوفی عسکر در دانه جسته
خون صک کیمیان کیمیان	سیر بون کیمیان کاه و لور و لور

ای مرغی بر این اشک خیمیان	بن صوفی ناله جسته کیمیان
نقد جانان و سیمین دانه	واله بن شمع کیمیان
نظیره رفیعی	
اول کمان برودم و سینه بجان	دستنی قان صوب بن کیمیان
تو و سوب عاشق که اشک کیمیان	دانه کیمیان کیمیان کیمیان
کل و کل و خون بدیدم چو کین	اعلی طایفه کیمیان کیمیان
بیل فریاد ایدم دیو غاری	نشته خیمیان کیمیان کیمیان
نظیره زالی	
یار بندان چمن اشک دانه	قیمی نظم دیو کیمیان
خون بدیدم چمن اشک دانه	که سوب اسم و قیم کیمیان
جام کوس لیدی لعل کیمیان	قاسم کیمیان کیمیان کیمیان
واغلب دانه کیمیان کیمیان	شول کیمیان کیمیان کیمیان
نیمه کیمیان کیمیان کیمیان	باله کیمیان کیمیان کیمیان
نظیره غداری	

شادی و مهر و مکمل چوئی غنای و	کودن کلون ششم رینه شمشاد
نول پسند کلون یزدی و دل خال	کنج بلا ده کلون کج هم کلون ششم
او د او روز او کو بر کی بیج میوزار	اکلیمو بچر دل بر سوزان او توکل
ای و چو فصل می چو او کو بر	نار و نایند می قادی قادی
سر کو کو بر شاد رنگی کبی بر خار	اول بی نظیر قادی در آینه
غزل نوعی	
آب در زرد و بنای کج او کو بر	قیسمه حیات قیسمه فکر و کار
اول کلون عشق و دل و یوزی	برای که خار و طبعی و بر یک عیار
دل شیشه زیند خنجر و یوزی	یا شین سینه زنجیری و کریم
دفعه ملال در یزدی و کج	اشک و واژه اول و قند یا شاد او
نوعی بخون او در روز و کج	قد کج و کلام تعلیمه ال و
نظیره امید	
بر باره خط و خط و خط و خط	آید قیامه سپیده اول شمع
قدین ملال کج او کو بر	محراب طایقی و دی لدره باش
ویرینه آینه لطف ایله زینما	خود بین و لو کو کج و کج و کج

ایر شومش ران مقصود و قنار	ایر شومش ران مقصود و قنار
پایال سپیده ران مقصود و قنار	پایال سپیده ران مقصود و قنار
غزل شومش	
جام میدان می او لاله غدار	چون که سپیده غنای او لاله غدار
کیرو بن سپیده غنای او لاله غدار	سیری او لاله غنای او لاله غدار
یوزی و با صید قدم و یوزی و با صید	خاک لاله چو کجی غنای او لاله غدار
لعلکی با وید و بن سپیده غنای او لاله غدار	دیده و بن سپیده غنای او لاله غدار
ای شومش ران مقصود و قنار	بویج کاسی و کج و کج و کج
امیدی	
یامین طاق و کج و کج و کج	کردی کج و کج و کج و کج
التون کج و کج و کج و کج	فلسه حیات و کج و کج و کج
عشاق بی نوایه و کج و کج و کج	نالم عجبی و کج و کج و کج
بهرش آتش و کج و کج و کج	ایروی یار و کج و کج و کج
خطه دار و کج و کج و کج	شاید امید و کج و کج و کج
مجدی	

چندکاره اسلوب ایستاده	ایده و شکر بدی و بدی و بدی
یا پیرنای چشک قلم استوار	بنای قدرت اول کی طاعتی
اختیار قوتش مصفا بود	زلفک اندر و یکدال تشنه زخم
کود ز خیال و بی چو فکر زلف	اکند در بر زنده دیوانگی
بر کوان این بدی خال پرده زلف	نوعی غمناک و نه بدی
نظیره رضایی	
بر چشمانی غمناک و کفایت	سپندلی که بدی خود چنان
عمر که کل او جانتد این عین	بانج اچیز که بدی چشم بدی
بودن تو لاف و بی چو زلف	طاف که بدی که بدی چنان
غنی چمنده اولی نوانا و ستار	شاه باها و چون قوت اولی
چون قبله سمت اقرار است	کو که بدی سالار و بی بی
نظیره پیر	
در پیر جمعی و اگر شهنشاه	آدم را و در کور کی شکر
کو که بدی که بدی که بدی	وصف ابدی که بدی که بدی
خان کز نوانا و بدی که بدی	کلزار و صلح و بدی که بدی

میوب احسان و از شکر	تقل لک با دانه لک در عین
وارب میدی بدی که بدی	جور و خیار بدی که بدی
نظیره عذری	
دو پیرین که بدی که بدی	کیردی سلب که بدی که بدی
کوزن اچیز کی که بدی که بدی	سیندیرین که بدی که بدی
قوری بدی که بدی که بدی	الین زلفه خال که بدی که بدی
دیک صوفی که بدی که بدی	الدوب با دانه لک در عین
ملک و ملکه که بدی که بدی	در دانی سامین صد و زلف
نظیره محمدی	
او کی که بدی که بدی که بدی	استد کم که بدی که بدی
به دین که بدی که بدی که بدی	سکا فاش که بدی که بدی
ای سلب که بدی که بدی که بدی	بنو که بدی که بدی که بدی
بله خلی که بدی که بدی که بدی	خیلی که بدی که بدی که بدی
انج و خلی که بدی که بدی که بدی	بر دین که بدی که بدی که بدی
نویس	

لعل شیرین سبک سبک با لک	قند کوه سپید آتش کوه
اندیشه شیرین با دگر	چار سوی در دهن کوه در
بکر ز اول طفل کوه کوه	خم نایده صراحی ای ساس
ای پشته کوه یزدان	نخچه قلعه نازنی صوفی
در عشق کوه خجسته	توک علاج لک کوه شسته
نجدی	
که تو دی با چرخه زان	ایسن اول لک جهان با
دو کوه و اول کوه کوه	ما تخم بر دانه زبنت
کوه زنه شسته صوفی	کم قویب کوه کوه
صالح کوه پس در پاج	ایکی لک و لک و لک کوه
اهدان کوه کوه	خسته کوه کوه کوه
زبانی	
اول زین کوه کوه	اوج اعلا دهب کوه
باشی اوردت کوه کوه	از لک کوه کوه کوه
پس مسما کوه کوه	مقدوره نشانه کوه

بر خط زور کوه کوه کوه	مقدوره کوه کوه کوه
صدوق کوه کوه کوه	پس کوه کوه کوه
مسلان	
سحر و افسوس کوه کوه	شکر کوه کوه کوه
دل کوه کوه کوه	سور کوه کوه کوه
اول کوه کوه کوه	رو و کوه کوه کوه
غم کوه کوه کوه	اغری کوه کوه کوه
طنین کوه کوه کوه	مید کوه کوه کوه
مهوری	
کوه کوه کوه کوه	ناید و کوه کوه کوه
ای کوه کوه کوه کوه	دانه کوه کوه کوه
ای کوه کوه کوه کوه	عین کوه کوه کوه
خسته کوه کوه کوه	نار کوه کوه کوه
ای کوه کوه کوه کوه	دانه کوه کوه کوه
مهوری	
کوه کوه کوه کوه	ناید و کوه کوه کوه
ای کوه کوه کوه کوه	دانه کوه کوه کوه
ای کوه کوه کوه کوه	عین کوه کوه کوه
خسته کوه کوه کوه	نار کوه کوه کوه
ای کوه کوه کوه کوه	دانه کوه کوه کوه

کوشن آفتاب صمد که آفتاب و خورشید کوشن آفتاب صمد که آفتاب و خورشید	کوشن آفتاب صمد که آفتاب و خورشید کوشن آفتاب صمد که آفتاب و خورشید
کوشن آفتاب صمد که آفتاب و خورشید کوشن آفتاب صمد که آفتاب و خورشید	کوشن آفتاب صمد که آفتاب و خورشید کوشن آفتاب صمد که آفتاب و خورشید

سران سلطان مبینی نسکی دیو کده	سلطان شمس شاکر نسکی ضیف تشدر
نوعی	
لبک طایفه کز یو و ده کلبی دارد	دولک کصفیتی تیر اولو دود و دود دارد
غرض مهر جالک لد تصویر تیر و عزم	کشتی هر جهانه بیکی کوک کفک مسافرو
توی بسته د باکی لبک تر جود فرود	شوم طمکته قار اولو دلی اعلی
اولو شایه کوک که چه سره قار کما	د با کلک مسایک نصفه کلک کما قاض
ضمیر که کچ کلک بر دور و دم	نه امر کز ایتیمیل نوعی میان جاضدر
مجددی	
الفردن تکلک اعلانی غودنی	ولی داند باندی امر کیک کیک پیسید
د با کک و قوشند کچون ایرو	اکما اکما قلمر ساقیا بود و دود دارد
خلک چو جند خا رج کلک و دود	بکام صولطینی قوی کلک یورلی کلک و دود
اتوب سیکل لورین لورین و دود	کچو کچو کچو کچو کچو کچو کچو کچو
بیو بیو کچندی لک کچو کچو دود	سرسرک یو دود و خوج کچو کچو کچو
مجددی	
چشم محنت دیدار عاشق پر خا بد	عشق کلک از نه تیر شکر کلک کچو کچو

چمن ل سو قو ک اندیشه لوزا	چمن ل سو قو ک اندیشه لوزا
ایو پو چو قو قو قو قو قو قو قو	ایو پو چو قو قو قو قو قو قو قو
سحر مصلحت چرم قو قو قو قو قو	سحر مصلحت چرم قو قو قو قو قو
شرابی محکمه دود کچو کچو کچو	شرابی محکمه دود کچو کچو کچو
نوعی	
شرب طبع عقیده نیرانی زنی تشدر	شرب طبع عقیده نیرانی زنی تشدر
مرغین شیم سیم کوا لک خیل یا	مرغین شیم سیم کوا لک خیل یا
آنی قشیری با خیم خیم تشدر	آنی قشیری با خیم خیم تشدر
کوکل سر و آنا سا کوفی و ریا تشدر	کوکل سر و آنا سا کوفی و ریا تشدر
ملک لور سید لور سید لور لور	ملک لور سید لور سید لور لور
نوعی	
چمن ل سو قو ک اندیشه لوزا	چمن ل سو قو ک اندیشه لوزا
ایو پو چو قو قو قو قو قو قو	ایو پو چو قو قو قو قو قو قو
سحر مصلحت چرم قو قو قو قو قو	سحر مصلحت چرم قو قو قو قو قو
شرابی محکمه دود کچو کچو کچو	شرابی محکمه دود کچو کچو کچو

مرات حسن با ندره قاصص صفا کور	آینه نک صفا سمی در صورتی در
ناکه طوقدی سی محبت تغلیلی	کوکب کردی ز بهر باقی بود نه
امیدی	
بانه قصه سلطنت المیرا کور	سودای عشق لبر بود استلانی
کلدی تشدی خرقه دی بلایی	درد بلایی خشت کی بریدی با که
مرات جامی انظر الاصفای کور	ویرک یلرک آینه قلبه صفا
اوکوب کوکبه قریزای جان کور	شهباز زلفت یاره شایه در دیو
کوش المانی کلر چرسین اوانی	جانا امید پی امان ادا اید
رفع	
بغدی قادی قلمه کیم کور	زلفک اسپر اولدی استلانی
بسته الحی و جمعی کلر یایی کور	زلفینه صاندی برشته قهنا کور
وانجه بانکه حقت کلدی بلایی کور	جانا قریب کرچه کوثر نرستان
اولدی قیل کیم انجم یایی کور	ایلتدی کوثر نبی و نوری
قالتدی دو لکله فندی کور	یاشی کوثر دی غلر خاک مغنی
بهشتی	

چنک کیم چانه ناخلم مضرب	مطر بارم باره قامت خورشید
فی الشجر سفید الجند بر کرد اید	جسم بیننده نافی او رنگ
یاد و نیم اولر شصت فیه بر درید	غنچه لجه زالد کور باد کور
باغ عشق کیم کیم بر طوبای	چشم کیم باغ در ارون چیده
مقالی	
انکه سنن سرم بر خنجر سهر ایدر	کورم خورشید و سوسا ایدر
محنت و درد بلا عشق ایدر	نرم کاه چینه و ندر کاه خنجر
جمله عالم کوثر زده خنجر ایدر	اولدی جان با خنجر ایدر
اسما کیم بدو مهر عالم ایدر	آتش شوق و حکایت غم طالع
کوییا التوت نیش ایدر	دلدی بر پیر پیرم مثالی
باقی	
سودای ملک سلطنت المیرا کور	کوکب اسپر اولدی استلانی
صحرایی کیم کیم کیم کیم	وارا خنجره خالی کیم کیم
کوکله اوجدی خرقه دی	پیشینه کیم کیم کیم کیم
سودای نعلی نیش و شون مای	ای استلانی کیم کیم کیم

دیده مردم رفته ز کانه احوال است	تلموش پسین و طوب اسباب حق تعالی
آتش عشق است که در کانه احوال است	حاصلی فرس جان دود او را و جوی
باقی	
نظر اهل کمال صفایان کنور	باد شوال که غبار در جهان کنور
کو تو بر غبار صفت بمنزله جان کنور	کو یک سجده وقت منور
شرف تو را بخواه که لعل بهشت کنور	چرخ پسندن لای دیکه کو
می کلکون انچه بگزیده قان کنور	اشک حسرت یوسف زلال کنور
اندوه جموع ایلان عقلم بر تان کنور	زلفی اندیشه سپهر وار حشمت کنور
صباری	
کون کی شعله ویر شمع شبت	بزم نسیم که کجیب برده بان کنور
مرد در صبا که کانه احوال کنور	ساحل بحر پس سکه تن جان کنور
کو تو ب معنی ماه نوایان کنور	ایت پسین کی در شمع جان کنور
پیرایه و روح قدر جان کنور	ای خلیم روان پسین اسما کنور
سلک تلموش تو کانه احوال کنور	صباری جمله پسین دانه او کنور
شاهی	

ایر یک پسین کل مرغ قفس جان کنور	کو یک تان یون کی بند زان جان کنور
خواب کن پسین مرغی میران کنور	مهر پسین بند صومیر کل کنور
بوی گل مرغی قلمه کانه کنور	دانه خاکل چون لعل پسین طو کنور
مقلوبی آلیر جان پسین کنور	اشک می به دوش و دل پسین کنور
کمی بهوشیدن است که کنور	عالمی قد و کدر در میان کنور
قداری	
برایک مرغی کو در مرغ کنور	تبع یار لکه دل پسین مرغ کنور
برنج اچو با تو پسین دانه کنور	بو قدر باره می فقر تا پنج پسین کنور
برنجین طوبی پسین مرغ کنور	رشته یون و دلی را شیکان کنور
باد نسیم پسین مرغ کنور	رشته جمعی تو ب پای ز جان کنور
گلش جرمه قداری فقر مرغ کنور	مرغ دانه در حنا و غم معصا کنور
جوسری	
عالمی پسین کانه یون کنور	بی پسین و بال کو لکه و ران کنور
اونور در دانه قلمه شمشیر کنور	اشک خنک بند یون و دلی کو کنور
عشق تو بر راس تو جان کنور	صدا می پرده پسین دانه کنور

دکلمه سوز آه عاشقانه کی بجای نواز	چکار آسمان ناز و آتش نشانی
دکلمه کمان خوان لاله و مجدی شگفت	توبه و جویبار و زهره سال غزل
زیلی	
بدنه کویرین جان و کلام استخوان	حصا غشقه خنده غم و در زردان
تتم بود اغانی که غم را نه بود کلام	مجت شمسایه زرد که پیش نشین
دل پیکان یک جایی شمشیر	سحاب شوشه بزم تکیه بیکر یان
برادر که عالمی قاشق و زلف	دکلمه غم و لذت غم غلامستان
دکلمه پس قزق تو یک کلام	چند ناز و دل از چرخ اولان
محمی	
سند یاری که سحر شمع را نواز	صبا در محج کویر که بکری لایق
در و نیم خیمه در تکریم و خشنود	ایک لواحد رجا و کلام استخوان
شعر از نین کی غشقه غم	لایق خنده و قوری بشم و زربان
نه خان و کشت او را و کلام غم	موسیر کلام صلا شمسایه
در کلام خیمه غم که باده و آن	بوسه شکر او قوت لایق
امری	

جام احلیک یک غمینه جان کتور	جمنه جان کتور چهره سینه جان
دیده دایم و لاری شمسایه	عازفانه نری می بی سیر یان
تن طلوع و در المینه غم طاول	سیر کیمیک کو را دایره ماکتور
قلوباشه زید کلام کوزنک	بری با تو بری لسل بدخشان
دکلمه شمسایه کلام شمسایه	کلام بایجان فوری ایان
رفعی	
موسیر که آن حال رخ جان کتور	بجس غمفی در سیر یان کتور
کوردی صد که مکرور کلام خوشک	مژده ریا غمفی قالدرب ایان
دیر کورن هم که کلام خوشک	شتر بر بندوی دار لعل بدخشان
بستلایه زان جان با لایق	سربانی کیمیک شمسایه یان
مجرم کلام زان و کلام طوطی	رفعی سر بری باده و جان کتور
مجدی	
خراپا و جسمه و کلام استخوان	او محسنه خاند و قزاق کتور
مسافر قزاق سوسی پنج کلام کتور	او کیمیک غمینه سیر یان
خیال کلام کتور قزاق کتور	کوزنک صانده کلام کتور

صفای رخی رخی قلمی قلمی قلمی	لکوی خط و دانه دانه دانه دانه	قلم
کوب خال خال کوب کوب کوب کوب	رضایی کوب کوب کوب کوب کوب	قلم
شغی		
کمان بر و کمان چمن کمان چمن	شکر کمان چمن چمن چمن چمن	قلم
پیش روز و پیش روز پیش روز	کوب خال چمن چمن چمن چمن	قلم
لبیک لبیک لبیک لبیک لبیک لبیک	شرب لب لب لب لب لب لب لب	قلم
نکار چشم و بار و بار و بار و بار	بلاب خنده بود لب لب لب لب لب	قلم
شغی بر و صلا کمان لب لب لب لب	پلوس کس کس کس کس کس کس	قلم
امری		
کیمیک کیمیک و کمان خن و کمان	بقا قلم کوری و و و و و و و	قلم
صفای و کس و کس و کس و کس و کس	کلب و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
کلب و کس و کس و کس و کس و کس	چهر کس و کس و کس و کس و کس	قلم
کس و کس و کس و کس و کس و کس	اکر و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
اکر و کس و کس و کس و کس و کس	اکر و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
سحری		

خیال خن و کس و کس و کس و کس	سک مولا و کس و کس و کس و کس	قلم
کیمیک کس و کس و کس و کس و کس	اوس کس و کس و کس و کس و کس	قلم
اکوب و کس و کس و کس و کس و کس	دو و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
طایر و کس و کس و کس و کس و کس	رشی و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
سنانی و کس و کس و کس و کس و کس	درا و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
مجدی		
بر و کس و کس و کس و کس و کس	مال کس و کس و کس و کس و کس	قلم
سنانی و کس و کس و کس و کس و کس	و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
طایر و کس و کس و کس و کس و کس	طایر و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
نشان و کس و کس و کس و کس و کس	نشان و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
ایدر و کس و کس و کس و کس و کس	اوس و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
رضایی		
کلب و کس و کس و کس و کس و کس	کس و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
بنام و کس و کس و کس و کس و کس	قال و کس و کس و کس و کس و کس	قلم
الو و کس و کس و کس و کس و کس	صحن و کس و کس و کس و کس و کس	قلم

اکنون شهر و مکان خدایه نشانی است	کوب همی می عا شمس کیست
الذین چشمک عالم شراب غوان	یا خدایه خون جگر عیش عالم
وطنم غریب کیست کس نشانی	فیکده جسته غم غم کیست کس

منانی	
حصار در غم در غم در غم در غم	بدون زخم زخم زخم زخم زخم
اکبر پست او در کمر قوس زبانی	دکله سر بر جوش علی غم زخم
فلک جلا و کس کون الذین	شعاع نور از صدف خلک خلک
کوبین منم کور و در و در و در	شعاع کون آرد آرد آرد آرد
الذین غم غم غم غم غم غم	منانی غم غم غم غم غم غم

نوعی	
حکام صوبی و ادبک نشانی	تدوین کجای غم غم غم غم
سنگ عا شمس از جهاندن	سلو کور برین از غم غم غم
عدم مکتوم کون کون کون	دبا کون متاع عالم کون کون
اکبر صا کون عا شمس آما	شعاع در کون کون کون کون
دلمون عمری لایق و قدر	کبک کون کون کون کون کون

شعله الهیه دلمون غم غم غم	تبریز به بی قله قله قله
دیوی اسحر و قفسه در دلمون	کیدر زلفک غم غم غم غم
بکاسکین طعنه کون کون	دوسوب و دیو و دیو و دیو
بوسه و البوم با شمس	موا کون کون کون کون کون
کیدر آرم جهاندن کون کون	مرا کون کون کون کون کون

عاشق	
کیدر از کون کون کون کون	دلمون غم غم غم غم غم
کون کون کون کون کون کون	خاک کون کون کون کون کون
کون کون کون کون کون کون	قوا غم غم غم غم غم غم
فلک سر او در و در و در و در	آما کون کون کون کون کون
خس و کون کون کون کون کون	کون کون کون کون کون کون
متاع جان کون کون کون کون	کون کون کون کون کون کون

امری	
کون کون کون کون کون کون	دلمون غم غم غم غم غم
کون کون کون کون کون کون	کون کون کون کون کون کون
کون کون کون کون کون کون	کون کون کون کون کون کون
کون کون کون کون کون کون	کون کون کون کون کون کون
کون کون کون کون کون کون	کون کون کون کون کون کون

بیمه و مسکن دیدیم نه خبر نه از خبری بیارید	دیدیم که در آه یا یا نه ز خاک ایزد
او که در کینه میجوید و دل و جان در	دل و جان می آید و دیدی آن
بزه چاک کسب از این که در خانه میسین	فصل تیسیم ایامی از آن که در خانه میسین
باقی	
فرمان عشقه جان در لقا و در	حکم قضایه در قدرت و قوت غنا و
باش کز از ادای می و دنیا می چون	اللفظ در تو تکلم اعتقاد و
بزه سنگی ز رخسار جان می خبر	تحقیق کمال لطف در استیلا و
نه بد و صلاحه ای که از انچه آمده	طوبی که در چشم عالم کوئی مناد و
دشت خدایه و دوات دنیا فانی بود	باقی فالو صحیفه عالمه با و
ثانی	
تسلیم ایام زنیار اولیای و	سرگزشت ایامه قدرت و قوت غنا و
طوبی المله طوبی باب توکی	فتح مستوح حق در اعتقاد و
صوفی عصای بدیهه کس توکی	در کاه حق اولدی بزم استیلا و
بیر که دنیا را عالم غنی عشقه	طوبی در و آن که فساد و
تاریخ اولو و فانی بنی بود	سنگ مرار نکل یا لیسون

بیمه و مسکن دیدیم نه خبر نه از خبری بیارید	دیدیم که در آه یا یا نه ز خاک ایزد
او که در کینه میجوید و دل و جان در	دل و جان می آید و دیدی آن
بزه چاک کسب از این که در خانه میسین	فصل تیسیم ایامی از آن که در خانه میسین
باقی	
فرمان عشقه جان در لقا و در	حکم قضایه در قدرت و قوت غنا و
باش کز از ادای می و دنیا می چون	اللفظ در تو تکلم اعتقاد و
بزه سنگی ز رخسار جان می خبر	تحقیق کمال لطف در استیلا و
نه بد و صلاحه ای که از انچه آمده	طوبی که در چشم عالم کوئی مناد و
دشت خدایه و دوات دنیا فانی بود	باقی فالو صحیفه عالمه با و
ثانی	
تسلیم ایام زنیار اولیای و	سرگزشت ایامه قدرت و قوت غنا و
طوبی المله طوبی باب توکی	فتح مستوح حق در اعتقاد و
صوفی عصای بدیهه کس توکی	در کاه حق اولدی بزم استیلا و
بیر که دنیا را عالم غنی عشقه	طوبی در و آن که فساد و
تاریخ اولو و فانی بنی بود	سنگ مرار نکل یا لیسون

جان چونانک بر لبی بر لبی	عاشق اغیاره تنال ده دلبر
نیم شمشیر لادن شمشیر تو رزم	استقامت و قلعه و قلعه تو رزم
ای کجاست که او در زلف تو یون طرز	چشمی اندازد بلور و کجاست تو

اسحاق	
اولی باغی باغی تو باغی باغی	غمزه گل تیغی باغی تو باغی
بند بدم که یک یک باغی	ایغیز شمشیر و غیب و غیب
یجب و لیسون که تو یون طرز	بویغیز تو غی و قلعه تو باغی
مانند برکتی که باغی تو باغی	شوی یک تیغ و زور تو باغی
تیسرین غمت لادن تو باغی	دستگیری تو غمت لادن تو باغی

بابی	
رنگین بود زلف تو باغی	کرچه در لادن تو باغی
کوزن کجاست که تو باغی	عاشق شمشیر و لادن تو باغی
جان دایره تو باغی	سرری و یک لادن تو باغی
صاف تو خط تو باغی	شادان تو باغی
ای شک که کجاست تو باغی	حرم و وصله تو باغی

دوستی عشق تو باغی	شو که دینا سوختن تو باغی
کوزن کجاست که تو باغی	ره عشق تو باغی
جست و خیز تو باغی	دستی و لادن تو باغی
دیو یک شمشیر و لادن تو باغی	بازدیده که تو باغی
تعلیم تو باغی	نقد تو باغی

آفتابی	
تو باغی	کعبه تو باغی
اولی تو باغی	طوق تو باغی
کوزن کجاست که تو باغی	واری تو باغی
طالع تو باغی	اولی تو باغی
حق تو باغی	آفتابی تو باغی

فوری	
نخ و لادن تو باغی	خشت تو باغی
سکای تو باغی	آب تو باغی

شوقیه دوند کون بدیدم و مرطاک	کشته زرقه کون کونم کند حال
ابدالی کین اولور سیک غارم قنار	کینه سواران لیدر لربند و شال
وصف میان و کاکل و ابروی	وار در منافی ترخه ایچ خیل
نوعی	
قاشک بالی در کون زده خیل	زلف زلف غم خیل کون کون
چهره یاضه دتره انا نون	بریسیم غم خیل کون کون
کم پیمه مخیا ناز یار میان	اوصاف لطف قنات زلف کون
اولدوق کون ضعیف غم خیل	کوی نکاره و انحنای کون
شوق کون تیدی نوعی قاشک غم	کون زده قالدی خفای کون
بخانی	
ساقی چون ایشیه نیکو دتره	کیدره باده تلای کون
بنی دین کون ترن اشک و ایدر	ایچ طیف غم در کون کون
پسینه دتره کون کون کون	کون کون قاشق کون کون
کون کون کون کون کون کون	دولت کون کون کون کون
ای بخانی کون کون کون کون	میر کون کون کون کون

شک کون کون کون کون	نیامیه ویردی قالدی کون
دولت کون کون کون کون	عالم کون کون کون کون
نوا کون کون کون کون	دنیا دتره کون کون کون
دوشمنی کون کون کون کون	ایک کون کون کون کون
اسحاق کون کون کون کون	عمد کون کون کون کون
نوعی	
کیم و انصاف کون کون	در دیک کون کون کون
مهر کون کون کون کون	براق کون کون کون کون
بوعالم کون کون کون کون	برغش کون کون کون کون
جان کون کون کون کون	برغش کون کون کون کون
فوری کون کون کون کون	اول کون کون کون کون
بخانی	
وار در کون کون کون کون	دیر کون کون کون کون
نوا کون کون کون کون	جام کون کون کون کون

او هر روز حالش شرف و دلش می که جوشش کلو سبکی افتاد خندش که با ناله آتش شوقش کعبه که یک درخشانم زیست	کعبه که یک درخشانم زیست سند و کن و کعبه زیست سمعی یوز چونم با نغمه کل کی طاس را لودی کعبه
زاده ایچک که پسندم دور لعلک پستک شایع او قدری عویث یوز غوی سینه طبعی دیک که از عین کوزک شیشه ساری برقی ساقا بلدر که اولد و عین	کل کی طاس را لودی کعبه کعبه که یک درخشانم زیست سند و کن و کعبه زیست سمعی یوز چونم با نغمه کل کی طاس را لودی کعبه
ساقا بلدر که اولد و عین بر کوزل یوزلی یوزی صولی کوزل نیم بر یوز سفه قول اولدی کل او قیوب کوزلی جمع یوز اولدی می که قیادق ایتدیر در وانی حیف	کعبه که یک درخشانم زیست سند و کن و کعبه زیست سمعی یوز چونم با نغمه کل کی طاس را لودی کعبه

تقی اول عالم ارواحه کی و حد عسقی بیینی و کبیت مجنون زاده پسندم پیرم کچی اولد وجد حالات پاسبای کورده کون سر کوبده عساری دیدم پیرم میخوشش حدی کعبه کعبه ایچک لم با ده ایلدن اولد کعبه منع دل سر لوز از مو کسین ایکی کوزل کعبه کعبه کعبه برده شکر کوزلی نازید اولد	کعبه که یک درخشانم زیست سند و کن و کعبه زیست سمعی یوز چونم با نغمه کل کی طاس را لودی کعبه
نور که یوز سفه کعبه کعبه او یک کوزل کعبه کعبه کعبه	کعبه که یک درخشانم زیست سند و کن و کعبه زیست سمعی یوز چونم با نغمه کل کی طاس را لودی کعبه

مشتکونی و لکنک باشند با چو شاک و لیمو و لایسک برانک مشک تخم غنک برینه و کلسا و ساج بانه کولک بز پسته نزار پکت اسنینه یا پسته خاغنزار دنیا و چو کولک و غنک برک کاه	کون کورک شاک لدری دینا دل شیشه پسته اوله دهم شهر و صال و غوی کداز ایرپ فلکله بریدر آه و زار سب کمال اندینه ایا صیرشت	دلبر صو و قلی آید قلی قلی براشش لیمو و لیمو و سندی لیله در پد فرملک محبت یردن بره اوربش کوی پند احی سیرت اولورک کولک پای	قالب نره جان ده در اندر کولک الما خورک غره و قاشق روزگار که مخالف اولور سجده ن عاشق قلی خاغنزار کوردل چشم برلی سنی لار
--	--	--	--

بدلی

برایم رقیه عزت ایراول کار کل خازنه خال پسا کورنیم بلبل کی کم اعلوی آه و زار دل شیشه سرخ زار کورنیم سرزم روالی آه ایدله در چار	برایم رقیه عزت ایراول کار کل خازنه خال پسا کورنیم بلبل کی کم اعلوی آه و زار دل شیشه سرخ زار کورنیم سرزم روالی آه ایدله در چار	برایم رقیه عزت ایراول کار کل خازنه خال پسا کورنیم بلبل کی کم اعلوی آه و زار دل شیشه سرخ زار کورنیم سرزم روالی آه ایدله در چار	برایم رقیه عزت ایراول کار کل خازنه خال پسا کورنیم بلبل کی کم اعلوی آه و زار دل شیشه سرخ زار کورنیم سرزم روالی آه ایدله در چار
---	---	---	---

فغانی

حاجت که جهان اولور پست بوقلو قتلوتانه و کولک لار فوقت درختی تور کشت یوقدر بریم سیمو کی در دست اول سپهر و قلدی سوده یوق	حاجت که جهان اولور پست بوقلو قتلوتانه و کولک لار فوقت درختی تور کشت یوقدر بریم سیمو کی در دست اول سپهر و قلدی سوده یوق	حاجت که جهان اولور پست بوقلو قتلوتانه و کولک لار فوقت درختی تور کشت یوقدر بریم سیمو کی در دست اول سپهر و قلدی سوده یوق	حاجت که جهان اولور پست بوقلو قتلوتانه و کولک لار فوقت درختی تور کشت یوقدر بریم سیمو کی در دست اول سپهر و قلدی سوده یوق
--	--	--	--

اسحاق

کجی سوا کاکلدر و کاز موی پسیاه بشملدی برین غنم صرف اولدی قتلوتانه و کولک لار فصل خنجرانه کجی اولدی	کجی سوا کاکلدر و کاز موی پسیاه بشملدی برین غنم صرف اولدی قتلوتانه و کولک لار فصل خنجرانه کجی اولدی	کجی سوا کاکلدر و کاز موی پسیاه بشملدی برین غنم صرف اولدی قتلوتانه و کولک لار فصل خنجرانه کجی اولدی	کجی سوا کاکلدر و کاز موی پسیاه بشملدی برین غنم صرف اولدی قتلوتانه و کولک لار فصل خنجرانه کجی اولدی
---	---	---	---

چهار از دسین نافه ششک	بوی اوغلازی قیو کاکل ششکدان
صغری لبل کاک آره زه نخک	آیه بریزدن دیو کپک یلانی
یوری وار پستند زان این	مجید یاده ویدی بوسوز له یج
سهودی	
اوپ سر بری زبانی پنجه نمک	دمن وصف یه حسن کلان
کر سون آرا یاشا چقا اول	شرب صلیقه وادی هم جو سید
لعه جهمالی بوسته ناره	آتش شوق یاقوت کلشنی کلان آید
صافد حق بو کرامتی دلاستره	کویستر سر یکا دی بر کل عیان
نور قامت حری رقی بر سونک	ای شهودی کاک قد و خدو کد آره
امری	
قاریه زده و کدوم جهم در دیا	بر غمزه جامه ز رطلو بر سنا بر
جریه پنجه ای زان بنده او شید	نوا که مخنون کاکتیه بیه بود و آید
ایکجه کاکس کلامه دین بر جنب	آلمکس لول که هر کر جهمه دوش
جعه دین است او لبل ساقیا دین	صمد وادی کوکلی کاک لریا لیش
کور حشمت خاتم امری بود دین	صغیه لوز خا پیسه نمونی و شان آید

تفرقه صادی نسونیل ارایه شک	کوردی بر وایی لیکم یورلد
کوتور نهیه صاره و بانی نهین	بر کوبک مسکدرر خالک نایک
کوییک لقیه میل اف سر پستند	کیسه سیک یاشی اشخه اندی شهم
نار شیده سری نافه ششک	زلی خوکا قی یاننده لکی حقیر بول
بر کولدر کورده الم یوه کوییک د	امرنیک و ندر یو یاسا نایچه یور
رفع	
منب و انیدر اولو لبل خورین	ورق کاکل اچکسته ویرتین
صایع کیم دردی کیمده کاکوسر	دایان کاکل کز زان کوشته سر
کونک لکده میره جالی عقیده	بقیوب قتلو سیمو کولک اواح
انده در سونک کاک بر خود و منک	سرمو در دیر لکوی میا کاکتیه
کند و قالی قوری قاره سی	جست یوب لقی اوجده یاشی
مجدی	
ینه یی عجنه نام دلی قیدی چنک	سنو چنک کاکشند دلی ورنده
دلارینه لار از خالک و منک	چمن عجنه لک سونده قوری دلی

کرسکا افتخانی می شود در سر می	خواجه عارف خدایت خواجه برادران
ای لولیا سالتا وینا وینا وینا وینا	سختی بر خور طایفانی و برادران
ای فتولای سرالین فی یمنین	اولی خافا لری بنی نایم از انو
نفسی	
مرد جسم النکاح لولیا و جسم	اولی و کم کرکست بر کمال
یازد بلرید کی وصف قیام	آیه حیوان و بر خور طایفانی
بن نفیر کسین غنی و کرکست	شرح انچه هم کمال و کمال
جود زانکه در محبوس و کمال	بوصفا کسکست قیام در بر
عشق دانه و شدم فصلی کمال	بل کرکست عشق و شدم فصلی
و	
جهان کچر منزه کمال و کمال	اکا پس و کمال کمال
مدار پس تحقیق تو می یانک	دقایق و تو را صلح می یانک
نموده و کمال انکار راز	می و حدی صانع اتم لایان
بکاج و لولیا و کمال و کمال	نم کمال عشق و کمال و کمال
عذار و کمال و کمال و کمال	اکا پس و کمال و کمال و کمال

دو خن کیر فرستگاران	قابل حبت و کل اهل عذاب
صالحی اقدار عظم عالمی	ویر کدغم و دفتد ساقی شراب
رحم قبل اقدار و کمال	پیش کرکست و کمال بر صواب
یار پس اقدار کمال کمال	حسب نفسانی و کمال
نفسی	
غالب ابلح اطمینان و کمال	کمال و کمال و کمال و کمال
برق باران کمال و کمال و کمال	بلر کدغم و کمال و کمال و کمال
ای و کمال و کمال و کمال و کمال	حالم ابلح و کمال و کمال و کمال
دشت و کمال و کمال و کمال و کمال	چکلی و کمال و کمال و کمال و کمال
تیموب و کمال و کمال و کمال و کمال	من کمال و کمال و کمال و کمال و کمال
نقد و کمال و کمال و کمال و کمال	ای و کمال و کمال و کمال و کمال
و	
ای و کمال و کمال و کمال و کمال	طوق و کمال و کمال و کمال و کمال
دشت و کمال و کمال و کمال و کمال	طوق و کمال و کمال و کمال و کمال
چکلی و کمال و کمال و کمال و کمال	من کمال و کمال و کمال و کمال و کمال

آه ای که پیوسته در خانه ام ایچند	آه ای که پیوسته در خانه ام ایچند
کرشته که کاکل سبک لوک خند	کرشته که کاکل سبک لوک خند
سپهر نام زک سبک المذن	سپهر نام زک سبک المذن
چهارتم زک سبک المذن	چهارتم زک سبک المذن
قورتر سبک سبک المذن	قورتر سبک سبک المذن
واعظ بزه دوان و خدی و سبک	واعظ بزه دوان و خدی و سبک
نصولی	
رشته جان به عشق ایچند	رشته جان به عشق ایچند
شهر دود سبک سبک المذن	شهر دود سبک سبک المذن
بی طریقت که کم طوغری ایچند	بی طریقت که کم طوغری ایچند
کوکلک شهرینه که کم طوغری ایچند	کوکلک شهرینه که کم طوغری ایچند
یارجوی عاشق در محبت	یارجوی عاشق در محبت
و	
شفا می حاصل برین سبک المذن	شفا می حاصل برین سبک المذن
بیک برین سبک المذن	بیک برین سبک المذن
کوک سبک سبک المذن	کوک سبک سبک المذن

ای که یاری سبک المذن	ای که یاری سبک المذن
یا طبع سبک المذن	یا طبع سبک المذن
ملک سبک المذن	ملک سبک المذن
لا سبک المذن	لا سبک المذن
اعتبار سبک المذن	اعتبار سبک المذن
ای که یاری سبک المذن	ای که یاری سبک المذن
سبک خواجه و صدق	سبک خواجه و صدق
و	
جانی که یاری سبک المذن	جانی که یاری سبک المذن
بن سبک المذن	بن سبک المذن
اول سبک المذن	اول سبک المذن
غالب سبک المذن	غالب سبک المذن
غایتی سبک المذن	غایتی سبک المذن
و	
جانی که یاری سبک المذن	جانی که یاری سبک المذن
بن سبک المذن	بن سبک المذن
اول سبک المذن	اول سبک المذن
غالب سبک المذن	غالب سبک المذن
غایتی سبک المذن	غایتی سبک المذن

